

PROVINCIALE STATEN VAN GRONINGEN
VERGADERING VAN 6 JULI 2016

Inhoudsopgave

1. Opening, mededelingen, afscheid oud-Statenlid en installatie nieuwe Statenlid.....	2
2. Regeling van werkzaamheden en vaststelling agenda.....	5
3. Besprekpunten	6
A. Zienswijze op concept-Instemmingsbesluit Gaswinning en.....	6
B. Eerste voortgangsrapportage werkzaamheden Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen (punten 3.A en 3.B samengevoegd).....	6
C. Realisatiebesluit Projecten N361 (2016-38) + start Inpassingsplan Fietsroute Plus Groningen- Winsum.....	25
D. Zienswijze Rijksinpassingsplan Windpark Drentse Monden en Oostermoer (motiedebat op verzoek van de PVV-fractie).....	36
E. Evaluatierapport Maatwerkbenadering / kwestie Wedderveer (motiedebat op verzoek van de fractie van de Partij voor de Dieren)	40
G. Voorstel vreemd aan de orde van de dag: Baggeren Westgat (motiedebat op verzoek van de VVD-fractie)	44
H. Voorstel vreemd aan de orde van de dag: Kavelverkoop Blauwestad (op verzoek van de VVD-fractie)	50
4. Hamerstukken	76
5. Ingekomen brieven van derden	77
6. Kortetermijnagenda en volgende cyclus commissievergaderingen	78
7. Notulen vergadering Provinciale Staten van 1 juni 2016	78
8. Sluiting	78

PROVINCIALE STATEN VAN GRONINGEN VERGADERING VAN 6 JULI 2016

Voorzitter: F.J. Paas

Griffiers: mevrouw H. Engels-van Nijen en mevrouw J. Bordewijk

Aanwezige leden Provinciale Staten: N. Bakker (VVD), B. Batterman (PvdA), mevrouw S.M. Beckerman (SP), mevrouw A. Beenen (PvdA), mevrouw P. Blink (Groninger Belang), mevrouw M. Bootsma (SP), R.H. van der Born (ChristenUnie), mevrouw L.N. Dijkstra (VVD), G. Engelkens (PvdA), mevrouw S.J.F. van der Graaf (ChristenUnie), mevrouw D. de Haas (PvdA), mevrouw M. Heidekamp-Prins (CDA), H.H. Hensen (SP), R. Jousma (SP), R.M. Kaatee (PVV), A.J.M. van Kesteren (PVV), mevrouw A.G. van Kleef-Schrör (CDA), R.M. Knecht (CDA), mevrouw B.E.B. Kruize (D66), J.H. Mastenbroek (SP), H.A. Meendering (GroenLinks), H. Miedema (GroenLinks), A.J. Nolles (GroenLinks), M. Oosterhuis (VVD), mevrouw H.M. Oudman-Dam (ChristenUnie), mevrouw S.E. van de Par (SP), D. Ram (PVV), M.S. Scheffers (Groninger Belang), H.L.A. Schijf (D66), A. Schmaal (Groninger Belang), C.M.C. Șerbănescu-Kele (SP), J.K. Star (CDA), G.J. Steenbergen (ChristenUnie), mevrouw E. Stolk (PvdA), R. Visser (PvdA), mevrouw J.C. Voerman (PvdD), R.W. de Wit (CDA), J. Wolters (SP), mevrouw K. de Wrede (PvdD), mevrouw E.M. Wulfse (VVD), T. Zwertbroek (D66), B. Zwieters (Partij voor het Noorden)

Afwezig: G. Kamminga (D66)

Aanwezige leden Gedeputeerde Staten: P.H.R. Brouns, E. Eikenaar, mevrouw F.Q. Gräper-van Koolwijk, mevrouw N. Homan-Brinkman, H. Staghoutwer

Afwezig: ---

1. Opening, mededelingen, afscheid oud-Statenlid en installatie nieuwe Statenlid

De VOORZITTER: Ik heet u allemaal van harte welkom en ik open hierbij de Statenvergadering.

Een bijzonder woord van welkom voor de gasten van de Staten. Uw gastheer is de heer Meendering van de fractie van GroenLinks en ik wens u een boeiende ochtend toe.

Wie we vandaag gelukkig ook weer in ons midden hebben, is mevrouw Kruize van de fractie van D66. Fijn dat u er weer bent en ik heb begrepen dat u daar ook iets over zou willen zeggen. Ik zou u daartoe meteen de gelegenheid willen geven.

Mevrouw KRUIZE (D66): Ik ben er weer. Voor mij een heel, heel grote stap en een heel grote overwinning. Ik had het niet kunnen doen zonder al uw steun. Ik wil u daar heel erg voor bedanken, zowel het college, de griffie, alle partijen hier aanwezig: dank u wel voor uw steun, niet alleen in de beginperiode maar tijdens de hele onderneming. Ik ben er nog niet, maar het komt allemaal goed. Dank u wel. [Applaus.]

De VOORZITTER: Het voelt voor ons ook als een groot moment. Fijn dat u er weer bent.

Ik heb een paar afwezigheidsmeldingen. De heer Kamminga van de fractie van D66 kan er niet zijn, mevrouw Dijkstra van de VVD-fractie komt later.

Voor we ons gaan richten op de besprekingsstukken, willen we een nieuw lid toelaten tot onze Staten. Maar er is in alles een volgorde, want als je iemand wilt toelaten, dan moet er eerst een vacature zijn. Dus de volgorde is dat we eerst afscheid nemen van Statenlid Keurentjes van de CDA-fractie.

Beste Frans, je maakte ruim negen jaar geleden je entree in de Staten. Een ambitieuze boer, een man met een hart voor de sector en zijn familiebedrijf. En de vraag was natuurlijk of dat een man was met een missie: dat zou al snel zo blijken te zijn. Want het is geen toeval dat je in je maidenspeech over de woningbouwplannen meteen al liet merken dat je haarscherp doorhad wat de rol van de provincie is voor gemeenten. Dat je je niet liet verleiden tot een herhaling van de commissievergadering, wat natuurlijk voor een beginnend Statenlid een abc'tje zou zijn door te zeggen: Ik houd het veilig, ik doe hier de commissie nog even over. Maar jij niet. Jij gaf er meteen al

blijk van in je debuutoptreden dat je het grotere plan zag, oog had voor de langere termijn en je daarbij gericht was op resultaten. En zo hebben we je leren kennen: een man die met weinig woorden een punt neerzet, een man die ergens voor staat en ook een man die kan relativeren. Ik weet niet wat ikzelf zou doen, misschien zou ik zelf ook wel mijn schouders ophalen over een verworpen motie, als ik op hetzelfde moment op mijn iPad kon zien hoe Bertha 63 zich bij de melkmachine had gemeld. Maar voor jou gold dat.

Generaties Statenleden hebben je horen lachen vanaf de Statenbank, je kon hoorbaar en zichtbaar genieten van het politieke spel. Dat blijkt allemaal niet uit de notulen, maar je commentaren en je lach vanaf de zijlijn, die daar niet in staan, zitten in onze hoofden – iedereen herkent het. En het heeft je al die jaren gekenmerkt. Drie lichten Statenleden maken je echt tot een aan nestoraat grenzende persoonlijkheid, die opeenvolgende CdK's die van jou hebben mogen genieten – het waren twee fantastische dagen – en nu maak je een nieuwe stap en moet je afscheid nemen van de Staten. Ik vind het heel jammer dat je vertrekt. Je werd de vorige vergadering al gemist: toen ging het over de warme familieband tussen koeien en kalveren en toen keek iedereen naar jouw zetel in afwachting van jouw gezaghebbende stem. Ik ben bang dat we dat nog een tijdje blijven doen. We zullen je missen om wie je bent, maar ook om wat je gaat doen. Captains of industry zijn namelijk in de politiek een zeldzaamheid. Wat hadden we er graag een in ons midden gehad, maar ik denk dat iedereen er begrip voor heeft dat je er domweg de tijd niet voor kunt vinden om dat te regelen. Je nieuwe uitdaging laat heel weinig tijd voor nostalgie, voor terugblikken. Wij hopen dat je met evenveel plezier terugkijkt op je aanwezigheid hier als wij dat zullen doen. En ik wens je heel veel succes en ik hoop dat je vanaf nu – en daar reken ik eigenlijk ook op – onderdeel bent van het Groninger politieke netwerk, het omvangrijke netwerk dat zich om dit huis heen bevindt, en daarbij zijn degenen die veel voetstappen hebben staan in dit huis denk ik de belangrijkste.

Daar zou ik het bij willen laten, maar ik heb begrepen dat mevrouw Wulfse nog een paar woorden tot je zou willen richten.

Mevrouw WULFSE (VVD): Hartelijk dank dat ik even in de gelegenheid word gesteld om iets te zeggen tegen onze collega Frans Keurentjes. Ja Frans, daar zit je dan voor het laatst bij ons, op weg naar de top, kan je wel stellen. Maar ja, je moet toch even kort iets aanhoren van het gepeupel hier in deze zaal, tot wie ik mijzelf ook reken. Het is nu tijd om je even kort op te hemelen en ik denk dat dat een CDA'er als muziek in de oren zal klinken.

Frans, jij weet ook dat het een utopie is dat mensen beslissingen nemen over zaken op grond van objectieve, rationele argumenten. Want de meeste mensen nemen hun beslissingen op grond van emoties. Dat geldt ook voor veel politici die hier aanwezig zijn. Ook in deze Statenzaal staat de een tegenover de ander. Welk verhaal is dan het beste? Welke verhaal wint dan? En welke van de redeneringen komt dan als beste uit de bus? De beoordeling daarvan is ook subjectief, dus het is van belang om daar heel goed op in te spelen. En als iemand dat nu kan in deze zaal, dan ben jij dat, Frans, heb ik jaren mogen ervaren. Je moet gevoel hebben voor de perceptie van een ander: dat is precies wat jij hebt. Vervolgens ga jij door middel van woordkeuze een zekere macht uitoefenen over die ander. En dat doe je door vanuit het beeld van die ander te communiceren: dat is heel knap. Om daar te komen is het van belang dat je dat beeld van die ander helder krijgt en dat is iets wat jij tot in de finesses beheerst, Frans. Op Socratische wijze door middel van het stellen van vragen ben je bij je opponent in beeld hoe deze er zelf over denkt en waar deze staat. Dat deze opvoedkundige wijze van communiceren er niet altijd toe leidt dat je iets binnenhengelt, is voor jou geen enkel beletsel. Je hebt de verschillen verduidelijkt en daar gaat het je om. Er zijn maar weinigen die dit gegeven is, Frans – ook hier. Ik zal het heel erg missen, inclusief dat grijnzende lachje dat je dan vertoont als je terugloopt naar je stoel. 'Ik heb het hem geflikt en dat is iedereen wel duidelijk', zeg je dan eigenlijk.

Tot slot wil ik nog iets zeggen over de persoonlijkheid Frans en dat doe ik naar aanleiding van een korte anekdote over broers. Op zeker moment was ik op een beurs en ik raakte aan de praat met een vriendelijke meneer die daar op die beurs stond. U raadt het al: dat was de broer van Frans. Nou, dat vond ik natuurlijk hartstikke aardig en het was een geanimeerd gesprek. En die broer van Frans vertelde ook wat over zijn jeugd, over vroeger thuis. Maar het belangrijkste was eigenlijk niet wat hij vertelde, maar wat hij uitstraalde en hoe hij dat vertelde. Ik herkende in die broer van Frans een stuk van Frans – althans, dat meende ik. En ik dacht: dat is vast te herleiden op wat hij vertelde over die thuissituatie en over dat gezin Keurentjes. Ik meende door dat contact te proeven dat er warmte, betrokkenheid en belangstelling in dat gezin waren en ik kreeg het idee: die kerels komen uit een warm nest en dat herken ik. Dat voel je en dat bindt.

De volgende dag hadden wij een Statenvergadering, dus ik zeg heel enthousiast tegen Frans: "Ik heb jouw broer gisteren ontmoet, wát een leuke vent!" Waarop Frans zegt: "Ik de jouwe!" Nou, dat was natuurlijk zeer merkwaardig, want toevalligerwijs had Frans mijn broer ook ontmoet. Dus hoop ik maar, Frans, dat jij ook diezelfde warmte herkend hebt in mijn broer – dus indirect in mij – die ik, en wij allen denk ik, herkend hebben in jou hier. Die persoonlijke touch, Frans, is in de politiek misschien niet van belang, maar het maakt je meer dan zomaar een collega. Het is wat ons bindt en het is ook waarmee je anderen weet te binden. En als de debatten over zijn, is het ook van groot belang.

Ik weet zeker dat je die kwaliteiten straks in jouw topfunctie goed kunt gebruiken en wij zullen je missen, maar we gunnen het je van harte. Het ga je goed. [Applaus.]

De heer KEURENTJES (CDA): Ik hoor dat het warme nest boven op de publieke tribune ook meedoet.

Allereerst ben ik zeer geraakt door de warme woorden die u hebt uitgesproken. Mijn dankwoord begint als volgt: 'En de boer, hij ploegde voort.' In maart 2007 heb ik na de verkiezingen als nieuw Statenlid kennisgemaakt met de provinciale politiek. Het was, om in de woorden van de voorzitter te spreken, een abc'tje. Niet een kort abc'tje, maar alles Bleker en Calon: indrukwekkende bestuurders die kort daarvoor de toch wel omstreden besluiten rondom Blauwestad door de Staten hadden geloodst en waar u vandaag ook weer over gaat spreken. Waar is de tijd gebleven?

De reden voor mij om de politiek in te gaan lag in het feit dat mij al eerder duidelijk was geworden dat als je zaken wilt veranderen, je dan mee moet doen, dat je je ergens voor moet inzetten. Niet afwachten, maar verantwoordelijk durven nemen. Dat is me ook duidelijk geworden in andere organisaties en besturen waar ik actief in was en hoop te blijven. Daarbij is het voor mij ook altijd duidelijk geweest dat samenwerken effectiever is dan polariseren of zelfs afzetten tegen anderen. Ook is het veel effectiever om de boel over te laten aan alleen de markt of afwachten of de overheid je komt redden en je dus alle heil van de overheid zou moeten verwachten. De kracht zit in de samenleving. Het is de kunst door middel van samenwerking daar vorm aan te geven en daarmee doelen te bereiken. Het CDA is voor mij daarom de belangrijkste politieke beweging die dat vormgeeft, hoewel het ook daar – we hebben dat allemaal kunnen lezen – regelmatig flink kan spoken.

In de afgelopen jaren heb ik in de politiek het meeste genoeg gehad om mee te werken aan het Provinciale Omgevingsplan – daar heeft ook de voorzitter over gerept – omdat daarin het belang van de leefomgeving aan de orde komt. Mijn inzet was erop gericht om een goede samenhang van landbouw, voedselproductie, natuur, recreatie, water, ontsluiting en milieu tot stand te brengen. En ook – dat vond ik ook wel aardig om te horen – om tegenwicht te geven aan de behoefte van sommige politieke partijen en personen som om wat uit de bocht te vliegen. Het moet mij toch wel van het hart dat uiteindelijk landbouw en voedselproductie een volwaardig plaats zijn en blijven in de Groninger politiek in Groningen.

Ik wil u allen heel erg danken voor de samenwerking de afgelopen negen jaar: de griffie, het ambtenarenapparaat, het College, de collega-Statenleden, maar bovenal wil ik mijn CDA-fractie bedanken voor de plezierige en constructieve samenwerking. Het was mij echt een genoeg. Tot slot wens ik u allen, maar nog meer de Groningers en Groningen, veel gedachtegoed mee van Ede Staal. En bedenk daarbij dat het glas altijd halfvol is. Voorzitter, vergadering: 'En de boer, hij ploegde voort.' [Applaus.]

De VOORZITTER: Dank aan de heer Keurentjes. Neemt u nog even plaats op uw vertrouwde plekje in de Statenzaal, zou ik zeggen.

Ik ga dan over tot de installatie van het nieuwe Statenlid. Mevrouw Heidekamp-Prins is namens het CDA de beoogd opvolger van de heer Keurentjes en benoemt als leden van de onderzoekscommissie voor de geloofsbrieven de heer Kaatee als voorzitter en verder als leden de heer Hensen en mevrouw De Haas. Mag ik de commissie verzoeken haar werkzaamheden uit te voeren?

Ik schors de vergadering.

[Schorsing van 3 minuten.]

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Het woord is aan de voorzitter van de onderzoekscommissie voor de geloofsbrieven.

De heer KAATEE (voorzitter onderzoekscommissie geloofsbrieven): De commissie heeft het onderzoek naar de geloofsbrieven uitgevoerd en de commissie heeft het volgende geconstateerd. Mevrouw Heidekamp heeft de benoeming van het Centraal Stembureau geaccepteerd. Zij heeft geen onverenigbare openbare betrekkingen en uit het uittreksel uit de Basisregistratie Personen blijkt dat zij in de provincie Groningen woonachtig is, in het bezit van de Nederlandse nationaliteit is en niet is uitgesloten van het kiesrecht.

De commissie is van mening dat niets de toelating van mevrouw Heidekamp tot deze Staten in de weg staat.

De VOORZITTER: Ik verzoek de bode om mevrouw Heidekamp binnen te geleiden in de Statenzaal. En ik verzoek u inderdaad allen te gaan staan, maar u was daar al mee bezig. [Hierna neemt de voorzitter de eed af bij mevrouw Heidekamp, waarna zij formeel is toegelaten tot Provinciale Staten.]

Ik schors de vergadering, zodat u de heer Keurentjes en mevrouw Heidekamp-Prins even de hand kunt schudden.

[Schorsing van 10 minuten.]

De VOORZITTER: Ik zou eigenlijk de vergadering wel weer willen heropenen, dus ik zou de gasten willen verzoeken de Statenzaal, althans dit deel, te verlaten en de leden van de Staten verzoeken hun plaatsen weer in te willen nemen.

2. Regeling van werkzaamheden en vaststelling agenda

De VOORZITTER: Ik heb allereerst begrepen dat er een verzoek is om de eerste twee agendapunten samen te voegen, de zienswijze op het concept-Instemmingsbesluit Gaswinning en de eerste voortgangsrapportage van de Nationaal Coördinator Groningen. Kunt u instemmen met die samenvoeging? Dat is het geval.

Dan geef ik het woord aan mevrouw De Wrede van de Partij voor de Dieren, die het even wil hebben over het motiedebat van Heliport Eemshaven en wellicht ook over het initiatiefvoorstel.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Wij hebben het punt Helihaven geagendeerd, omdat wij een goede monitoring willen borgen zoals die in de m.e.r. staat met betrekking tot de gevolgen van de Heliport voor flora en fauna. Maar dat blijkt al helemaal geborgd te zijn en daar valt eigenlijk op dit moment niets aan toe te voegen, dus we wilden dit graag van de agenda halen – mits de andere partijen het daarmee eens zijn, uiteraard.

En met betrekking tot het initiatiefvoorstel over de ganzen is ons duidelijk geworden dat de meeste partijen een grote voorkeur hebben voor een initiële behandeling in de commissie. Dus wij wilden voorstellen om dat te betrekken bij de behandeling van het Ganzenakkoord in het najaar en beide stukken dan samen te behandelen.

De VOORZITTER: Dat betekent dat als de Statenleden het goed vinden – dan kijk ik daarvoor even rond – het initiatiefvoorstel over de ganzen nu van de agenda afgaat en later weer terugkomt bij het Ganzenakkoord in deze Statenvergadering, maar eerst via de commissie gaat lopen. En ook dat de Helihaven een hamerstuk wordt vandaag. Ja? Doen we het zo.

Zoals u weet hebben we vandaag mogelijk een aantal extra agendapunten. Het is aan u om daar zometeen een uitspraak over te doen. Bij alle ingediende voorstellen geldt dat ten minste eenderde van het aantal aanwezige leden vandaag moet instemmen met de agendering. Er zijn op dit moment twee leden niet aanwezig en dat betekent dat 14 leden moeten zeggen dat ze een bepaald punt op de agenda willen hebben. Als dat het geval is, nemen we die extra punten in principe op aan het eind van de agenda.

Om welke voorstellen gaat het? Er is een voorstel vreemd aan de orde van de Statenagenda ingediend door de VVD over het uitbaggeren van de vaargeul naar Lauwersoog, er een voorstel vreemd aan de orde van de agenda van vandaag, opnieuw ingediend door de VVD over de kaververkoop Blauwestad: daarover heeft het College gisteren een brief uitgedaan. Ik heb bij de begeleidende brief bij het voorstel aangegeven dat, hoewel het voorstel niet voldoet aan de vereiste indieningstermijn van twee keer 24 uur, ik reden zie om af te wijken van die termijn en het verzoek dus wel toe te laten, omdat het actueel en urgent is. Dat is nu het geval en daarom ligt het voorstel van de

VVD nu conform de gebruikelijke agendaprocedure aan u voor, waarbij dus ten minste eenderde van de leden moet zeggen dat men dit op de agenda wilt hebben.

Laat ik beginnen met het eerste voorstel van de VVD over de vaargeul naar Lauwersoog, 'Uitbaggeren Westgat'. Kunt u instemmen met die agendering? Wie ondersteunt dat? Dat is zelfs unaniem, zie ik. Dan voegen we dat toe aan het eind van de agenda.

Dan het tweede voorstel van de VVD over de kavelverkoop Blauwestad. Kunt u instemmen met de agendering? Wie is daarvoor? Nou, dat is ook aanzienlijk meer dan eenderde. Dat is duidelijk: voegen we dat ook toe aan het einde van de agenda.

Kunt u instemmen met de verder voorgestelde agenda? Dat is het geval.

Dan de spreektijd. In het presidium was 7 minuten per fractie voorgesteld. Maar toen dachten we dat de agenda nog een stuk korter was dan nu. Maken daar nu 11 minuten van? Doen we dat. Dat betekent voor de leden van het College samen 45 minuten. Ik zie een enkel Collegelid nu de stopwatch uit de binnenzak halen, dat is een goed teken.

Zonder verdere beraadslaging of overleg wordt de agenda vastgesteld.

3. Besprekpunten

A. Zienswijze op concept-Instemmingsbesluit Gaswinning en

B. Eerste voortgangsrapportage werkzaamheden Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen (punten 3.A en 3.B samengevoegd)

De VOORZITTER: De eerste globale reactie van het College hebt u afgelopen maandagmiddag al ontvangen. Ik zou nu eerst het woord willen geven aan mevrouw Beckerman van de SP.

Mevrouw BECKERMAN (SP): Deze week vond er in Groningen een loterij plaats. En geen gezellige loterij met een mooie prijs als inzet, maar een dieptreurige Shell-tombola. Er werd geloot, zoals u weet, voor een opkoopregeling, een regeling bedoeld voor mensen die hun woning willen verkopen omdat ze naar een verzorgingshuis gaan, familieomstandigheden hebben zoals een scheiding of overlijden, een baan hebben buiten Groningen, ontslagen zijn of psychische problemen hebben door de aardbevingen. Het huis moest ook al meer dan een jaar te koop staan. 90 woningen voldeden, twee verkochten hun woning toch nog zelf. Maar hoewel iedereen voldeed aan de vooraf gestelde eisen, is niet van iedereen de woning ook opgekocht. Na loting vielen 35 woningbezitters af. De oorzaak? De NAM, de regionale tak van de Shell, wilde slechts 10 miljoen beschikbaar stellen. De loterij is wat mijn fractie betreft een zeer treurig voorbeeld van hoe groot de macht van de NAM en de Shell is. Niet het oplossen van een groot maatschappelijk probleem, maar het budget van de Shell staat centraal. Wat er ons betreft mag er niet geloot worden om menselijke oplossingen.

Dit voorstel lijkt exemplarisch. De gehele aanpak van de schade door gaswinning lijkt te veel op een loterij. De kans dat problemen die ontstaan, door de gaswinning goed worden opgelost, lijkt een lot uit de loterij en veel inwoners verliezen. Nog steeds loopt de aanpak van de schade en de versteviging te traag, veel schade wordt niet erkend, schade buiten een bepaald gebied wordt ook niet vergoed. Inwoners hebben vaak te weinig keus en er zijn te veel klachten over schadevaststelling en schadeafhandeling. En onderzoek is vaak niet onafhankelijk. Ook ontbreekt belangrijk onderzoek, zoals bij welk niveau van de gaswinning de seismiteit afneemt. Aanpak van de problemen mag wat mijn fractie betreft geen kansspel zijn. Aanpak van de problemen mag niet een gelukkig lot zijn, maar moet nu voor iedereen met schade snel en goed geregeld worden.

De afgelopen jaren is er al heel veel gebeurd om de gaswinning naar beneden te brengen en de schade aan te pakken en heel veel Groningers hebben zich hiervoor ingezet. Deze eendracht maakt macht. Door de protesten werd in heel Nederland duidelijk hoe groot het probleem was en Groningers dwongen zelfs bij de rechter aan op reductie. Bijzonder is dat politieke partijen ook kiezen voor een eendrachtig signaal. En ook vandaag willen we hier weer in de Staten een eendrachtig signaal afgeven en ik mag zometeen namens de gehele Staten één motie indienen over het winningsplan. Hierbij dien ik deze in.

De VOORZITTER: Er is een motie ingediend. Dat is de motie met nummer 184, getiteld 'Gaswinning', ingediend door de fractie van de SP, mede namens de fracties van de Partij van de Arbeid, het CDA,

D66, de VVD, de ChristenUnie, de PVV, Groninger Belang, GroenLinks, de Partij voor de Dieren en de Partij voor het Noorden:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,

Constaterende dat

- in het concept-Instemmingsbesluit Gaswinning voor vijf jaar wordt gekozen voor een gaswinning van 24 bcm per jaar, met de mogelijkheid tot verhoging in koude winters naar 30 bcm;

Overwegende dat

- door de winning voor vijf jaar vast te zetten, wij niet de toegezegde lijn van een dalend perspectief zien;
- er nog veel onzekerheden zijn over de veiligheid bij het gekozen niveau van gaswinning;
- aan dit advies tegenstrijdige adviezen ten grondslag liggen;
- het SodM veel kritiek heeft op dit winningsplan, het meet- en regelprotocol en het ontbreken van een risicobeheerssysteem;
- volgens het SodM met dit winningsplan het reduceren van seismische risico's niet voorop wordt gesteld;
- de Mijnraad constateert dat er nog steeds weinig zekere kennis is over het Groningenveld en hoe het optreden van aardbevingen voorkomen kan worden;
- in de adviezen van zowel het SodM als de Mijnraad wordt geconstateerd dat het optreden van schade onvoldoende wordt voorkomen;

Roepen het College op om onderstaande standpunten van Provinciale Staten kenbaar te maken bij de minister en de Tweede Kamerleden:

1. nu niet te kiezen voor het voor vijf jaar vastleggen van het winningsniveau;
 2. de ingezette lijn door te zetten en te kiezen voor de (beloofde) verdere reductie van het winningsniveau;
 3. dit op een wijze te doen waarbij veiligheid en het voorkomen van schade vooropstaan;
 4. er zo snel mogelijk onafhankelijk onderzoek moet worden gedaan naar het niveau waarbij seismiciteit afneemt;
 5. buitenlandse leveringscontracten dienen te worden afgebouwd;
- En gaan over tot de orde van de dag!

Mevrouw BECKERMAN (SP): Ik denk dat het heel goed is dat de Staten van Groningen zo'n eendrachtig signaal laten horen. Die gaswinning moet verder omlaag en moet naar een veilig niveau.

Ook mag ik namens veel partijen hier een breed gedragen signaal afgeven over het plan van de Nationaal Coördinator. Ook hier vinden we dat het herstel en aanpak van schade en het verstevigen sneller en beter moeten. Ik dien daarom deze motie in.

De VOORZITTER: Er is een motie ingediend. Dat is de motie met nummer 185, getiteld 'Herstel van vertrouwen', ingediend door de fractie van de SP, mede namens de fracties van de Partij van de Arbeid, het CDA, D66, de VVD, de ChristenUnie, de PVV, Groninger Belang, GroenLinks, de Partij voor de Dieren en de Partij voor het Noorden:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,

Constaterende dat

- het tempo in het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig Groningen te laag ligt;
- er veel klachten zijn over de grote mate van afhankelijkheid van de NAM en de wijze van schadevaststelling en -afhandeling;

Overwegende dat

- het voor het herstel van vertrouwen essentieel is dat er meer gebeurt;

Roepen het College op om onderstaande standpunten van Provinciale Staten kenbaar te maken bij de Nationaal Coördinator en alle relevante partijen, onder wie de ministers, de Tweede Kamerleden, gemeenteraden, gemeentebesturen en de NAM:

Onafhankelijkheid

1. de NAM dient geen inhoudelijke of sturende rol te hebben in onderzoek, schadevaststelling en schadeafhandeling;
2. het Centrum voor Veilig Wonen moet volledig onafhankelijk worden van de NAM en wordt aangestuurd door de Nationaal Coördinator Groningen;
3. verschillende opties voor een onafhankelijke organisatie, zoals het model gekozen voor de Commissie Bodemdaling, op een rij te zetten;

4. onderzoek moet afhankelijk zijn;
5. wij stellen voor dat er een universitaire leerstoel wordt gecreëerd om onderzoek aan te sturen en te coördineren;
6. de wensen en het budget van Shell/NAM mogen nooit leidend zijn bij winning, herstel en versteviging;

Schadeherstel en versteviging:

7. het tempo van schadevaststelling en –afhandeling en versteviging moet omhoog;
8. alle mijnbouwschade moet worden vergoed en de contourenkaart mag hierbij niet leidend zijn;
9. het Versterkingsprogramma moet worden gebaseerd op daadwerkelijk opgetreden risico's in plaats van vaste contouren;
10. omkering van de bewijslast moet gelden voor het gehele gebied waarin mijnbouwschade optreedt;
11. bewoners dienen meer centraal te komen te staan als zij met schadeherstel en versterking te maken krijgen;
12. bij het Versterkingsprogramma moeten bewoners zelf een aannemer kunnen kiezen: dit kan er ook toe leiden dat er weer werk terechtkomt bij de lokale aannemers, zoals eerder is toegezegd;
13. bij versterking van particuliere woningen dient ook aandacht te zijn voor verduurzaming;
14. de 1.650 corporatiewoningen dienen conform afspraak te worden versterkt en verduurzaamd;
15. er dient een vervolg op de uitkoopregeling te komen, waarbij de maatschappelijke noodzaak leidend is voor de vormgeving van de regeling, en niet het beschikbare budget;
16. de woningen die voldoen aan de voorwaarden van de eerste pilot-uitkoopregeling maar die door loting buiten de boot zijn gevallen, dienen onder dit vervolg te vallen en dienen alsnog aangekocht te worden;

En gaan over tot de orde van de dag!

Mevrouw BECKERMAN (SP): Wij willen dat er wordt gestopt met de Shell-tombola. Om menselijke oplossingen mag niet worden geloot. Wij willen echt herstel van vertrouwen en wij denken dat als deze twee moties worden uitgevoerd, we heel goede stappen zetten.

Mevrouw BEENEN (PvdA): Ik kan deze keer heel kort zijn, gezien de net ingediende, uitgebreide moties. We zijn het hier allen met elkaar eens dat de aardbevingsproblematiek zoveel mogelijk bij de bron moet worden aangepakt. Belangrijk voor de Partij van de Arbeid is een meerjarenperspectief waarin de gaswinning stapsgewijs naar beneden gaat. Door het productieniveau op 24 miljard kuub vast te stellen wordt er weer een stap gezet. Maar de Partij van de Arbeid vindt de periode van vijf jaar te lang. Het winningsbesluit geeft onvoldoende het vervolgperspectief aan. Er wordt gesproken van een ijkmoment, jazekeer, maar dat lijkt vrijblijvend en dat kan en mag niet het geval zijn. We missen tevens bij het vervolgperspectief het realiseren van de conversiefabriek in Zuidbroek. Want deze kan er nu juist voor zorgen dat de gaswinning weer verder omlaag kan.

De schadeafhandeling moet kwalitatief nog beter en moet worden versneld. Dat geldt zeker ook voor de complexere schades. De omkering van de bewijslast moet in de nieuwe Mijnbouwwet en kan een nuttige stok achter de deur zijn. Onze bewoners worden daardoor in een betere positie gebracht tegenover de NAM. Het inspectieprogramma van huizen en gebouwen moet onverkort worden uitgevoerd door de Nationaal Coördinator.

In het belang van onze inwoners vinden ook wij dat we juist nu wederom een krachtig, door ons allen gedragen signaal af moeten geven. De Partij van de Arbeid dient deze twee moties in en heeft hieraan ook input geleverd. Mevrouw Beckerman heeft ook nu de coördinatie hiervan gedaan en wij willen haar daarvoor dankzeggen.

De heer KNEGT (CDA): Vroeger, toen ik 15 jaar was, had ik een krantenwijk: de Volkskrant en Trouw. Die bezorgde ik. Als bezorger kreeg je één exemplaar voor jezelf. Ik koos de Volkskrant – mind you – en die las ik. Mijn vader zei dan: “Dat is een link blaadje.” Zelf zal hij de lokale krant en Elsevier, een rechts blaadje. Ik leerde vrij snel dat de waarheid ergens in het midden ligt tussen links en rechts in – ja, toen al het CDA. Wat is nu het punt, zult u denken? Dat is het volgende. Ik discussieerde nu op deze links-rechtsschaal altijd met mijn vader. Hij is inmiddels overleden, maar dat doet er hier niet zoveel toe. In heel veel discussie had hij een doodoener en die herinner ik me altijd heel goed. Hij zei altijd: “Een gratis lunch bestaat niet.” Ik snapte dat nooit zo goed. Later zei hij me wat hij bedoelde. Hij zei: “Wie betaalt, jongen, die bepaalt.”

En dat brengt me bij het winningsplan voor de NAM en het voornemen van de minister inzake het gasbesluit. Ook daar is het principe ‘follow the money’ aan de orde. Geld drijft de hoogte van de

gaswinning. Want hoe het dat een besluit dat zo slecht is onderbouwd en waar zoveel haken en ogen aan zitten, gewoon toch dreigt te worden uitgevoerd. Ik noem maar even een rijtje op: minister Kamp heeft toegezegd dat er een dalende lijn in de productie zou zitten. Dat is niet het geval. MKBA-analyses, meet- en regelprotocol, veiligheids- en risicobeheersmethodes: allemaal onvoldoende of hebben zelfs niet plaatsgevonden. Een hele club adviseurs die aangeeft dat er veel vragen zijn en veel aanvullende maatregelen benodigd zijn. Een keuze van 24 miljard kuub, die sterk suggereert dat het gewoon 21 plus 27 gedeeld door 2 is. Dit wordt ook niet weerlegd of onderbouwd. De Belgische geoloog Manuel Sintubin noemt het niet meer dan wat nattevingerwerk op de achterkant van een bierviltje. Veiligheid is blijkbaar geen parameter waarop wordt besloten en er is weinig of geen aandacht in het winningsplan om schades te voorkomen. Oftewel: *collectoral damage is a fact of life*. Er is geen onderzoek gedaan naar het verder beperken van de winning en het effect hiervan op schades en veiligheid. Het is gewoon een technische verhandeling. Wat dit winningsplan met en in Groningen doet is niet in orde.

Wij steunen de breed ingediende moties en volgen GS bij het indienen van zijn zienswijze. Wij willen GS ook oproepen om een gesprek met de RuG aan te geven over het instellen van een leerstoel of vakgroep aardbevingen. Ik heb de afgelopen periode gesproken met de RuG en zij hebben nog geen aparte club die specifiek focust op aardbevingen en de gevolgen daarvan. Onafhankelijk onderzoek moet er komen: dat is nog steeds niet geregeld.

Verder bespreken we ook het Meerjarenprogramma van de Nationaal Coördinator. Bij de inbreng van de Voorjaarsnota hebben we betoogd dat we geloven in Hans Alders en zijn club en dat hij werk kan maken van onze ambitie. Alleen, de instrumenten die hij daarbij hanteert, behoeven wat aanscherping. Het eerste instrument is het CVW. De NAM is aandeelhouder van het CVW en is sturend aanwezig als aandeelhouder. Hierdoor is de positie van het CVW niet onafhankelijk: dat moet aangestuurd worden door de Nationaal Coördinator. De Mijnbouwwet stelt dat de exploitant te allen tijde aansprakelijk is voor schade. Budgetwensen en bedrijfsdoelstellingen mogen en kunnen dat niet zijn. De contourenkaart kan en mag niet leidend zijn. De schades buiten de huidige contouren moeten niet alleen geregistreerd worden, maar actief worden opgepakt met als doel beoordeling en herstel. Verder moet er ook de omgekeerde bewijslast komen voor het hele gebied.

Het volgende instrument is het herstel van schades. Het tempo hierin mag omhoog, ook nu blijkt dat het geen militaire logistieke operatie is zoals de heer Alders het betoogde in de commissie. Ook een maatwerkoplossing mag en kan sneller.

Wij lezen in het Dagblad van het Noorden over de pilot-inkoopregeling: daar heeft mevrouw Beckerman ook over gesproken. We snappen natuurlijk dat dit een pilot is, maar als blijkt dat deze aanpak de generieke is, dan is hij volgens ons fout. Een lotingssysteem waarbij het lot bepaalt of je wordt uitgekocht: dat kan toch gewoon niet waar zijn? Weer is budget leidend, niet het belang van de bewoner.

Ten slotte moeten bewoners leidend zijn in de keuze van het herstellen en de aannemer, niet de protocollen van het CVW. Wij zijn daar ook op werkbezoek geweest en daaruit blijkt ook dat de erkenningsregeling zich toespitst op werknemers en niet op bedrijven.

Dan nog een vraag aan GS. Misschien is het mogelijk om bij de rijksbegroting een vast bedrag voor schades te regelen. Misschien kan dat betoogd worden, ook richting de Tweede Kamer. Last but not least: de bal ligt bij onszelf – deels. Laten we dus vooruitlopen in het verduurzamen, zodat de gaskraan zo snel mogelijk verder dichtkan. Laten we zoeken naar een andere invulling van de opbrengstenkant van de rijksbegroting voor de gasbaten. Wij steunen de moties en ook vanaf deze plek wil ik mevrouw Beckerman hartelijk danken voor haar moeite en haar tijd, want het kost echt veel tijd om dat af te stemmen.

Mevrouw WULFSE (VVD): Ik hoor u zeggen: is het een goed idee om bij de rijksbegroting een vast bedrag voor schade op te nemen. Nou is ons uitgangspunt altijd geweest: alle schade moet betaald worden, want je kunt niet inschatten hoeveel schade dat is. Ziet u niet in dat er een risico is als je een vast bedrag neemt? Want als het op is, is het op.

De heer KNEGT (CDA): Ja, dat bedrag moet uiteraard toereikend zijn. Maar wat nu wel zo is in de optiek van de CDA-fractie is dat we iedere keer vanuit dit College naar Den Haag gaan en iedere keer weer gaan zeuren en met de pet rondgaan om een paar centen. Het zou rust geven als daar een bedrag uit rolt, dat uiteraard voldoende is – dus als het normbedrag overschreden wordt, dan moet daar wat voor verzonnen worden – en wij zouden ervoor willen pleiten voor gewoon een vast bedrag. Dat geeft rust en dat geeft perspectief. Het moet niet zo zijn dat je dan een lat in de markt legt en

aangeeft dat het vastgestelde bedrag op is en dan blijkt dat schades niet meer worden vergoed. Dat kan niet aan de orde zijn. Dus dat ben ik volledig met u eens.

Mevrouw WULFSE (VVD): Nou, daar ben ik heel blij om, maar toch werkt dat natuurlijk zo op een begroting. Dus ik denk dat het standpunt 'alle schade moet vergoed worden' eigenlijk veel beter is. Dat het eigenlijk op ondergeschikte punten in een aantal dossiers – bijvoorbeeld met erfgoed, archeologische objecten – dat misschien nog niet helemaal geregeld is, klopt. Maar dat heeft ook met de complexiteit van zo'n dossier te maken. Dus ik zou u toch willen vragen om er nog eens goed over na te denken voordat u dat bepleit in de Tweede Kamer, want ik voorzie dat we daar weer problemen mee krijgen.

De heer KNEGT (CDA): 'Vindt u dat ook?' Wij zullen er ons op beraden, maar vooralsnog staan we hiervoor, mevrouw Wulfse.

De heer ZWERTBROEK (D66): Na alles wat net al genoemd is aan elementen waar kritiek op is vanuit deze Staten, zit ik me bijna af te vragen wat ik nog zal zeggen en hoe uitgebreid ik dat zal doen. Nou sta ik al bekend om mijn redelijk korte woordvoeringen. Collega Beckerman noemt het zelfs 'de Tim-stijl van vergaderen', dus ik ga er ook staccato doorheen.

Allereerst wil ik GS complimenten geven voor zijn inzet keer op keer om het gevoel en de kritiek die de Groningers hebben, over te brengen naar Den Haag: dat is een hele klus. Tegelijkertijd is het ook een grote klus – de heer Knegt haalde dat al aan – om moties te maken die door zoveel partijen worden ingediend. En daarvoor de complimenten richting collega Beckerman.

Het conceptbesluit over de gaswinning ligt hiervoor en D66 is niet blij met het feit dat er, weliswaar verder een kleinere, vermindering van de gaswinning voor vijf jaar vaststaat. En dit gevoel wordt versterkt door het Staatstoezicht op de Mijnen, want dat geeft aan in zijn rapportage dat dit gaswinningsplan het reduceren van de seismiteit niet vooropstelt.

Wat D66 betreft moet de NAM meer en meer op afstand worden geplaatst en dat brengt mij ook bij de eerste voortgangsrapportage van de NCG. Op dit moment heeft de NAM nog te veel invloed op het Centrum Veilig Wonen. Er gebeurt een en ander aan schadeafhandeling, maar het gaat traag. Gelukkig is er bijvoorbeeld nu wel een plan voor de aanpak van scholen en zoals ik bij de Voorjaarsnota ook al heb gemeld, willen wij ook zo'n aanpak voor ons erfgoed. Want in de voortgangsrapportage bleek ook dat dat helemaal traag gaat.

Groningers hebben de afgelopen jaren veel geduld getoond, enorm veel geduld en dat moet ook rijkelijk beloond worden. Er ligt ook een opdracht voor onszelf en dat is vooral werken aan die schone energie in deze provincie, zodat Groningen die groene, duurzame provincie wordt.

Mevrouw WULFSE (VVD): Ik heb in wat wij bespreken een gedeelte meegenomen en dat is namelijk een nog precies zo'n dikke map met alle adviezen die uit onze directe omgeving komen. Het is de brief van de minister en de adviezen van de diverse instellingen erbij: dit om maar even aan te geven wat je allemaal moet doorworstelen als serieus Statenlid om hier een afgewogen mening over te hebben. Het is ontzettend veel werk en dat doen we al een aantal jaren hier met z'n allen. Dat is niet bedoeld als klacht, maar gewoon als beeld want het gaat wel ergens om – dat was het even de portée van het feit dat ik dit naar voren breng.

Allereerst even heel kort iets over het Meerjarenprogramma. Wij staan achter een aantal aanbevelingen in de motie en achter aan aantal zaken niet en daarom steunen wij de motie niet. Maar wat wij eigenlijk nog naar voren willen brengen is dat wij natuurlijk zelf onderdeel zijn van de Nationaal Coördinator Groningen, dus we spreken eigenlijk tegen onszelf. We hebben heel lang geknokt om daar een goede positie in te krijgen. We hebben besproken hoe we dat kunnen en we hebben afgesproken met z'n allen, voordat onze gedeputeerde naar het overleg gaat, dat dit een soort scharnierpunt is. We willen van tevoren een inbreng hebben. Dat is ook via een motie en een overleg allemaal vastgesteld. Alleen, wat zien we? We zien toch elke keer dat we achteraf, nu ook weer met die programmering, ons commentaar moeten geven en dan loop je eigenlijk een beetje achter de feiten aan. Dus ik zou willen vragen – ook aan het College in dit geval: dat scharnierpunt hebben we concreet benoemd, u herkent dat nog wel. Hoe gaan we dat nu invullen, zodat we niet straks weer een tweede kwartaal moeten beoordelen en een derde. Als wij, voordat u een derde kwartaal ingaat, onze zaken kunnen inbrengen, lijkt dat ons wat effectiever. Graag een antwoord daarop.

Ik sprak al over al die adviezen. Wat ik hier bij me heb, is de helft. Gelukkig is er een aantal gemeenten dat ook het advies van de provincie letterlijk heeft overgenomen, dus dat scheelt in het

lezen. Dat maakt heel veel uit, ik heb dat op een aantal punten gecheckt. Dus ik als ik één gemeente tekortdoe, daarvoor mijn excuses. Waarom ik het ook heb meegenomen is dat in de optiek van de VVD de meeste adviezen zijn overgenomen: er is iets mee gedaan. De minister had niet de plicht om ons advies te vragen, maar vooruitlopend op die Mijnbouwwet heeft hij dat wel gedaan. Wij zien daar wel heel veel van terug, namelijk: de veiligheid en schade in de breedste zin des woords staan voorop, de productie wordt verder verlaagd tot 24 bcm – zoals dat heet – maar alleen onder een bepaald aantal voorwaarden, dus het is niet sec. Er wordt perspectief geboden op een aantal alternatieven voor gaswinning en een steeds verdergaande dalende lijn vanaf 2019. Het gaat over een aantal grote bedrijven dat naar hoogcalorisch gas gaan en het gaat er ook om dat een heleboel huizen niet meer aangesloten worden op gas en het gaat om de structurele afbouw van de contracten met buitenlandse afnemers. En al die verschillende onderwerpen kunnen 1 tot 2 miljard kuub per jaar in de afbouw schelen, dus dat is 2 tot 4 per jaar wat het omlaaggaat vanaf 2019. Dus in onze optiek is dat een mooi perspectief.

Het meet- en regelprotocol dat de NAM had opgesteld, voldeed niet. Dat had de SP ook heel mooi geconstateerd in haar bijdrage een tijd geleden. U had die techniek een tijdje uitgeplozen, u gaf toen aan dat als dit meet- en regelprotocol werkt, de alarmering nooit afgaat. Nou, dat is ook geconstateerd, dus dat moet worden aangepast. Er staat ook een termijn in het winningsplan en daar wordt verschillend over geoordeeld. Alle onderzoeken worden onafhankelijk en op waarde geschat – gevalideerd, zoals dat heet – en er moet een groot aantal onvolkomenheden worden aangevuld. Daar zijn wij blij mee. En ook worden de zorgen rondom erfgoed bij onze Nationaal Coördinator ondergebracht en dat is natuurlijk voor onze provincie van groot belang. Er komt een uitgebreid monitoringsysteem en er wordt een aantal belangrijke onderzoeken ingezet. Voor de VVD is het heel belangrijk dat de NAM het voorkomen van schade in haar plannen moet opnemen en de verdeling van de productie in het veld moet bepalen naar aanleiding van de risico's, want ook daar is geen sprake van. Ook moet de NAM aantonen dat lagere winning en het vermijden van fluctuaties, die seismiteit, ook daadwerkelijk doet afnemen. Ook is de VVD tevreden over het feit dat het Staatstoezicht zegt dat die 1- en 2-schades, DSM en 1 en 2, niet acceptabel. De NAM zegt: "U moet daar maar aan wennen." Maar het Staatstoezicht zegt dat dat niet acceptabel is en de NAM moet daar ook een scenario voor uitwerken. Wel vindt het SodM dat de winning onder voorwaarden naar 27 miljard kuub kan gaan, maar het kabinet kiest daar niet voor en daar zijn wij ook blij mee. Wij ondersteunen eigenlijk al die aanvullende voorwaarden en die zijn nodig, omdat er nog heel veel onzekerheden bestaan. En mijn partij zal ook met de woordvoerder in de Tweede Kamer een aantal van die aanscherpingen bespreken.

Voor de VVD is het van groot belang dat we meer zekerheden krijgen. Welk effect hebben bijvoorbeeld een heleboel repeterende kleine bevingen? En belangrijk voor mijn partij is ook het inspectieprogramma doorgaat en de versterking. Er wordt in de motie ook gesproken over die 1.600 corporatiewoningen. Misschien blijkt nu dat zo'n versterking niet nodig is, maar dan loop je ook elke keer weer achter de feiten aan en kun je zeggen: moeten we dat aanpassen? Dat schiet niet op, men moet gewoon doorgaan met dat programma en die inspecties. Niet aarzelen, maar aan het werk.

We hebben vertrouwen in dit ontwerpbesluit, maar de onzekerheden over de relatie tussen de hoogte van de winning en het vlakwinnen, de seismiteit én het aantal bevingen, blijft bestaan. Er zijn aanwijzingen dat we de goede kant op gaan, maar de wetenschappelijke bewijzen moeten nog geleverd worden. En daarom begrijpen wij dat het College een zienswijze wil indienen. Voor de VVD is de vijfjaarstermijn echter wel prettig, want we hebben dat ijkmoment over twee jaar. Dat is niet vrijblijvend, zoals de Partij van de Arbeid net aangaf, en we hebben daar ook goed contact over gehad met Den Haag. Integendeel: op de lange termijn kan echter wel rust ontstaan, zeker als we een goed alarmeringssysteem inbouwen in die vijf jaar en dat is voor ons eigenlijk wel een kernpunt. Dus we dringen er bij het College ook op aan – niet via een motie maar via deze woordvoering – om gebruik te maken van de mogelijkheid om inbreng te hebben op dat alarmeringssysteem. U wordt daartoe ook opgeroepen door een van die instituten: geef aan op welke punten wel ingegrepen wordt als die winning voor vier of vijf jaar vaststaat. Voor ons is dat van essentieel belang. Er kan ook binnen die drie, vier of vijf jaar door de minister ingegrepen worden, op elk moment als daar redenen toe zijn. Daarvan hebben wij ons de afgelopen dagen vergewist en wij hebben daar geen enkele twijfel over.

Tot slot een belangrijk punt: ik hoorde meerdere partijen spreken over de omkering van de bewijslast. Wij hebben dat ingebracht in de Tweede Kamer, ook via een motie. Maar we hebben ook een aantal zaken gelezen en we vinden het toch wel heel belangrijk dat de positie van de inwoner vooropstaat. Wij hebben er wel twijfels over of die omkering daartoe het goede instrument is. Dus voor ons staat voorop – wat de uitkomst ook is – dat de positie van die inwoner voorop moet komen en

daarover zullen wij ook met de Tweede Kamer in overleg gaan, want dat is voor ons een belangrijk punt.

De heer KNEGT (CDA): U pleit er dus voor die 24 miljard kuub gewoon op één lijn houden en niet een dalende productie, zoals we hier meer horen?

Mevrouw WULFSE (VVD): Vanaf 2019 wordt er sowieso een dalende lijn ingezet en dat gaat over de buitenlandse contracten, om de grote bedrijven, nieuwe huizen worden niet meer op gas aangesloten. Dus wij zien dat perspectief wel en wij zien ook dat we in 2012 op 48 miljard kuub zaten en nu op 24. Tussendoor is het even naar 52 gegaan. Nou, laten we dat buiten beschouwing houden. Dus dat u zegt dat er geen dalende lijn is: een eenvoudige rekensom laat dat zien en die lijn gaat ook verder naar beneden.

Maar een belangrijk punt waar ik niemand over heb horen spreken – u geeft mij nu wel de gelegenheid, dank daarvoor – is natuurlijk de leveringszekerheid. Het feit dat bedrijven moeten doorgaan, dat we het warm willen hebben en dat we ook die contracten met het buitenland afbouwen, maar dat het niet sneller gaat dan 2019. En dat vinden wij ook belangrijk: de economie moet niet tot stilstand komen.

De heer KNEGT (CDA): En wat vindt u dan van het verhogen in zomer- en winterfluctuaties met 6 miljard kuub? Dat die dus naar 30 miljard kuub gaat?

Mevrouw WULFSE (VVD): Ja, dat stelt u heel mooi suggestief. Daar is geen sprake van: die 6 miljard kuub die erbij kan komen, is een uiterste. Dat betekent dat we zo'n winter als in 1963 moeten hebben. U hebt het ook gezien: dat wordt nu berekend op een 50-jaarstermijn dat we nog zo'n strenge winter kunnen hebben. Dus laten we eens naar de andere programma's kijken, ook vanuit het KNMI van een jaar of dertig. Dan heb je een gemiddelde waarbij je veel minder gebruikt moet maken van die extra winning en die winning mag alleen zo ver als het nodig is. Dus dat betekent niet dat als het koud is, we dan naar de 30 miljard kuub gaan, misschien moeten we één jaar naar de 25.

De heer KNEGT (CDA): Ja, dat is natuurlijk heel arbitrair. Ik durf er wel een fles wijn op te zetten dat die in deze periode wel een keer naar de 30 gaat. Dus misschien moeten we die weddenschap maar eens afsluiten.

Mevrouw WULFSE (VVD): Nou, dan hebt u een voorspellende waarde dat er weer een Elfstedentocht komt, maar die heb ik niet.

De heer RAM (PVV): De PVV heeft de motie 'Omgekeerde bewijslast' hier ingediend samen met u en de Partij voor de Dieren. Die is unaniem gesteund en ook overgenomen door de Tweede Kamer. Nu zegt u: wij krabbelen terug en wij vragen ons af of dit wel de juiste weg is? Wat is nu het verschil tussen vóór de verkiezingen en nu?

Mevrouw WULFSE (VVD): Nou, dat was na de verkiezingen hoor, dat wij dat hebben aangegeven en dat is ook op initiatief van de VVD in de Tweede Kamer dat dat gebeurd is. Onze woordvoerder André Bosman heeft dat namelijk gedaan, dus dat is nog redelijk kort geleden.

Maar wat is eigenlijk voor ons het belangrijkste? De positie van de bewoner. Dus wij willen dat de positie van de bewoner versterkt wordt. Als dat door de omkering van de bewijslast kan zijn, is dat het ultieme middel: prima, dan staan wij er nog achter. Maar we hebben ook hierin gelezen dat het wellicht niet zo is. Ik noem een ingewikkeld voorbeeld: iemand heeft een boerderij met achterstallig onderhoud en daar ontstaat schade. Dan wordt er nu gekeken of het A-, B- of C-schade is. Over het algemeen wordt de schade vergoed. Is men het daarmee niet eens, dan komt er een arbiter en een uitspraak van de Technische Commissie Bodembeweging: die is bindend en de NAM volgt die uitspraak. Over het algemeen wordt de bewoner in het gelijk gesteld. Als er nu sprake is van omkering van de bewijslast, heb ik gelezen, dan kan het zo zijn dat de NAM bij een bewoner naar de rechter kan gaan omdat die omkering wel geldt, maar zij een hoop achterstallig onderhoud ziet bij die boerderij en zij die eruit wil halen. Dan is die bewoner misschien gedwongen om naar de rechter te gaan en kosten te maken. Nou, dat willen wij vermijden, dus wij willen dat het debat in de Tweede Kamer op het scherpst van de snede gevoerd wordt met als uitgangspunt: de positie van de bewoner – wat ook de uitkomst is van dat debat. Dát vinden wij belangrijk.

De heer RAM (PVV): Nou, ik wil toch eerst iets corrigeren. De motie 'Omgekeerde bewijslast' is echt vóór de verkiezingen van de provincie geweest. Daar hebt u ook uw handtekening onder gezet.

Mevrouw WULFSE (VVD): Excuus, ik dacht dat u de verkiezingen in de Tweede Kamer bedoelde.

De heer RAM (PVV): Nee, wij zitten hier in Provinciale Staten, mevrouw Wulfse.

Ik wil nog wel even terugkomen op die kosten. Het gaat me bij die kosten met name om een goede rechtsbijstandsverzekering. Daar hebben we ook al een motie over ingediend om die hier ter regelen. Dus op die manier kunnen die kosten worden afgedekt. Het gaat er ons om dat de bewoner in zijn recht komt te staan ten opzichte van de NAM. Daarom gaat het er ook om dat alle mijnbouwschade onder die omgekeerde bewijslast viel en dat is ook de portée van de motie die wij toen hebben ingediend. Daarom staat het er nu weer in en ik wil u graag vragen om toch uw steun daarvoor uit te spreken.

Mevrouw WULFSE (VVD): Ja, ik blijf erbij. Ik kan herhalen wat ik gezegd heb. U hebt het nu even kort over die rechtsbijstandsverzekering. U begrijpt wel dat je misschien niet het advocatencollectief tot je beschikking hebt dat de NAM wel heeft. Dus wij denken dat die ongelijkheid voorkomen moet worden. Maar als de omkering van de bewijslast het ultieme middel is voor de bewoners, dan staan wij daarachter. Dus het gaat ons echt om de positie van de bewoner en het instrument is dan minder van belang.

De heer RAM (PVV): Daar verschillen wij dan echt over van mening. Wij willen de Groninger wél in zijn kracht zetten ten opzichte van een groot bedrijf zoals de NAM. Dus ik wil nogmaals u toch oproepen om deze motie gewoon te steunen.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Mevrouw Wulfse zegt heel korte lijntjes te hebben met Den Haag. U hebt daar regelmatig gesprekken, zegt u. Vindt u niet dat u meer moet aandringen op een energietransitie? Want het is juist uw partij die dat eigenlijk maar heel mondjesmaat doorvoert en heel veel te zeggen heeft op dat gebied. Zou u zich daar niet eens een keertje hard voor kunnen maken, zodat we er inderdaad warm bij kunnen zitten en ook nog veilig? Dus de gaswinning omlaag en meer duurzaamheid: zou u zich daar hard voor kunnen maken?

Mevrouw WULFSE (VVD): Ja, hier hebben we te maken met het merkwaardige feit dat een VVD-minister op Economische Zaken hebben zitten die waarschijnlijk de grote omslag in de energietransitie ooit heeft bewerkstelligd in Nederland – tot gruwel en afschuw van een hoop VVD'ers.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Nou, ik denk dat uw minister door de feiten achterhaald is en dat hij precies dat doet wat hij móét doen – want hij kan niet anders op dit moment. Maar hij kan nog veel meer doen. En ik vraag u dus om in Den Haag ook in dat overleg eens aan te geven dat ze veel meer moeten doen: ze moeten flink met geld komen naar alle provincies toe, er moet gewoon een goede energietransitie komen. Daar kunt u schijnbaar ook wat aan doen, want u hebt nauwe contacten in Den Haag. Heb ik dat juist?

Mevrouw WULFSE (VVD): Ja, en ik ben ook zeker voor een heel goede energietransitie – daar zal ook niemand op tegen zijn. Ik ben ook groene liberaal, zoals u wellicht al ontdekt hebt. Maar het kan best wel zijn dat je op verschillende manieren die zaken invult. Ik denk dat de VVD wellicht andere manieren heeft dan bijvoorbeeld die grote windparken – waar u zo voor bent – in de provincie.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Wij zijn inderdaad in principe wel voor windenergie – op de juiste plekken, laat dat duidelijk zijn. Maar nogmaals: u hebt nauwe contacten daar. Doe daar wat aan en zorg ervoor dat we minder gas hoeven te produceren c.q. minder gas moeten winnen en meer energietransitie krijgen.

De VOORZITTER: Als u wederom de beurt krijgt bij voor een interruptie – dat gebeurde nu meerdere keren achter elkaar – dan is het eigenlijk de bedoeling dat er weer een vraag volgt in plaats van een soort slotbeschouwing. Daar hoop ik dan op.

Mevrouw VAN DER GRAAF (ChristenUnie): Het kabinet heeft een concept-Instemmingsbesluit – zo heet dat – genomen over het gaswinningsplan van het Groningenveld en vanaf deze week kan ook iedereen daarop een zienswijze indienen en daar spreken we vandaag ook over.

Hoewel er een nieuwe stap gezet lijkt te worden naar 24 miljard kuub, wordt het probleem in onze ogen in de kern niet aangepakt. Met de veiligheid wordt in onze onvoldoende rekening gehouden. Net kwam al even langs dat alsnog bij koud weer plotseling een productief fluctuatie plaats kan vinden en er alsnog 30 miljard kuub gewonnen kan worden. Het niveau van gaswinning moet in onze ogen nog verder omlaag om het aantal aardbevingen te verminderen en de kans op schade te verkleinen. Tegelijkertijd moet het tempo van het bouwkundig versterken van woningen omhoog.

We spreken hier vandaag met elkaar uit dat het niveau niet voor vijf jaar moet worden vastgesteld op een vast niveau van 24 miljard kuub. Het productieniveau moet in de komende jaren al verder worden afgebouwd – dat heeft het kabinet ook toegezegd. En er moet echt onafhankelijk onderzoek komen naar een veiliger niveau waarbij het aantal aardbevingen afneemt. Tot nu toe neemt het aantal bevingen nog steeds toe volgens de scenario's, ook op de langere termijn.

In de aanvulling van het akkoord dat na de commissie-Meijer is gesloten tussen provincie, gemeenten, NAM en EZ staat een afspraak over de verjaringstermijn. De verjaringstermijn die wettelijk vastgelegd is voor mijnbouwprojecten, is 30 jaar na beëindiging van de activiteiten. Er zou onderzoek naar worden gedaan om te kijken of dat kan worden aangepast en of dat kan leiden tot knelpunten in relatie tot de verantwoordelijkheid van de NAM voor het vergoeden van de door de gaswinning veroorzaakte schade. Wij vragen het College hierbij hoe het daarmee staat.

In de kwartaalrapportage van de Nationaal Coördinator zien wij dat in korte tijd er toch heel wat stappen zijn gezet. Het grootste in het oog springende resultaat is het geld dat vrijkomt voor de versterking van de scholen en daar hebben we met elkaar hier hard voor gestreden. We hebben het al eerder gezegd: wij zien het als een voorbeeld voor de versterking van de zorginstellingen – dat is de volgende stap.

Maar er zijn ook zorgen. De afspraken over versterking en verduurzaming van 1.650 corporatiewoningen staan op losse schroeven. Wat de ChristenUnie betreft geldt: 'afspraak is afspraak'. Die woningen moeten én verstevigd én verduurzaamd.

De brieven over de uitkoopregeling zijn vorige week vrijdag bij de bewoners die meededen aan de pilot, op de mat gevallen. Er zijn veel woningen uitgeloot die wel aan de voorwaarden voldeden. Dat betekent dat er wel degelijk sprake was van een onverkoopbare woning en van een situatie van persoonlijke omstandigheden die echt tot problemen leidt. Wij zijn van mening dat al deze woningen alsnog aangekocht moeten worden en dat de regeling moet worden uitgebreid.

Het belangrijkste bij dat Versterkingsprogramma is dat bewoners centraal moeten staan: het gaat om je eigen huis. Je gaat zelf over wat er moet worden gedaan, hoe dat moet worden gedaan en door wie dat moet worden gedaan. Bewoners moeten daarom zelf hun aannemer kunnen kiezen als hun schoorsteen moet worden vervangen of de woningen moeten worden versterkt en dat wordt nu zwaar ontmoedigd. In de praktijk worden bewoners zelfs overruled als ze aangeven een eigen aannemer te willen kiezen. En als het na heel veel pijn en moeite toch is gelukt, dan loop je de kans om tegengewerkt te worden. Wij vinden echt dat dat anders moet. Als je als bewoner je aannemer vrij kunt kiezen, dan kan vervolgens het werk ook weer terechtkomen bij lokale aannemers, zoals het ook was toegezegd en beloofd. Waar ze aanvankelijk wel opdrachten kregen, vissen zij op dit moment achter het net.

Deze punten spreken we vandaag ook met elkaar uit in de motie die we samen indienen. De ChristenUnie vindt het een sterk signaal dat we hier met elkaar vandaag een gezamenlijke motie indienen uit de regio, schouder aan schouder met de inwoners. Wij hopen dat het tij zal keren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Allerlei notities: het is een beetje chaotisch, zoals het hele schadeafhandelingsysteem. Maar ik heb inmiddels toch heel snel orde in de chaos gekregen, ik hoop dat dat ook bij het schadeafhandelingsysteem gebeurt.

We moeten telkens weer constateren dat de schadeafhandeling steeds meer begint te lijken op het systeem van privaatrechtelijke schadeafhandeling, gebaseerd op wettelijke aansprakelijkheid. Ik heb het al eerder gezegd: functionarissen acteren als verzekeringsagenten in dienst van de NAM, die dit alles regisseert, financiert en traineert. En daar worden mensen moedeloos van. De NAM en het CVW zullen nog voor het eind van het jaar de TNO-NAM-sensoren- en contourenkaart hanteren en dat betekent in feit dat inspecteurs alleen naar dat gebied mogen gaan. Daar worden mensen helemaal gek van. Alle mijnbouwschade moet wat ons betreft worden vergoed. De contourenkaart mag hierbij niet leidend zijn. Want bij wijze van spreken 'van Waddenzee tot Dollard tou en van

Drenthe tot aan 't Wad' kunnen mensen schade hebben als gevolg van de aardgaswinning. En uiteraard moet de omkering van de bewijslast dus gelden voor het hele gebied waar de zogenaamde mijnbouwschade optreedt.

De PVV zou graag zien dat de Nationaal Coördinator veel meer werk maakt van de plaatsing van meer tilsensoren in Groningen. De gesprekken hierover met alle betrokkenen verlopen ook hartstikke traag – dat is dus weer dat 'traineren'.

Dan de moties. Moties met een hoog PVV-gehalte. Ik wil ook mevrouw Beckerman danken voor het inventariseren van al die standpunten en het toch in twee moties kunnen verwerken.

Maar we hebben ook een aantal kanttekeningen, want we willen natuurlijk ons geluid voor het voetlicht blijven brengen. Daar zijn we heel stellig in en dat kan niet vaak genoeg gezegd worden.

De heer KNEGT (CDA): Ik hoor net de heer Van Kesteren zeggen dat hij die handschoen oppakt. Dus ik zou mevrouw Beckerman willen voorstellen om de volgende keer de regie aan de heer Van Kesteren over te dragen. Dan is het heel snel klaar, want hij weet alles al.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Nou, dat lijkt mij een hartstikke goed voorstel, want als je het aan mij overlaat, dan komt het wel goed met de Grunnegers.

Zo vinden wij een universitaire leerstoel om onderzoek aan te sturen en te coördineren, in onze lijn liggen. Want wij hebben dat al eerder bepleit. Maar goed, waar wij wel voor moeten waken is dat die leerstoel eenzijdig met de energietransitie geassocieerd wordt. Want dat gebeurt ook vaak. Het gaat immers om de schade die gedupeerden hebben van de jarenlange aardgaswinning in deze provincie met bevingen, grondverschuivingen en grondversnellingen als gevolg.

Verder vinden wij dat die uitkoopregeling, die ook in die moties wordt genoemd, veel meer zou moeten worden verruimd – meerdere partijen hebben daar ook al aandacht voor gevraagd. Dit is een stap in de goede richting, maar die gaat ons niet ver genoeg. Uiteraard is het geven en nemen in de politiek. Wij geven de gele kaart aan de NAM en het schadeafhandelingsstelsel en nemen geen genoeg meer met het traineren en domineren onder regie van diezelfde NAM.

En wat die corporatiewoningen betreft vinden wij ook wat de ChristenUnie heeft aangegeven. Alleen verstaan wij onder verduurzaming energiebesparende maatregelen en dat is toch wel iets anders dan de duurzaamheid zoals die hier geïnterpreteerd wordt.

Mevrouw VAN DER GRAAF (ChristenUnie): Ik wou u even geruststellen: het gaat bij deze woningen om 'nul op de meter'. Daar is energiebesparing een grote component in.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Kijk eens aan, dan vinden we elkaar, mevrouw Van der Graaf, hartstikke mooi. Een fijne dag is dit – nu al.

Het is natuurlijk evident dat het gewenste herstel en het herstel van vertrouwen totaal niet uit de verf komt in dit hele gedoe. Het herstel van vertrouwen staat nog steeds op een laag pitje. Het terugwinnen van vertrouwen verliest het op dit moment van de gaswinning. Dat terugwinnen van vertrouwen blijft vooralsnog steken in mooie woorden. De NAM blijft winnen en de gedupeerde Groningers blijven verliezen. Het is zó'n oneerlijke strijd die van gedupeerden, inclusief het groots opgezette schadeafhandelingsstelsel met al die goedbetaalde functionarissen ten spijt, tegen een financieel en juridisch almachtige NAM – het CDA heeft het daar ook over gehad.

Teams en functionarissen worden aangesteld om de schade in kaart te brengen. De PVV kan niet anders concluderen – zeker gelet op de gesprekken die wij gehad hebben, en nu nog steeds, met de gedupeerden – dat zij een en ander ervaren in het dagelijkse praktijk dat alles een beetje blijft hangen in het inventariseren, taxeren, rapporteren en traineren.

Verder is de verduurzaming voor de PVV een bijeffect. Die wordt hier veel in het dossier gegeven, maar dat vinden wij een bijeffect. Want verduurzaming heeft eigenlijk weinig te maken met het werkelijke probleem, namelijk de volledige schadeloosstelling van de gedupeerden. Maatregelen met betrekking tot de leefbaarheid, de zogenaamde waardevermeerderingsregeling, energietransitie, verduurzaming, de breedband, de economische versterking, social return bij Bouwend Nederland etcetera zijn wat de PVV betreft heel belangrijk. Maar het zijn wel thema's van secundair belang ten opzichte van het primaire belang van de gedupeerden. En dat is schadeherstel, uitkoop en versterking. Dat moet toch steeds benadrukt worden en daar moet alle aandacht op gericht zijn.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Mijn betoog zal korter zijn dan dat van mijn voorganger, want voor een groot gedeelte hebben we dat al behandeld. Als ik even kijk naar de rapportage van de

Nationaal Coördinator, dan hebben we al opgemerkt dat hij weinig zeggenschap heeft. Hij wil van alles, hij vindt ook van alles, maar als je dan daadwerkelijk kijkt of het ook uitvoerbaar is of uitgevoerd wordt, dan is dat niet het geval. Kijk bijvoorbeeld naar de contourenkaart: schade daarbuiten moet uitgevoerd worden, in de praktijk is dat niet gebeurd. Hij herhaalt nogmaals. Dus ja, inhoudelijk zijn we het met hem eens, maar qua uitvoering dus niet.

Als we kijken naar de rapporten die de gedupeerden krijgen en waar ze ook recht op hebben, vinden wij, als ze schade aan hun woning hebben, dan krijgen ze die rapporten niet. De heer Alders vindt ook dat die gedupeerden moeten hebben, maar steeds gebeurt dat niet. Dat geeft dus wel duidelijk aan waar wij staan met de Nationaal Coördinator en het Centrum voor Veilig Wonen. Dat moet los van elkaar, vandaar dat we ook mede de motie hebben ingediend. Dank daarom aan mevrouw Beckerman voor het werk dat verricht is voor die gezamenlijke moties. Het Centrum voor Veilig Wonen moet op afstand: dat is wel duidelijk geworden. Als dat onder de Nationaal Coördinator valt, dan kan dat, maar dan is op de motie die nu in de Tweede Kamer aangenomen is, dat de Nationaal Coördinator ook afmoet van de afspraken met de NAM, een mooie aanvulling daarop. Dit om hem ook echt onafhankelijk te gaan maken. Want als we nu kijken naar wat er gebeurd is sinds de Nationaal Coördinator is binnengehengeld, is er ongetwijfeld veel gebeurd, maar te weinig op de essentiële punten. En wat ons betreft zijn dat de versterking en de schadeafwikkeling. Het enige wat er gebeurd is, is dat het 'minder-minder-minder' wordt. En dan wat betreft het aantal huizen, niet het aantal klachten.

Als we kijken naar het gaswinbesluit dat er ligt, dan wil de minister daarin nu vijf jaar lang hetzelfde. Ik begrijp dat de minister dat wil: dan is hij af van elk jaar weer dat circus eromheen en elke weer moeten vertellen dat de veiligheid niet het belangrijkste is, maar de leveringszekerheid belangrijker is dan de veiligheid. Het is bijna onmogelijk dat dat door deze minister in één zin wordt uitgesproken en toch lees je dat elke keer weer terug. Wij zijn er blij mee dat de winning iets onderuitgaat, maar wat ons betreft moet het niveau veel verder naar beneden richting de 12 miljard kuub. Dus we zijn niet akkoord met het voorstel dat de minister heeft gedaan met het plan dat er ligt, maar we zijn wel akkoord met de verwoording van het College en de koers die het College daarin volgt met als lijn: verder naar beneden.

Ik kan nog een heleboel gaan roepen over juridische procedures: daar hebben we de vorige keer ook een motie over ingediend om te zorgen dat gedupeerden geholpen zouden kunnen worden, die geen gebruik kunnen maken van de rechtsbijstand. Een gemiste kans dat de meerderheid die niet heeft omarmd, maar wij komen uiteraard nog terug met een vergelijkbaar iets.

De heer MEENDERING (GroenLinks): Het gasbesluit is weer een stap in de goede richting. Zeker niet op het gewenste niveau zoals wij dat graag zien, maar in dit dossier mogen we eigenlijk blij zijn met ieder klein stapje dat gezet wordt door deze minister. Als we dan de stukken lezen – het waren heel veel stukken in dit dossier – valt ons toch op dat de NAM nog steeds heel veel moeite heeft met of heel weinig moeite doet voor een veilig Groningen. Zo schrijft het SodM in zijn rapportage onder andere dat men van mening is dat de kwaliteit van de rapportage tekortschiet als het gaat om het winningsplan. Onze eigen Veiligheidsregio adviseert glashelder níét in te stemmen met het winningsplan, ook omdat diverse zaken ontbreken. Daarbij willen wij er een expliciet noemen die wat ons betreft ook heel erg belangrijk is – de VVD noemde die ook al: de gevolgen van repeterende kleinere aardbevingen.

Naast dat dat we dit een kleine stap vinden, hebben we nog veel meer moeite met de periode van vijf jaar waarvoor nu een besluit wordt voorgesteld. Zeker als we hier ook nog eens betrekken de mogelijkheid om incidenteel te mogen verhogen bij koude winters. Een productieniveau van 30 miljard kuub is dan dus mogelijk. Wellicht dat we de 24 miljard kuub dan zouden kunnen accepteren als tussenstap voor één jaar, maar dan ook als absoluut maximum. Op de voorgestelde wijze is dit niet acceptabel. Wij streven als GroenLinks nog steeds naar een plafond van 12 miljard kuub op korte termijn. Vijf jaar kan en mag niet de bedoeling zijn van dit winningsplan.

We hebben gezien dat de vermindering van de gaswinning leidt tot minder aardbevingen in 2016. Maar nog steeds is er heel veel onzekerheid over de seismiciteit. Ook hebben we gezien dat de bevingen zich verplaatsen naar de randen van het aardgaswinningsgebied, omdat daar meer gas gewonnen wordt. Dit wordt bevestigd door heel veel schademeldingen van buiten de contourenlijn. Die contourenlijn waar wij het absoluut niet mee eens zijn.

Tot slot over de gaswinning: we hebben kennisgenomen van de voorgenomen zienswijze zoals het College die wil indienen. Geheel terecht, want aan het veiligheidsgevoel van de Groningers wordt wederom te weinig aandacht geschonken. Wij zijn dan ook mede-indiener van de motie zoals

die zojuist door de SP is ingediend, waarbij we een aantal wensen en bedenkingen nadrukkelijk onder de aandacht van de minister willen brengen. Het is ook heel goed om te zien hoe de Staten dit gemeenschappelijk aanpakken – in dit geval onder aanvoering van de SP. Onze dank daarvoor.

En uiteraard blijven wij als GroenLinks strijden voor de energietransitie, ook al eerder genoemd hier: op termijn is geen ruimte meer voor fossiele energie.

Dan de rapportage van de Nationaal Coördinator. Zoals we dat ook al in de commissie hebben benoemd, doet deze rapportage al verlangen naar de volgende rapportage. Maar alleen als deze dan wel concreet is. Wij zijn geen voorstander van het weer optuigen van een compleet nieuwe organisatie voor de schadeafhandeling, maar wel voor een situatie waarin de rol van de NAM duidelijk en zeer beperkt moet zijn. Dat betekent ook duidelijkheid voor onze inwoners. Een wijziging in het proces mag ook zeker geen vertragende werking hebben op schadeafhandeling, schadeherstel en versterking. Omkering van de bewijslast zien wij als een stap in de goede richting. Of het effect heeft? De tijd zal het leren. Maar waar we wél naar zoeken is een manier waarop we de schadeafhandeling inzichtelijker krijgen: snel, goed en lokaal afhandelen van kleinere schades, zodat de focus komt te liggen op de grotere en complexe schades. De NAM op meer afstand zetten, dus. Hoe gaat we dat doen? En zouden we dat kunnen doen?

Wij hebben gekeken naar de kleinere schades en dan heel concreet. Er is een schade. Die wordt beoordeeld door de eigen lokale aannemer en ook door hem gerepareerd. Dit is een situatie waarbij het Centrum voor Veilig Wonen geheel buiten beschouwing blijft en de rekening gaat naar het Centrum voor Veilig Wonen en dat gaat die betalen. Dan moet je bekijken: wanneer ga je dat doen? Welke grens moet je dan trekken? Wij hebben het Centrum voor Veilig Wonen gevraagd om meer inzicht in schadebedragen, maar helaas hebben we die informatie niet mogen ontvangen. Wat ons betreft wordt er in ieder geval ingezet op alle schade tot 5.000 euro. Maar uiteraard mag die grens hoger komen te liggen. Een pilot? Prima. Maar dan wel een pilot van behoorlijke omvang. We zijn dan ook benieuwd of de gedeputeerde met ons mee wil denken. Neemt hij dit mee in de gesprekken met de Nationaal Coördinator? En ziet hij dit ook als een kans om de NAM op grotere afstand te zetten?

De heer VAN KESTEREN (PvV): Ik wil aan GroenLinks iets vragen. Over die bagatelschade waar u het over hebt, is over het algemeen wel tevredenheid. Daar hoor je de mensen ook wel over zeggen dat dat prima geregeld is. "Ik had een scheur in mijn vloer, maar nu is 't klaar." Maar moeten we niet veel meer inzetten op die complexe schades? Want daar wringt de schoen, daar probeert men onderuit te komen en te traineren en daar treden grote frustratie en verdriet op bij heel veel mensen. Kijk, over die bagatelschades moeten we het eigenlijk minder hebben. Over de waardevermeerderingsregeling idem dito. Maar het gaat juist om die complexe schades: daar is heel veel mee mis. Vindt u ook niet dat we daar op in zouden moeten zetten?

De heer MEENDERING (GroenLinks): Ja. Daar kan ik heel kort over zijn: daar hebt u volkomen gelijk in. Wat ons betreft gaat er aan de onderkant ook heel veel mis. Daar liggen ook nog heel veel dossiers op de plank, zoals wij dat gehoord hebben. Maar ik ben het helemaal met u eens, meneer Van Kesteren, dat zeker de grotere complexe schades de aandacht moeten hebben en daar de focus op komt te liggen. Dus wij willen de onderkant volledig ontzorgen en alle aandacht dus voor de grote complexe schades. En een dergelijke aanpak, kleine schades geheel zelfstandig laten repareren, brengt ook het risico met zich mee dat niet-aardbevingsgerelateerde schades worden gerepareerd. Ook geen discussie meer over de zogenaamde C-schades waar nu heel veel discussie over is en dat is nu bij kleine schades aan de hand. Dat moeten we gewoon accepteren. Het gaat om herstel in natura en uiteindelijk ook een verbetering van de woonomgeving én we hebben gewoon vertrouwen in de eerlijkheid van de Groningers in dezen.

Daarnaast blijven we hameren op de problematiek rondom de verduurzaming. Het liefst energieneutraal maken van particuliere woningen in combinatie met het Versterkingsprogramma: dit mag niet het beeld verkleinen, zodat dit ook blijvend onderdeel is van de gezamenlijke motie die zojuist door de SP, mede namens GroenLinks, is ingediend.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Het gaswinningsbesluit van het kabinet staat een reguliere winning toe van 24 miljard kuub in een regulier jaar met ruimte voor een extra 6 miljard kuub in een koud jaar. Dat kan dus oplopen tot 30 miljard kuub. Niet veilig, niet goed voor onze mensen, niet goed voor het milieu en dus met het oog op het welzijn van mensen én de ecologische footprint van onze maatschappij op deze planeet een onacceptabel besluit wat ons betreft. Terug dus naar 12 miljard kuub, zo snel mogelijk. Met een duidelijke stip op een nabije horizon, terug naar géén winning van fossiele

brandstoffen. Voor minder zullen wij het als Partij voor de Dieren niet doen. We kunnen het ons niet meer veroorloven om achterover te leunen en de planeet maar gewoon de planeet te laten. Er moet een grootscheeps plan komen waarin Den Haag – mevrouw Wulfse, wilt u dat even overbrengen? – waarin wij met zeer veel kracht duidelijke stappen neemt op weg naar een echte transitie naar duurzame energiebronnen. Het is gewoon een kwestie van politieke keuzes, de juiste keuzes. Het Groninger gas uit zowel het grote als ook uit de kleine velden is nog steeds als het pluche in de zetels van onze regering, waarin zij achterover leunend haar centen kan tellen en dat moet gewoon stoppen.

De Partij voor de Dieren is in beginsel positief over de eerste reactie van GS op het ontwerp-Instemmingsbesluit.

Dan de voortgangsrapportage van het Meerjarenprogramma. In de commissie van 22 juni jongstleden is er al veel gezegd over dit rapport. Wij hebben net als Groningen Belang de indruk dat ondanks de geruststellende woorden van de Nationaal Coördinator Groningen, ook hij in werkelijkheid met de handen en voeten gebonden is aan de wensen van de NAM en EZ. De NAM heeft óveral een vinger in de pap en die moet ertussenuit. Het Centrum voor Veilig Wonen moet op de schop en onafhankelijk worden.

Voor de Partij voor de Dieren is het totaal onacceptabel dat schadegevallen van vóór 2016 niet beoordeeld kunnen worden door een onafhankelijke arbiter.

Dan onze zorgen over BEZO-bedrijven. Het vaststellen van de juiste normen, het controleren en aardbevingsbestendig maken van dit soort bedrijven moet veel en veel sneller – ook dat mag u overbrengen, mevrouw Wulfse. We moeten niet wachten op een fikse aardbeving met wellicht alle gevolgen van dien voor omwonenden, mens, dier en milieu. We maken ons daar echt heel grote zorgen om. Kan de gedeputeerde ons toezeggen dat dit boven aan de agenda blijft staan tijdens zijn gesprekken met EZ? Graag een reactie.

In een open brief van de Coalitie Gasverzet Groningen van 20 juni jongstleden wordt in navolging van een oproep van de Statenfractie van het CDA aan ons gevraagd om pal achter de bewoners te gaan staan door zoveel als voor de provincie mogelijk is, een duidelijk signaal te geven richting de NAM en haar moederbedrijven Shell en ExxonMobile. Daarom willen wij het College vragen om uit en te na te onderzoeken op welke wijze de provincie een signaal kan afgeven richting de NAM, Shell en ExxonMobile om te kijken naar strenge handhaving, naar waar vergunning of huisvesting kan worden geweigerd. We willen heel graag een reactie van de gedeputeerde hierop.

Ook wij onderschrijven beide moties en danken mevrouw Beckerman voor haar inzet en geduld.

De heer VAN KESTEREN (PVV): De Partij voor de Dieren focust heel erg op die aardgasproductie en dat is ook terecht. Maar weet zij ook dat die aardgasproductie, ook al zou dat administratief teruggebracht worden, er ook nog sprake is van een bruto-nettoverhaal en dat met name de NAM ook heel veel aardgas nodig heeft bij de productie van diverse velden? En dat in feite die productie toch wel op een aanzienlijk niveau blijft? En we dan ook veel beter in kunnen zetten op dat schadeherstel. Ik ben ook voor verlaging van die aardgaswinning, maar vind ook dat we veel meer in moeten zetten op schadeherstel en uitkoop, zodat de mensen ook veilig kunnen wonen. Want die aardbevingen gaan ook bij nul kuub door. En nul kuub zal het nooit worden, want die productie gaat door en de NAM gebruikt ook heel veel aardgas en dat zie je niet terug in die getallen. Vindt u dat ook?

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Wij vinden dat zeker ook en daarom ondersteunen wij de motie dat er voor 100 procent ingezet moet worden op de veiligheid voor onze burgers, op schadeherstel enzovoort, enzovoort. Dat vinden wij uitermate belangrijk. Maar ook het teruggaan in die gaswinning en uiteindelijk naar nul: daar moeten we echt op inzetten – ook voor onze planeet. Het is niet alleen maar omdat de aardbevingen dan gewoon doorgaan, maar ook voor onze planeet vinden we dat uitermate belangrijk.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Maar ik zou ook de Partij voor de Dieren willen vragen om ook met beide beentjes op de grond te blijven staan. De productie van die velden gaat gewoon door. Wel op een heel laag niveau dat veilig is, maar moet ook niet de Partij voor de Dieren veel meer inzetten, met de hoogste prioriteit, op schadeherstel, schadeafhandeling en uitkoop? Kan ik u daartoe verleiden? Want dan keert die veiligheid zeker terug. Maar alleen maar inzetten op 'beter voor de planeet' dat die gaswinning naar nul gaat: ik heb daar ook moeite mee, maar dan heb je alternatieven waar ook allerlei nadelen aan kleven.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Daar hoeft de heer Van Kesteren mij niet toe te verleiden, want wij hebben daar constant op ingezet. Dus als hij onze woordvoeringen even terugleest, ook in de Tweede Kamer, dan kunt u zien dat we daar wel degelijk aandacht voor hebben en dat uiterst belangrijk vinden. Alleen, het een hoeft niet zonder het ander, het hoort samen op te gaan.

De heer ZWIERS (PvH): Er is al veel gezegd en wij willen niet in herhaling vallen. Wij denken dat iedereen het wel met elkaar eens. Iedere partij heeft haar input gegeven, maar die lag allemaal heel dicht bij elkaar, dat zal u niet verbazen. Het is in ieder geval goed verwoord in de moties. Dus vandaar mijn dank aan mevrouw Beckerman.

Kijk, er zijn altijd dingen die goed gaan en er zijn ook altijd dingen die verbeterd kunnen worden. De dingen die goed gaan, moeten we ook niet verzwijgen: die gebeuren natuurlijk ook wel. Het moet me wel even van het hart, want het ging even over 1963. De heer Schijf zal dat ook wel weten, hij is iets ouder dan ik. Maar in 1963 stond ik te schaatsen op het Helperdiepje: toen was de kolencentrale waar nu de Mediacentrale is en toen liep er warm water door dat diepje. Dus dat was een extreem koude winter. Dus ik ben bang dat het niet bij 6 miljard extra blijft, dat wordt misschien wel 8 miljard, zo in mijn herinnering daarover.

Wat ons triggerde en waar we een beetje boos over zijn geworden is dat de NAM de winning heeft gedaan volgens de info – dat staat ook in de stukken – ‘om de minimaal vereiste veiligheid van de Groningers te waarborgen’: dat staat er letterlijk in. Eigenlijk is het een beetje een schande van de NAM dat zij niet naar de normale norm gaat. Het hoeft niet per se de beste te zijn, maar als zij gewoon ergens in de middenmoot zou zitten, dan zou het al heel wat zijn. Maar dat staat er dus niet. Er staat ook in de stukken dat het ministerie altijd vraagt of de NAM dit wel wil doen of niet wil doen. Ik denk dan bij mezelf: geef die lui opdrachten mee, voldoe er gewoon aan en doe niet altijd zo lieflijk en onderdanig naar die club toe, want zij weet drommels goed wat zij doet.

Ik als vertegenwoordiger van de Groningers in deze Staten ben trots op mijn provincie en haar inwoners: altijd al geweest. Deze provincie is de afgelopen jaren door grote commerciële ondernemingen als de NAM, Shell en Exxon voor grote winsten te kijk gezet en dat doet pijn. Als ik naar de stad Groningen rijd – dat doen er meerderen vanuit de oosthoek – dan kom ik bij Hoogezand die grote gasmolecuul tegen. In het begin was ik er nog wel trots op. Als ik er tegenwoordig langsrijd, dan krijg ik een beetje een raar gevoel in de maag. Ik rijd tien kilometer en dan kijk ik naar een paal en daar zit een joker op: die is door de Gasunie geschonken. Dan denk ik: ja, we zitten inderdaad wel vaak voor joker. Het is een beeld, je ziet het komen. Het had ooit een heel andere betekenis, maar de Groningers geven die betekenis er op het ogenblik ook aan die joker, ondanks dat het wel een mooi beeld is op zich. Dat doet pijn – laat ik het maar op het emotionele gooien – omdat wij Groningers alleen maar een zienswijze mogen indienen voor onze veiligheid. En ik vraag ook: wat voor gevoel geeft dat bij de Commissaris? Wat voor gevoel geeft dat bij de burgemeesters? U bent eerstverantwoordelijk voor onze veiligheid in onze provincie en u mag alleen maar een zienswijze indienen. Ja, schade. Het zal wel bij wet geregeld zijn – dat weet ik allemaal wel – maar veiligheid kun je niet bij wet regelen, veiligheid heeft met mensen te maken. Dus dat heeft een heel andere verantwoordelijkheid. Wat dat betreft zijn wij daar heel verbolgen over omdat we er zo weinig grip op hebben.

En een fonds waar wij al lang voor pleiten – ik kijk even met een schuin oog naar het CDA, dat dit aankaart – vinden wij heel interessant. Maar ik denk niet we zo ver van elkaar af zitten. Vanwege de ongewisse toekomst zou het misschien eens heel goed zijn om dit eens verder uit te werken. Maar ik daag u uit: ik wil weleens een keer met u om tafel zitten, ik heb wel een beetje ervaring ten aanzien van de gemeentelijke wetten en ten aanzien van toekomstvisies en ontwikkelplannen en hoe je daarmee om zou kunnen gaan.

Ik ben wel blij met de eensgezindheid in deze strijd van de Provinciale Staten én van de Gedeputeerde Staten. Eensgezindheid naar Den Haag toe is heel goed. Maar laten wij als Groningers onze trots houden en laten we ons níét kisten en doorgaan met de strijd tegen de commercie.

De VOORZITTER: Ik stel dat we vóór de reactie van het College even 15 minuten schorsen. Ik schors de vergadering.

[Schorsing van 17 minuten.]

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Het woord is in eerste termijn aan het College, de heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Ja, wat moet ik nog zeggen, zou ik bijna mee willen beginnen. Ik kan zeggen: ik sluit me geheel bij u aan en verlaat weer dit spreekgestoelte. Dat zou ik kunnen doen. Maar ik zal toch nog wat woorden aan u richten.

Volgens mij is het prachtig dat u zo eensgezind bent. Laten we bij alle successen die we tot nu toe geboekt hebben – en laten we wel wezen: die zijn er ook wel gewoon: de gaswinning gaat naar beneden – dat er ook nu weer stappen zijn gezet. Dus onze gezamenlijke inzet loont ook gewoon en dat is een aanmoediging om daarmee door te gaan. Het is niet een aanmoediging om dan tevreden achterover te leunen, maar om ermee door te gaan.

Dan het niveau van de gaswinning zelf. We gaan weer 3 miljard naar beneden: ik denk dat we daar op zichzelf blij mee kunnen zijn. Alleen, dan komen we wel uit op die termijn van vijf jaar. Het valt mij op dat toen ik aantrad, nog werd gezegd dat het leveringszekerheidsniveau op 33 miljard kuub zat. Nu is dat inmiddels 24 miljard. Ik ben wel benieuwd wat het leveringszekerheidsniveau van volgend jaar, het jaar erop, het jaar daarop en het jaar daarop is. Twee mogelijkheden: we doen alles om de energietransitie verder te brengen, we sluiten het buitenland zo langzamerhand af, we bouwen een fabriek in Zuidbroek, we schakelen industrie af: allemaal zaken die we kunnen doen. Maar een tweede mogelijkheid is ook: de lucht eruit drukken. Er is nu weer een hoop lucht eruit gedrukt. Wie zegt mij dat we volgend jaar niet weer wat lucht uit dat systeem kunnen drukken en we dus dat aardgaswinningsniveau weer verder naar beneden kunnen brengen? We weten één ding: minder aardgaswinning is minder bevingen. Dat is in ieder geval de ervaring tot nu toe. 100 procent wetenschappelijk bewijs kan ik u daar niet voor leveren, die kan niemand leveren. Alle onderzoeken wijzen allerlei onzekerheden uit en wie onzekerheden constateert, moet constateren dat die beter het zekere voor het onzekere kan nemen en het winningsniveau naar beneden moet brengen. Dat is het meest logische om daarmee de schade en ellende te beperken.

Dan kom ik toe aan uw moties, want ik kan het beste mijn reactie aan de hand daarvan geven: eigenlijk alle elementen die u genoemd hebt, zitten daarin. Een paar losse heb ik nog genoteerd, daar kom ik dan daarna nog wel op. De vraag is nog wel hoe hard die termijn van vijf jaar is. Wat kunnen we na twee jaar? En wat kunnen we misschien zelfs wel na één jaar? Dat is ook een vraag die ik heb. Ik kan die vraag zo niet beantwoorden, maar dat is wel even van belang. Want als die vijf jaar de norm is onder het mom van 'we zijn van plan om het voor vijf jaar te doen', maar als er volgend jaar een nieuwe politieke situatie is, kunnen zij daar net zo goed van afwijken, dan is er ook weer niet zoveel aan de hand, dat maakt de eendracht die wij hier tonen dat de winning volgend jaar weer naar beneden gaat. Is die vijf jaar, met een ijkmoment over twee jaar, in beton gegoten, dan hebben we natuurlijk een groter probleem. Want dan wordt het veel ingewikkelder om de gaswinning daarna nog naar beneden te brengen. Ik daar nu op dit moment geen antwoord op – helaas – maar dat zeker in onze zienswijze ook terugkomen.

Onzekerheden over de veiligheid constateert u: nou, dat is volledig terecht, daar hoeft u de adviezen maar voor te lezen. Er is ook kritiek van het SodM op het winningsplan.

Een element dat nu meer terugkomt – dat heeft een aantal van u ook genoemd – is de schade. Eerder werd heel erg sterk alleen maar gefocust op de veiligheid, kortom: een huis mag niet instorten door een aardbeving. En nu wordt het element, en dat is volkomen terecht, eraan toegevoegd: waar komt die ellende vandaan? Niet alleen daarvandaan, niet alleen of een huis aan de norm voldoet in de zin van of het instort, maar die ellende komt ook vandaan bij de schades en wellicht opeenvolgende schades. Dat bewees ook het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen, waarin staat dat als je meerdere schades hebt, die mensen daar de psychische gevolgen van ondervinden. Dus het is volkomen terecht dat daar ook op gefocust wordt. Maar dat betekent ook wat voor het winningsniveau in de toekomst. Namelijk dat we ook erop uit moeten zijn om schades te voorkomen en mijn overtuiging op dit moment is dat dat alleen maar kan door de gaswinning verder naar beneden te brengen. Dat is het meest aannemelijke scenario, met alle onzekerheden daarbij – dat geef ik grif toe.

In de motie vraagt u inzet op de beloofde verdere reductie in de komende jaren: dat is helder dat ik daar volledig achter sta. Ik kan hier voor de rest nog veel woorden aan vuil maken, maar dat lijkt verder een prima motie en bovendien, gezien het aantal partijen dat deze getekend heeft, lijkt het me ook buitengewoon verstandig om haar af te raden. Maar ook inhoudelijk kunnen we daarmee voort, dat is een prima boodschap om mee te nemen in onze zienswijze.

Dan de andere motie waar ook vele partijen – niet alle, maar wel vele – boven staan. Die gaat over de positie van de NAM en haar inhoudelijke, sturende rol. Daar ben ik het geheel mee eens, die positie is gewoon veel te groot en dat zit ons dwars waar het gaat om schadeafhandeling, maar ook waar het gaat om het Versterkingsprogramma. Ik kan u zeggen: we zien de naam NAM echt veel te

vaak terug. Die zie ik ook in de stuurgroep voortdurend weer: 'de NAM moet hiervoor tekenen', 'de NAM moet daarvoor tekenen'. En dat is iets waarvoor je ook echt wetswijzigingen moet doorvoeren om dat eruit te krijgen. Dat is niet iets is waarvan je tegen de Nationaal Coördinator – daar heb ik eerder ook betoogd – zegt: U moet niks meer met de NAM te maken hebben. Hij heeft met de NAM te maken en dat is omdat het zo georganiseerd is. Dat is geen toeval en zo zit de wet ook in elkaar. Dus daarvan moeten we – dat is echt een langetermijnverhaal – ons realiseren dat we dat niet morgen kunnen realiseren, dat is gewoon zo simpel niet. Daar hebben we gewoon die eensgezindheid die we hier tonen, voor nodig, maar ook uithoudingsvermogen. Daar ben ik wel van overtuigd.

Verder alle puntjes los bij langsgaan, maar ik heb er geen kunnen constateren waarvan ik zeg dat we die niet gaan doen. Dus ook bij die motie geldt dat het oordeel aan u is en als u haar aanneemt, dan zal ik met die boodschap weer op pad gaan, ook voor zover ik dat niet al deed. Want een deel van de dingen is al voortdurend aan de zaken.

Een aantal van u uitte kritiek op de opkoopregeling. Ik kan me die kritiek eerlijk gezegd goed voorstellen. Het is mooi dat er een opkoopregeling is – voor de helderheid. Ik heb er ook mee ingestemd, omdat het beter is dan niets – zo is het ook gewoon. Maar het is natuurlijk buitengewoon vreemd dat je moet loten en dat het budget leidend is. En daar kun je nog hele discussies over voeren hoe zo'n regeling eruit moet zien. En daar zijn ook wel hele discussies over te voeren, maar het uitgangspunt moet wel zijn wat maatschappelijk nodig is. Wat vinden wij allen als publiek en politiek wat er noodzakelijk is om een probleem op te lossen: dat moet het uitgangspunt zijn, dan maken we een regeling en dan kijken we wat daarvoor nodig is. En niet andersom: 'Wij hebben 10 miljoen euro en we maken een regeling. Ja helaas, dit werd het, want anders past het niet binnen de 10 miljoen euro.' Dat is natuurlijk een vreemde volgorde als je een maatschappelijk probleem aan het oplossen bent.

Het CDA vroeg nog naar een vast bedrag in de rijksbegroting. Kijk, ik denk dat we succes hebben geboekt bij de Voorjaarsnota. We hebben daar geld voor scholen en andere zaken in geregeld, dus dat is denk ik echt een succes en we mogen ook met z'n allen blij mee zijn dat we dat voor elkaar hebben gekregen. Uw pleidooi zou mij ook een lief ding waard zijn: dat we niet binnen de rijksbegroting specifiek voor ons onderwerp, maar dat we breder geld krijgen en dat de Nationaal Coördinator kan zeggen dat hij een bepaald deel van het geld ergens voor nodig heeft omdat dat nu urgent is en ook een deel van iets anders. Dat je dus speelruimte hebt om daarbinnen beslissingen te nemen: dat zou mij een lief ding waard zijn. De eerlijkheid gebiedt wel te zeggen dat de regering niet op deze lijn zit. Die zit echt op de lijn dat zij de verantwoordelijkheden bij de verschillende ministeries wil leggen. We kunnen dit prima overbrengen, dat is voor de rest ook helemaal het punt niet. Maar ik schat de kans in dat waar het gaat om het geld voor de zorg, het weer gaat zoals het bij de scholen en het erfgoed ging. Dat is wel het reële verhaal volgens mij.

De 1.650 woningen die mevrouw Van der Graaf aanhaalde: ja, helemaal mee eens. Afspraak is afspraak, dus die zouden we moeten uitvoeren. Dat is ook wel voortdurend een strijd, in die zin dat dat voor alles geldt dat je een afspraak maakt en je je in dit dossier niet kunt permitteren om, nadat je de afspraak hebt gemaakt, vervolgens gaat constateren dat de zaken veranderd zijn. Dan veranderen we ook de afspraak en dat kan ik ook garanderen dat als we dat met alles doen – dat dreigt wel zo af en toe – er dus niks van de grond komt. Want dan hebben we het plan en dan is daar geld voor beschikbaar, en dan verandert er iets en dan is er ook weer minder geld en dan verandert er weer iets. Ja, zo kun je een plan niet uitvoeren, want ik kan u zeggen: in dit dossier verandert alles bij voortduring. Als je daar iedere week een update van maakt, dan komt daar niks van terecht.

Mevrouw Van der Graaf had ook nog een vraag over de verjaringstermijn: daarvan kan ik zeggen dat we die in de lobby voor de Mijnbouwwet hebben meegenomen. Dus dat is duidelijk overgebracht aan de Kamer.

Nog een succesje in diezelfde Mijnbouwwet, die deze week nog wordt besproken in de Kamer, is dat wij onder andere nog iets hebben ingebracht. Men wilde de term 'ernstige schade' vervangen voor 'schade', dus dat men bij het indienen van een winningsplan enkel nog maar rekening hoefde te houden met ernstige schade en dat dat dan geaccepteerd was. Daar heeft de Kamer van gezegd dat zij dat niet gaat doen en daar hebben wij als regio ook tegen geageerd dat niet het begrip 'ernstige schade' moet worden gebruikt, maar 'schade': want die moet worden voorkomen, niet ernstige schade – even los van wat schade en ernstige schade is. Als je alleen ernstige schade hoeft voorkomen, dan kan een huis doormidden liggen en dat kan dan niet. Maar als er vier scheuren in een huis zitten en het dwars doormidden ligt, dan zou dat wel acceptabel zijn want dat is gewone schade.

De heer Meendering zei dat we het Centrum voor Veilig Wonen buitenspel moeten zetten en de onafhankelijkheid van de NAM daarmee moesten garanderen. Op zichzelf ben ik het eens met zijn

intentie, maar ik ben bang dat het voorstel dat u gedaan hebt, niet heel reëel is. Want in het stelsel zoals we dat nu kennen, kun je dit niet realiseren. De NAM zal dit op deze manier niet willen. En dan kunnen wij hoog of laag springen, maar dan gaat dat niet gebeuren. Dan zul je dat stelsel echt moeten veranderen en zul je het Centrum Veilig Wonen echt op een heel andere onafhankelijke positie moeten zetten. En als je dat voor elkaar zou hebben – wat volgens mij ook gewoon kan, daar ben ik echt van overtuigd – dan heb je dit probleem al niet meer en hoeft je dit op deze manier ook niet te doen. Want dan wordt de schadeafhandeling een publieke zaak en niet een private zaak. En een private partij zal nooit zeggen: We vergoeden de schade zonder dat we naar de schade hebben gekeken. Dat lijkt mij een illusie en juist omdat het een illusie is, moeten we het Centrum Veilig Wonen een publieke organisatie laten zijn.

De heer MEENDERING (GroenLinks): Ook in de Tweede Kamer is inmiddels een motie aangenomen dat het Centrum Veilig Wonen onafhankelijker moet worden. En het pleidooi dat wij hier zojuist in de Staten hielden, betekent niet dat alle schades nu in één keer daarbij weg moeten, maar dat we een begin willen maken aan de onderkant om daar ruimte te creëren en daar het vertrouwen terug te winnen. Dat is een experiment waarvan de gedeputeerde aangeeft dat de NAM dat niet zou willen, maar wij stellen toch echt voor dat de gedeputeerde dat eens bij de Nationaal Coördinator neerlegt om daarmee te gaan experimenteren en niet op voorhand te zeggen dat hij daar weinig mogelijkheden voor ziet. Bent u dat met ons eens en wilt u dat ook voorleggen?

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Kijk, ik wil alles wel voorleggen – dat is helemaal het punt niet. Maar ik spreek weleens met de NAM en ik heb niet het idee dat gezien die gesprekken dit nou zo snel tot een verandering van inzet zal leiden – zo reëel moeten we gewoon zijn. Het vraagstuk is gewoon fundamenteeler dan u het gewoon stelt. Het zou heel mooi zijn als dit zo zou kunnen, maar het vraagstuk is echt fundamenteeler dan u het stelt en zo reëel moeten we dan ook zijn. We moeten niet op pad gaan naar een bedrijf waartegen we zeggen: "Vergoed u de schade maar zonder dat u ernaar kijkt" en denken dat een bedrijf dat gaat doen. Als we willen dat die schade op een onafhankelijke wijze wordt beoordeeld en we niet meer dat gedoe hebben, dan moeten we echt met z'n allen concluderen dat de positie van het Centrum Veilig Wonen gewoon een andere moet worden. Al het andere bij die tussenoplossingen gaat uiteindelijk niet de handen op elkaar krijgen bij de NAM. En voor het overige: al die veranderingen zijn dan toch in de marge. Dat moeten we ook vooral doen, hoor, we moeten vooral allerlei praktische verbeteringen aanbrengen. Maar we moeten wel zo reëel zijn dat zolang je die macht op de achtergrond hebt, er in essentie niets verandert.

De heer MEENDERING (GroenLinks): We kunnen dus niet structureel het beleid in één keer veranderen. Maar soms moet je een keer een schot voor de boeg doen, soms moet je een losse flodder richting de NAM schieten, want het is gewoon een ongelooflijk log instituut. Dus nogmaals de vraag: bent u toch bereid om dit alsnog met de NAM te bespreken?

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Nou ja, ik ben niet zo van de losse flodders. We moeten wel gericht schieten. En als het schot het doel gaat missen, dan moeten we dat niet doen. Ik wil u niet teleurstellen maar ik ben een beetje bang dat dat het hierbij blijft. Ik wil dat best een keer bij hen opperen, dat is helemaal geen probleem – graag. Maar hebt u vooral niet hoge verwachtingen daarbij.

De heer MEENDERING (GroenLinks): Dank voor deze kleine toezegging, maar met scherp schieten op de NAM mag in dit geval ook.

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Dank u.

Dan nog drie opmerkingen. BEZO-bedrijven staan hoog op de agenda

En uw vraag over strenger handhaven: ja, wij handhaven de NAM al streng – net zoals we dat bij ieder bedrijf doen. Maar het is niet mogelijk om bij het ene bedrijf wel streng te handhaven op niet-eigenlijke gronden en bij een ander niet: daar gaan we gewoon ook juridisch nat op. Maar het is ook een verliezersstrategie die we volgens mij niet zouden moeten volgen.

Tegen de heer Zwiers zou ik willen zeggen: wij mogen een zienswijze indienen, maar maakt u zichzelf ook weer niet te klein. Wij kunnen met z'n allen, als wij hier eensgezind voor staan – in deze Staten, maar ook daarbuiten met de inwoners, met de gemeenten, met de Groninger Bodem Beweging en met eenieder die ik verder nog ben vergeten – wij iets voor elkaar kunnen krijgen: dat

bewijs is er dat we tot nu toe iets voor elkaar hebben kunnen krijgen. Maar dat mag geen reden zijn om zelfvergenoegd achterover te leunen, maar alleen maar om ermee door te gaan.

De heer ZWIERS (Partij voor het Noorden): Nee, ik maak mezelf niet klein. Ik geef gewoon even de waarde aan voor de Groningers. Ik ben trots op de Groningers, heb ik gezegd. Ik ben 1 meter 91 – dat mag ook 2 meter zijn, dat groeit erboven uit – maar ik zou ervoor gaan. Als ik op uw stoel zat, dan zou ik misschien nog eens heel erg hard met de vuist op tafel slaan in Den Haag bij wijze van spreken: zo trots ben ik op Groningen, ik durfde al wel heel ver daarin te gaan in het verleden. Dus wat dat betreft ga ik ervan uit dat wij allemaal trots zijn op onze provincie en dat is eigenlijk de kern van mijn betoog geweest.

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Helder.

De heer VOERMAN (PvdD): Even terugkomend op die brief van de Coalitie Gasverzet. U zegt dat het juridisch niet kan: hebt u dat ook echt zo laten onderzoeken? Zo verschrikkelijk veel wordt er niet gevraagd, we vroegen gewoon eens te kijken wat we eventueel kunnen doen om een signaal te geven richting de NAM dat wij het niet eens zijn met de gang van zaken in de provincie. Dat is eigenlijk wat ik u vraag: zou u dat kunnen onderzoeken?

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Nou, dat signaal geef ik dagelijks, zou ik bijna zeggen. Dus daar hoeven we volgens mij niet aan te werken. Maar we moeten wel de juiste middelen kiezen en op het moment dat je ervoor kiest om oneigenlijke gronden strenger te handhaven bij het ene bedrijf dan bij het andere bedrijf, dan ga je juridisch gewoon nat en ben je niks opgeschoten. Dus ja, we moeten ieder middel dat effectief is, inzetten. Maar van de ineffectieve middelen stel ik voor dat we die links laten liggen.

De heer VOERMAN (PvdD): Ik vraag dus om te kijken wat wel of niet kan. U moet misschien zo hier en daar een vergunning afgeven aan de NAM. En je zou ook gewoon eens 'nee' kunnen zeggen.

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): We kunnen niet willekeurig zeggen: 'nu maar eens nee'. Dat kan niet. Dan stapt de NAM naar de rechter en ik kan u zeggen wat dan de uitslag is op het moment dat de rechter uitspraak doet: 'U hebt ongelijk want u hebt de wet niet gehandhaafd.' Dat is een strategie die ik niet zou willen volgen, want zij levert ons gewoon niks op. Het brengt het doel niet dichterbij en we moeten alles doen om het doel dichterbij te brengen. En alles wat dat niet dichterbij brengt, moeten we vooral laten.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ik ben het helemaal met de motivering van de gedeputeerde eens. Je moet niet schieten op iets wat gewoon niet helpt. Maar de praktijk is wel dat we het CVW loswillen van de NAM: de intenties zijn allemaal hartstikke goed. Er worden arbiters aangesteld vanuit het ministerie en uiteindelijk heeft de NAM toch het laatste woord. Zij kan, omdat zij het moet betalen, dat altijd zeggen. Kunt u aangeven hoe u dan concreet denkt te bereiken dat die NAM wél op afstand komt? Dat het CVW wél een onafhankelijke en publieke organisatie wordt? Want ik vraag me dat af. Dat kunnen wij allemaal wel willen en die intentie kunt u wel hebben – daar ben ik ook heel bij mee, hoor, dat u dat doet – maar is het niet zo dat het in de praktijk toch altijd zo blijft dat we in die privaatrechtelijke sfeer blijven? Dat de NAM als betaler altijd die vinger in de pap blijft houden? Ik ben benieuwd hoe u dat dan concreet denkt te bereiken.

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Helder. Dat is een politieke keuze of je dat wel of niet doet. En hoe we dat proberen te bereiken? Door daar voortdurend voor te pleiten en te laten zien hoe het nu loopt en hoe het komt dat er dingen misgaan. En wij bereiken daar ook wat in. Er is net volgens mij een motie van de ChristenUnie in de Kamer aangenomen waar het pleidooi in staat om het Centrum Veilig Wonen op verdere afstand te zetten. Dus dat is weer een stap in die richting. We moeten niet nalaten om voortdurend proberen stappen te zetten en als wij daar goede argumenten voor hebben en laten zien wat het effect daarvan is, dan kan dat. Daar zijn ook mogelijkheden toe – daar ben ik van overtuigd. Er liggen ook nog twintig beren op de weg, maar goed, we hebben het hier ook over een heel groot maatschappelijk probleem dat we hier moeten oplossen. Misschien kunnen we die beren uit de weg ruimen en volgens mij kan dat gewoon.

Mevrouw WULFSE (VVD): Ik had nog twee vragen waar ik geen antwoord op heb gekregen: over het Meerjarenprogramma en het scharnierpunt en ten tweede over het alarmeringssysteem. Die laatste kan ik nog wel een beetje verduidelijken: de Mijnraad heeft aangeraden – dat staat op bladzijde 4 van haar advies – dat de regio een belangrijke rol kan spelen in dat alarmeringssysteem. U zegt dat u niet voor die lange termijn bent, maar er wordt toch een alarmeringssysteem in gebruik gesteld. De Mijnraad doet die oproep aan de regio: brengt u daar nu een aantal zaken op in en dat gaat het om het vaststellen van die signaalparameters en de grenswaarden onder andere. Daartoe heb ik u opgeroepen om daar een aantal strakke zaken in te brengen. Gaat u dat doen?

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Ja, dat gaan we doen. Dus dat is het eerste deel van het antwoord.

Het tweede is dat u als Staten invloed wilt houden op wat er naar de Nationaal Coördinator gaat. Mijn gevoel is als volgt. We hebben daar eerder over gesproken, we hebben bij die kwartaalrapportage ook een brief geschreven. Als u zegt dat wij iets meer accent moeten leggen op wat er de komende tijd aan de orde komt, dan wil ik dat in die brief best doen. Dat is helemaal geen punt, dan kunt u er op die manier ook over spreken. Dus die afspraak staat volgens mij ook al. Maar als u iets meer accent daarop wil, dan is dat prima, helemaal geen punt. Maar ik heb ook niet het gevoel – al gaat u natuurlijk over uw eigen gevoel – dat ik daar op deze manier aan die tafel onthand zit. Ik wil weet elke keer met welke boodschap ik daar zit, omdat ik ook door u op pad ben gestuurd. Dus er komen eigenlijk weinig punten aan de orde in die stuurgroep waar u niet in het verleden uitspraken over hebt gedaan. Dus ik weet eigenlijk altijd heel goed welke kant u op wilt en dat is ook precies wat ik voortdurend inbreng.

Mevrouw WULFSE (VVD): Dank u voor het antwoord, het is zeker verhelderend. Ik begrijp het zo dat als wij van mening zijn dat een aantal zaken niet besproken wordt, wij dat gewoon op eigen initiatief – dat is ook de afspraak – wat strakker ter hand kunnen nemen. Heb ik dat zo goed begrepen?

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Ja, die kwartaalrapportage komt, daar schrijf ik een brief bij. Dat heb ik de afgelopen keer ook gedaan. Ik kan best een inschatting maken van welke dingen er de komende tijd aan de orde komen, dat op papier zetten en vragen wat u daarvan vindt. Dan kijk ik iets meer in de toekomst, dan handhaaf ik de afspraak met een klein accentverschilletje voor zover dat nu nog niet in de brief stond.

Mevrouw WULFSE (VVD): Nou, zeer veel dank, want dat is nou precies met dat scharnierpunt bedoelden. Dank u wel.

De VOORZITTER: Er is nog behoefte aan een tweede termijn? Nee? Dan sluit ik de beraadslagingen. Dan de beide ingediende moties. Zijn er nog fracties die hierover een stemverklaring wensen af te geven? Dat is niet het geval.

Dan breng ik de beide moties in stemming. Als eerste motie 184 'Gaswinning'. Wie is daarvoor? Dat is niet verrassend gezien de woordvoeringen van uw Staten: deze motie is unaniem aangenomen.

Dan nu motie 185 'Herstel van vertrouwen'. Wie is hiervoor? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de Partij voor het Noorden, Groninger Belang, de PVV, de SP, D66, de ChristenUnie, de Partij voor de Dieren, GroenLinks en het CDA. Wie is daartegen? Dat is de fractie van de VVD. Dan is deze motie aangenomen.

Even over de zienswijze: er is een opdracht aan het College van GS gedaan. Het College van GS gaat die zienswijze in de komende weken, waarin het ook vakantie is, opstellen. We hebben er in het presidium even over gesproken: daar was het gevoelen dat wanneer de Staten op één lijn zouden zitten – ik constateer dat dat het geval is – en ook op één lijn met het College, er dan geen behoefte zou zijn om de concept-zienswijze nog eens een keer te gaan bespreken ergens in de Staten midden in de zomer. Op basis van de beraadslagingen van vanmorgen denk ik dat ik de conclusie kan trekken dat u met die motie impliciet ook opdracht geeft aan het College van GS om mede namens Provinciale Staten de zienswijze in te dienen? Ik kijk even rond. Heb ik dat goed begrepen? Dat is het geval, dan is dat aldus besloten.

C. Realisatiebesluit Projecten N361 (2016-38) + start Inpassingsplan Fietsroute Plus Groningen-Winsum

De heer WOLTERS (SP): De aanpassing van de N361 een lange voorgeschiedenis. Van het allereerste plan is weinig over: een aanzienlijk deel van het oorspronkelijk uitgetrokken bedrag heeft ondertussen een andere bestemming gevonden en er zijn ondertussen twee nieuwe op te lossen knelpunten aan toegevoegd: de rondweg Bedum en de spoorwegovergangen in Winsum.

Wat nu voorligt is een klein stukje van het totaalproject. We kunnen ons vinden in dit plan. Er is eigenlijk één punt: de afsluiting van de noordelijke in- en uitrit van de Molenweg, waarop door bewoners kritiek geuit is en waarvoor alternatieven aangedragen zijn. Wij zijn van mening dat hier voldoende overleg met betrokken over geweest is, dat er serieus is gekeken naar alternatieven. En dat er uiteindelijk een invulling resteert waar veel Adorpers ongelukkig mee zijn, is jammer. Maar het mag duidelijk zijn dat er ook andere belangen dan die van de bewoners van Adorp meegewogen moeten worden.

Mogelijk kan het overleg met de gemeente Winsum een aanpassing van de inrichting de Molenweg worden gedaan, waarmee ook een deel van de bezwaren van de bewoners kan worden weggenomen.

Verder vertrouwen wij er ook op dat de wegbeheerder regelmatig de vingers aan de pols houdt waar het gaat om de snelheidregimes en dat waar nodig aanpassingen plaatsvinden.

De heer ZWIERS (PvH): U bent het dorp rondgeweest deur-aan-deur als partij, hè? Leefbaarheid komt vaak voort uit de gevoelens van mensen in het dorp. Realiseert u zich wel dat u die mensen nu heel erg teleurstelt? Ik heb u ook heel veel in die gesprekken horen zeggen: "Daar gaan wij voor." Want in direct gesprekken krijg je soms die toezeggingen. Hebt u geen gevoel dat dit een beetje scheefloopt?

De heer WOLTERS (SP): Let wel: wij zijn inderdaad in Adorp geweest, we hebben ook gesproken met die mensen. Op dat moment zijn er ook zeker geen directe toezeggingen gedaan. Wij zien ook dat er veel overleg is geweest. En er zijn ook allerlei alternatieven aan de orde geweest en daar is serieus naar gekeken. Op gegeven moment moeten wij natuurlijk afwegen wat de belangen van de Adorpers zijn en de argumenten die daar aangedragen worden en op gegeven moment ook de wat bredere belangen die hier spelen. Dat zijn inderdaad die van de andere gebruikers van die weg. Dan moet je met elkaar afwegen en wij komen op gegeven moment tot de afweging dat er voldoende aandacht is geweest voor die alternatieven en wat nu voorligt, toch het meest optimale is.

De heer ZWIERS (PvH): Ja, dat is duidelijk. Maar wij krijgen sterk de indruk dat het ambtelijke advies – ik kom daar straks nog even op terug – is overgenomen. Maar je kunt ook eens een keer een politiek besluit nemen, daar eens een keer in meegaan en daarbovenuit stijgen. Ik zie nu toch weer het worstelen van uw partij als bestuurder en als actiep partij: u voert daar actie en hier bestuurt u. En daar heb ik een beetje een raar gevoel over. Dat gevoel zult u waarschijnlijk niet hebben, maar zo komt het wel bij ons over.

De heer WOLTERS (SP): Dat is natuurlijk best een worsteling, alleen moet je op gegeven moment ook naar de argumenten van de bewoners kijken hoe je zwaar je die weegt. In dit geval kan ik inderdaad zeggen dat ik die nou niet ontzettend overtuigend vond, anders was ik er wel in meegegaan. Maar zo overtuigend waren die wat mij betref niet.

Mevrouw BLINK (Groninger Belang): Meneer Wolters, in de commissie hebben we hier lange tijd over gesproken: u was daar ook aanwezig. En toen kreeg ik toch sterk de indruk dat van de zijde van de inwoners van Adorp men heel constructief meedacht. Dat men met voorstellen van om nog eens te kijken naar de plannen zoals die er lagen en men bereid was om iets anders te laten vallen om toch dat openhouden van de Molenweg-Noord voor elkaar te kunnen krijgen. Ik kreeg toen sterk de indruk dat juist ons College heel erg stellig in dit dossier was. Bent u dat met mij eens?

De heer WOLTERS (SP): Ik vind het wat moeilijk dat u mij vraagt hoe ik denk dat het College erin stond. Laat duidelijk zijn dat ik zie dat er inderdaad heel veel overleg is geweest met de bewoners en er inderdaad ook allerlei alternatieven daar aan de orde geweest zijn. In de stukken die wij gezien hebben, zijn ook alle overwegingen uitgebreid verwoord en op basis daarvan is het een keuze

gemaakt door het College. Ik heb ook gekeken naar de argumenten van de bewoners en op gegeven moment ook naar die van het College en kom uiteindelijk toch tot deze afweging c.q. keus.

Mevrouw BLINK (Groninger Belang): Dan zou ik u toch nog het volgende graag willen vragen. Van de bewoners is een aantal argumenten gekomen over met name de veiligheid: daar hebben ze naar gekeken. Dan vraag ik mij toch af wat voor u dan nog zwaarder wegende argumenten zijn om dit verhaal hier te houden.

De heer WOLTERS (SP): Je komt al heel gauw bij een kwestie van welles-nietes. De ene partij, de ambtenaren, zeggen dat zij het veilig vinden op deze manier en de bewoners, die er belang bij hebben dat die noordkant van de Molenweg niet wordt afgesloten, beweren dat het veel veiliger is als we het anders doen. Ja, dat zijn welles-nieteskwesties en ik kijk er met mijn gezonde verstand naar en heb toch het gevoel dat er serieus naar gekeken is. En als dit uiteindelijk de optimale uitkomst is, dan geloof ik dat dat waar is.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Toch even aanvullend op wat mevrouw Blink zegt. U hebt gesproken met de mensen van Adorp en zij hebben massaal – we hebben het niet over de helft of 60 procent, maar bijna 100 procent – in een petitie weergegeven dat ze die afsluiting open willen houden. Het gaat om hun veiligheid, hun leefbaarheid. Dus mijn vraag is ook: wat zijn uw argumenten dan om te zeggen dat we het om die reden wél moeten afsluiten? Wat is zo belangrijk dat het belangrijker is dan de inwoners van het dorp waarom het hier gaat?

De VOORZITTER: Deze vraag komt me bekend voor van zonet. Hebt u dat idee ook?

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Ja, dat heb ik ook even aangehaald net. Maar daarop heb ik volgens mij geen antwoord gehoord.

De VOORZITTER: Ja, oké. Één rondje dan nog. Als het dan niet duidelijk is, kunt u dat in uw eigen termijn aan de kaak stellen.

De heer WOLTERS (SP): Kijk, een van de dingen dat speelt bij die inrichting van de weg is dat het aantal aan- en afsluitingen wat verminderd zou moeten worden. Dat is een van de redenen geweest om te kiezen om bij die Molenweg alleen maar die ene aansluiting overeind te houden en die andere af te sluiten. Op zich geven die argumenten die ik daarbij tegengekomen ben van zowel de Adorpers als de ambtenaren, bij mij op gegeven moment de doorslag toch dat één aansluiting overeind houden inderdaad voldoende is, ook voor de leefbaarheid. En dat het wel voor de verkeersveiligheid beter is.

De VOORZITTER: Goed, hier laat ik het even bij. Ik ga nu de volgende spreker het woord geven: de heer Batterman van de PvdA.

De heer BATTERMAN (PvdA): De discussie die we in de commissie gevoerd hebben, gaan we hier een beetje opnieuw doen, lijkt het wel op. Dat was eigenlijk niet van plan. We zijn als Partij van de Arbeid erg teleurgesteld dat het College niet tot een compromis is gekomen met de bewoners van Adorp. We hebben in de commissie daar goed over gediscussieerd. We zijn als fractie in Adorp geweest, we hebben de situatie daar ook bekeken en volgens ons moet daar een oplossing zijn. Als je een College hebt dat het leefbaarheidsgehalte erg hoog in het vaandel en ook de SP die met de helden in de buurt daar ook heeft gekeken, dan denk je dat je daar uit moet kunnen komen. Wij willen het College dan ook oproepen om nog eens met die bewoners om tafel te gaan en te kijken of er een compromis te vinden is. Ook in Ter Apel is dat toentertijd gebeurd toen er op de N366 een aansluiting moest komen. Dat is uiteindelijk ook niet gebeurd, daar is het ook tot een compromis gekomen.

De fractie van Groninger Belang zal straks nog een motie indienen, ook namens de Partij van de Arbeid en wij roepen het College dus om hier nog eens met de bewoners naar te kijken.

Mevrouw VAN KLEEF (CDA): Stap voor stap komen dichterbij de herinrichting van de N361. Decennialang wordt er al over gesproken, maar ook gebakkeleid. Plannen voor een geheel nieuwe weg tot het aanpassen van de N361 met als uitgangspunten veiligheid, doorstroming en leefbaarheid.

De belangen zijn groot. Met z'n allen willen wij de krimp in Noord-Groningen laten inkrimpen, met z'n allen willen we de economie impulsen geven en met z'n allen willen wij ook de bereikbaarheid

optimaal hebben. En dit alles zien wij eigenlijk terug in deze voordracht. Daarin en in de bijlagen lezen we dat er intensief is geweest is met de bewoners: met de dorpscommissies en de gemeente en dit heeft geleid tot de aanpassing zoals die getekend is op de tekentafel. Maar het gebied, de mensen die er wonen, hebben samen met de gemeente en provincie de finetuning erin getekend. In de commissievergadering heeft de gedeputeerde dat nogmaals duidelijk uiteengezet.

Het spanningsveld zit dan met name in Adorp wat betreft de Molenweg. Wij begrijpen best de nog heersende bezwaren die er zijn op dit punt. Maar we hebben ook begrepen dat de inrichtingsplannen nog met de gemeente Winsum en de bewoners nader zullen worden ingevuld. Het CDA ziet in deze voordracht het maximale voor een veilige ontsluiting met optimale doorstroming en het behoud van de karakteristieken die dit gebied ook rijk is. Het CDA geeft groen licht voor de voordracht en gaat ervan uit dat bij de inrichtingsplannen de bewoners wederom worden gehoord.

De heer ZWERTBROEK (D66): Om gelijk maar met de deur in huis te vallen met betrekking tot deze voordracht: mijn fractie zal deze steunen zoals deze nu voorligt. Uit de stukken – mevrouw Van Kleef had het er ook al over – blijkt dat er meermaals overleg is geweest met de omgeving. Mijn fractie heeft wel begrip voor de teleurstelling van de inwoners: jaren geleden hadden zij nog uitzicht op een rondweg als het gaat om Adorp, maar iedereen weet ook dat de politieke realiteit inmiddels anders is en dat is niet alleen in dit huis besloten. Het is een project van de lange adem.

Wij als Provinciale Staten moeten nu een bredere afweging maken, ook met betrekking tot de Molenweg. Deze afweging, in kosten en baten op dit punt, moet worden gemaakt in de wetenschap dat een alternatief op zeer beperkte afstand aanwezig is. Wij vinden dit onvoldoende om daar nu een half miljoen voor uit te trekken en daarom steunen wij de voordracht zoals deze nu voorligt.

De heer VAN DER BORN (ChristenUnie): Na vele jaren van voorbereiding ligt er nu het realisatiebesluit van de projecten rondom de N361. We gaan aan de slag en zoals we lezen in de voordracht, is over het algemeen positief gereageerd op de maatregelen die worden voorgesteld.

Echter, de afsluiting van de Molenweg-Noord roept veel weerstand op bij de bewoners. Dit hebben we ook kunnen beluisteren in de commissievergadering, waarin we uitvoerig hebben stilgestaan bij deze afsluiting. Ook in onze fractie hebben we hier uitgebreid over gesproken. Hoe ga je om met de tegenstelling tussen veiligheid, het afsluiten van de Molenweg, de leefbaarheid voor de bewoners, het openhouden van de Molenweg, en de extra kosten? Een lastig vraagstuk. De fractie van de ChristenUnie heeft ervoor gekozen om in zetten op de optimalisatie van de veiligheid, met de kanttekening daarbij dat er zoveel mogelijk wordt ingezet om maatregelen te nemen zodat het zware vrachtverkeer niet hoeft te draaien op de Molenweg. Met deze kanttekeningen kunnen we akkoord gaan met de voordracht.

Mevrouw BLINK (Groninger Belang): U hebt het over het afsluiten van de Molenweg-Noord om de veiligheid en de doorstroming te verbeteren. Maar de huidige situatie is niet echt onveilig: daar zijn amper ongelukken geweest.

De heer VAN DER BORN (ChristenUnie): Zoals u ook hebt kunnen lezen in het rapport, gaat het om het totaalplaatje: het verminderen van de in- en afritten van de N361. Daar is deze keuze uit voortgekomen zoals de gedeputeerde het ook heeft verwoord in de commissievergadering. Met die toelichting van de gedeputeerde kunnen wij hiermee instemmen.

Mevrouw BLINK (Groninger Belang): Maar er is naar het totaalplaatje gekeken, geeft u net zelf aan. Maar als er dan een oprit of een kruising met een ontsluiting richting de N361 geen gevaarlijke situatie blijkt te zijn, waarom zou je die dan af gaan sluiten?

De heer VAN DER BORN (ChristenUnie): Het rapport geeft iets anders weer: het gaat om het totale plaatje. Daarin is deze keuze gemaakt, ook in dat verband. Vandaar dat wij nog steeds achter deze keuze kunnen blijven staan.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ik heb net het betoog van de SP beluisterd en er wordt iets betoogd over 'gezond verstand' van de SP. Nou ja, mij lijkt dat ingegeven door steun aan een Collegevoorstel in plaats van de burgerparticipatie en de leefbaarheid die de SP hoog in het vaandel heeft staan, ook in het College, en die leidend zou moeten zijn. Maar goed, het loopt iets anders.

De PVV deelt de mening van de indieners van de petitie uit Adorp, gesteund door een overgrote meerderheid van de bewoners en uiteraard de insprekers tijdens de afgelopen commissievergadering, dat het onwenselijk is om de Molenweg-Noord af te sluiten. De PVV heeft met de bewoners gesproken, over de weg gefietst, over de weg gelopen, met de auto over deze weg gereden en komt tot de volgende conclusie: de veiligheid is niet gediend met dit voorstel.

Onwenselijke manoeuvres van met name het zware vrachtverkeer en er werd ook gesproken over economische verbeteringen: die zijn ook niet aan de orde want kleine ondernemers hebben ook hun bedenkingen geuit tegen het voorstel. Het wordt onoverzichtelijker en onveiliger, is ook betoogd in de commissievergadering. Hulpdiensten, ambulances en dergelijke: voor hen zal het ook een probleem qua af- en aanvoer worden bij de kruisingen. Maar goed, dat is allemaal al genoemd. De leefbaarheid is zelfs ernstig in het geding. Wie zijn wij om te bepalen wat leefbaarheid in Adorp is? Ik denk altijd nog dat de bewoners zelf zijn – de Partij voor het Noorden heeft daar net ook al heel terecht aandacht voor gevraagd. Het gelijkheidsbeginsel is ook in het geding: er worden grootse maatregelen genomen voor het tankstation, zodat daar tankwagens af en aan kunnen rijden, terwijl de kleine ondernemers in Adorp – dat moet de SP ook aanspreken – worden benadeeld met dit voorstel. De SP zegt altijd oog te hebben voor kleine ondernemers en het midden- en kleinbedrijf: nee, dus. Cultuurhistorisch perspectief is ook belangrijk. Een eeuwenoude verbinding tussen Stad en Ommeland – iedereen komt aan zijn trekken wat dat betreft hier in dit gremium – wordt ook onrecht aangedaan.

Wij vinden dat de wens van de Adorpers om de Molenweg-Noord niet geheel af te sluiten, gerechtvaardigd en roepen het College dan ook op om de gezamenlijke motie van een aantal partijen te gaan steunen.

Mevrouw VAN KLEEF (CDA): Ja, ik hoor hier toch wel heel veel spreken door de heer Van Kesteren over 'de Adorpers'. Maar ik heb toch even bijlage 2 'Aanvullende nota reacties en commentaren' erbij gehaald. Over de inloopbijeenkomst van 26 april jongstleden staat daar: 'Tijdens deze bijeenkomst waren er 25 bezoekers van wie drie formulieren zijn ingevuld en er was één over de wens over het openhouden van de Molenweg-Noord.' Dus ik denk dat zoals het in de voordracht verwoord staat, er goed geluisterd is naar de inwoners en er wat betreft die wens van die ene persoon straks rekening gehouden wordt bij die inrichtingsplannen. Bent u dat met mij eens?

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja, formeel hebt u gelijk natuurlijk. Maar u weet ook we hoe het in de praktijk gaat. Grunnegers beginnen meestal te mekkeren als het plan er eenmaal ligt en laten zich meestal niet zien bij allerlei bijeenkomsten. Ik vind het de verantwoordelijkheid van de politiek en het bestuur om écht naar de mensen toe te gaan. En als blijkt dat hier een vertegenwoordiging komt uit Adorp die 95 procent van de bewoners vertegenwoordigt en die heel duidelijk bij de inspraak aangeeft waar de schoen wringt, dan vind ik dat als je besluiten neemt, pas goed zijn als iedereen c.q. alle partijen erachter staan. Maar besluiten zijn slecht als je eraan blijft vasthouden en dat gebeurt hier te vaak.

De heer ZWERTBROEK (D66): Allereerst een oproep tot pragmatisme: dat spreekt me altijd aan. Maar ik heb toch even een vraag. De heer Van Kesteren geeft aan dat hij dit allemaal niet wil en dat er een alternatief moet komen. Dat betekent wel dat er een nieuwe kruising moet worden aangelegd, want dat is dan het veiligst en meest leefbaar en alles wat u daarnet aangaf. Waar haalt u die half miljoen vandaan?

De heer VAN KESTEREN (PVV): Nou, als ik mijn betoog afmaak, dan kom ik ook nog daarop terug. Dus goed luisteren, meneer Zwertbroek.

Terecht maakt de gedeputeerde de opmerking dat verandering van de plannen extra geld zou kosten – dat is hem. Maar de PVV is er ook van overtuigd dat een en ander budgettair neutraal opgelost kan worden: dat is ook bij de inspraak in de commissie gezegd. Bijvoorbeeld door aanpassingen in de weg te schrappen die niet direct de veiligheid en de leefbaarheid dienen – dat hebben de Adorpers ook heel duidelijk aangegeven. Maar dat is aan de gedeputeerde en de bewoners van Adorp, die ik als positief meedenkende oppositiepartij absoluut niet in de wielen wil rijden – als we het dan toch over de Molenweg-Noord hebben.

Nou, dat is mijn betoog en ik hoop, mevrouw Gräper, dat u eruit komt met die mensen, want dat zou fantastisch zijn, natuurlijk.

Mevrouw BLINK (Groninger Belang): Leefbaarheid en draagvlak: twee thema's die een prominente rol hebben in het Collegeakkoord. De herinrichting N361 heeft als doel om de veiligheid en de doorstroming te verbeteren: dat kunnen we lezen en daar is hier ook al een en ander over gezegd. Maar wij zijn van mening dat het om het totaalplaatje gaat en als je het over één specifieke toerit hebt waar geen ongelukken plaatsvinden, daar zou je daar misschien nog een andere mening over kunnen hebben. Dat moeten we maar even vasthouden.

De voorliggende plannen zijn al gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke plannen, namelijk een rondweg: het verkeer om de kernen heen leiden. Helaas is dat niet gelukt.

De heer ZWERTBROEK (D66): Mevrouw Blink had het even over de veiligheid en dat er nog geen ongelukken zijn gebeurd. Moet er eerst een ongeluk gebeuren voordat wij een weg veiliger maken? Want ik ben er ook geweest op de fiets en met de auto en ik vond het best een onveilige situatie. Als er een bus langskomt, schrik je je wild.

Mevrouw BLINK (Groninger Belang): Meneer Zwertbroek, natuurlijk niet en daar kom ik zo ook nog even op terug in het vervolg van mijn betoog. Want ik ben met u van mening dat je juist onveilige situaties moet voorkomen. Maar als je kijkt naar de nieuwe plannen, dan zouden zijn weleens wat meer onveilige situaties met zich mee kunnen brengen en dat is waar wij naar gekeken hebben én de inwoners van Adorp die er dagelijks wonen en leven.

Het huidige plan om de Molenweg-Noord af te sluiten kent geen draagvlak in Adorp. Sterker nog: 90 procent van de inwoners, mevrouw Van Kleef, heeft de petitie ondertekend om deze aansluiting op de N361 open te houden. En mevrouw Van Kleef verwees net naar een bewonersbijeenkomst. Maar er wordt nog verwezen naar andere bewonersbijeenkomsten in het verhaal en een van deze bijeenkomsten geeft een heel andere beeld dan dat u er net uitpikte. Bij afsluiting zullen vrachtwagencombinaties moeten keren of door de wijk moeten denderen en dat zul dus niet bijdragen aan de veiligheid.

Bij de herinrichting van de N361 Groningen-Delfzijl was het wél mogelijk om de plannen om bij Wirdum de weg af te sluiten – waardoor een heel dorp in tweeën gedeeld zou worden; daar was ook geen draagvlak – uiteindelijk te kiezen voor de leefbaarheid en de wensen van de inwoners. Bij deze zelfde weg werden de wensen van de gemeenschap niet gehonoreerd om een snelheidsbeperking met een klein stukje te verlengen. Pas na een ernstig ongeluk kon dat wel: ik heb het dan over Garmerwolde. 'Als het kalf verdronken, dempt men de put', zeggen we dan.

Terug naar Adorp. De inwoners zijn bereid om iets in de herinrichting van het dorp eventueel te laten vervallen zodat eventuele meerkosten voor het openhouden van de Molenweg-Noord gedekt kunnen worden. Kortom: er is geen enkele reden om in deze kwestie niet tot een goede oplossing te komen, die ook gedragen kan worden door de inwoners en daarmee ook passend is binnen het beleid waar dit College en coalitie voor staan, namelijk draagvlak en leefbaarheid. Want het zijn namelijk wel de inwoners die er leven, wonen, rondlopen – dag in, dag uit – en die een heel goede inschatting kunnen maken van wat veilig is en wat ertoe doet in deze gemeenschap.

Wij hebben ook gezien dat er inderdaad met de inwoners gesproken is – meerdere keren ook – maar als je dan bekijkt hoe de opstelling was van de zijde van de provincie, dan kunnen wij maar één ding concluderen en dat is dat de bewoners zich bijzonder constructief hebben opgesteld en wilden schuiven. Zij wilden dus echt tot een goede oplossing komen. Maar van de zijde van de provincie heeft men de hakken in het zand gezet en dat kan niet gemotiveerd worden met behulp van een coalitieakkoord waarin heel vaak wordt gesproken over leefbaarheid en draagvlak. Dus wij hopen dat u met deze dwaling, die u waarschijnlijk van plan bent om te begaan, nog op tijd tot inkeer te komen.

Daarom gaan wij als volledige oppositie een motie indienen.

De VOORZITTER: Dan ga ik die motie volledig voorlezen. Dat is de motie met nummer 186, getiteld 'Veilig en levendig Adorp!', ingediend door de fractie van Groninger Belang, mede namens de fracties van de PVV, de VVD, de Partij voor het Noorden, de Partij voor de Dieren en de Partij van de Arbeid:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,
Constaterende dat

- de Molenweg-Noord in Adorp in de huidige planvorming zijn ontsluiting op de provinciale weg door Adorp verliest;
- de plannen tot doel hebben om de veiligheid, de doorstroming en de leefbaarheid te verbeteren;

- het huidige plan op veel weerstand stuit bij vrijwel alle Adorpers;

Overwegende dat

- het oorspronkelijke plan van de rondweg niet meer mogelijk is;
- de aangedragen alternatieven van de Adorpers binnen het bestaande budget de veiligheid, de doorstroming en de leefbaarheid zullen verbeteren;
- deze aanpassingen op groot droogvlak onder de Adorpers kunnen rekenen;

Roepen het College van GS op om

1. met een open mind in overleg met de Adorpers te trachten om de aangedragen aanpassingen aangaande de planvorming Molenweg-Noord aan te brengen, zodat men tot een uitvoering kan komen die op draagvlak kan rekenen van de Adorpers;

En gaan over tot de orde van de dag!

De heer MIEDEMA (GroenLinks): In de commissievergadering heeft de GroenLinks-fractie al haar waardering uitgesproken over de aanpak van N361 en Fietsroute Plus Groningen-Winsum. Dit geldt des te meer als we beseffen dat er tien jaar geleden een voorstel lag om een compleet nieuwe weg dwars door het open landschap en door de Koningslaagte aan te leggen. Heel goed dat dat voorstel net op tijd is afgeblazen.

Nu wordt de weg tussen Winsum en Groningen veiliger gemaakt, onder andere door het aantal afslagen te verminderen en vooral in de dorpen Adorp en Sauwerd de weg anders in te richten. Natuurlijk is nooit iedereen tevreden over een dergelijke herinrichting. Vooral in Adorp lopen de gemoederen hoog op over de voorgenomen afsluiting van de afslag bij Molenweg-Noord. Wij hebben in de commissie aangegeven deze aansluiting eventueel wel te willen laten bestaan als halve afsluiting, als daar een eenvoudige en goedkope oplossing voor zou komen.

Gedeputeerde Gräper gaf in de commissie al aan dat dat zo eenvoudig was. We hebben daar ambtelijk nog nadere informatie over gevraagd en het blijft inderdaad niet gemakkelijk te zijn. De weg moet zeker 2 meter naar het noordwesten opschuiven, waardoor bomen en landbouwgrond verloren gaan en de wierde aldaar wordt aangetast. Mede omdat afsluiting van deze afslag past in het totale wegbeeld, omdat er relatief weinig gebruik gemaakt wordt van deze afslag en men ook een redelijk goed alternatief heeft, komt onze fractie tot de conclusie dat deze afslag niet gehandhaafd dient te worden. We vinden dit vervelend voor de inwoners van Adorp die deze afslag willen houden, maar gezien het voorgaande kunnen wij alleen maar deze conclusie trekken.

Ook het verlagen van de maximumsnelheid bij Wetsinge van 80 naar 60 kilometer per uur steunen wij niet, maar wij hadden in de commissie al aangegeven dat we dat geen goede oplossing vonden.

Tot slot nog een compliment over de gekozen route voor de Fietsroute Plus van Winsum langs het spoor. Nu moet er alleen nog een heg van 1 meter hoog erlangs komen om de fietsers te beschutten tegen de wind: dan wordt het echt een perfect fietsroute. De gedeputeerde heeft in de commissie al aangegeven, hier tijdens de uitvoering nog eens goed naar te zullen kijken en wij zullen haar daaraan houden.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): De bewoners van Adorp hebben zich vrijwel unaniem uitgesproken tegen de afsluiting van de Molenweg-Noord. Door de afsluiting worden volgens hen de leefbaarheid en de veiligheid aangetast en wij zijn het met ze eens. Een afsluiting zal leiden tot meer verkeer door het dorp en zal de kans op ongelukken door bijvoorbeeld het achteruitrijden van vrachtverkeer behoorlijk verhogen. Ook al deze het luchtverkeer door het dorp verminderen. Wij roepen daarom op tot het openhouden van de Molenweg, bijvoorbeeld door het een aantal meters plaatsen van bord 'bebouwde kom' op zodanige wijze dat de afslag-Noord binnen de bebouwde kom gaat vallen. Daardoor kun je een snelheidsbeperking krijgen.

We roepen samen met sommige andere partijen hiertoe op in de motie, zoals inmiddels is ingediend door Groninger Belang, om gewoon eens weer met de mensen te gaan praten en te zoeken naar een oplossing.

Bij Groot- en Klein-Wetsinge bevindt zich eveneens een onveilige situatie. De weg is langs deze dorpen behoorlijk bochtig. Er vinden volgens omwonenden regelmatig ongelukken plaats en een aantal huizen ligt vlak langs de weg. Ook worden er volgens plan fietsoversteekplaatsen gerealiseerd. Een 80 km/h-weg zou daar geen optie mogen zijn. Daarom voor dat deel van de N361 het verzoek om de maximumsnelheid te beperken tot 60 kilometer per uur. Ook hier zal het behalve de veiligheid van mens en dier ook de leefbaarheid verbeteren.

Wij gaan hier zo een motie over indienen. Er staat in de motie iets over het college van Winsum dat hierachter zou staan. Dat klopt, maar dan wel in de zin dat er een toezegging is van de wethouders aan de bewoners om over dit onderwerp een ambtelijke mail te sturen naar de provincie met de opmerking om dit een aandachtspunt te vinden. Dus misschien wil de gedeputeerde dit ook een aandachtspunt gaan vinden.

De VOORZITTER: Er is een motie ingediend. Dat is de motie met nummer 187. Boven aan de motie staat: 'Heroverweging snelheid op N361', ingediend door de fractie van de Partij voor de Dieren:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,
Constaterende dat

- in het voorliggende besluit aanpassingen plaatsvinden op de N361 ter hoogte van Groot- en Klein-Wetsinge, waaronder fietsoversteekplaatsen;
- de toegestane snelheid op de N361 ter plekke 80 kilometer per uur is en zal blijven;
- een groot aantal verkeersongevallen op dat gedeelte van de weg plaatsvindt;
- de weg daar bochtig is en een aantal huizen vlak aan de weg gesitueerd is;
- de streekjes Groot- en Klein-Wetsinge direct aansluiten op de N361;

Overwegende dat

- omwonenden, met steun van de Stichting Dorpsbelangen en inmiddels ook het college van B&W van de gemeente Winsum, om een regime van 60 kilometer per uur vragen;
- er ter plekke een levendig overstekend fiets- en wandelverkeer is vanwege de cultuurhistorie en de vele activiteiten in Groot- en Klein-Wetsinge;
- op diverse plekken in de noordelijke provincies op doorgaande wegen lokaal 60 km/h-regimes zijn;
- de N361 door zijn ligging beperkingen kent waarbij veiligheid, leefbaarheid en ontsluiting van de cultuurhistorie zwaarwegend moeten zijn;

Verzoeken het College om

1. in overweging te nemen om de snelheid ter plekke terug te brengen naar 60 kilometer per uur en over de precieze inrichting in overleg te gaan met de omwonenden;

En gaan over tot de orde van de dag!

De heer ZWIERS (PvH): Even naar de heer Bakker toe: ik zal langzaam gaan praten op uw advies, even wat rustiger.

Ik ga mijn betoog even wat aanpassen. Er zitten mensen uit Adorp op de tribune. Populisme is een beetje ver van mij, maar zij hebben geloof ik de rekensom al gemaakt dat de Molenweg-Noord gewoon afgesloten gaat worden. Nou, dat is sneu voor hen.

Is er nog een uitweg? Ja, één uitweg. Maar dan ik écht naar gedeputeerde: zet even de ambtenaren op afstand en ga nogmaals naar de bewoners toe voor een constructieve oplossing. Ik ga haar niet geven. Ik heb wel 30 jaar ervaring, ik ben politiemann geweest: ik denk wel dat er een heel eenvoudige oplossing is. U hoeft niet zo moeilijk te doen, ik heb wel vaker oplossingen bedacht in het verleden. Ik ga de oplossing zelf niet bedenken, maar een beetje verplaatsen en een beetje aanpassen. En wat GroenLinks al zegt: zoveel werkzaamheden hoeven er niet te gebeuren. Het is misschien wel een monoloog vanuit het ambtelijk apparaat, maar die kunt u ook aan de kant zetten.

Ook de politiek hier in de Staten kan hier een slinger aan geven om die motie die mede door ons is ingediend, te ondersteunen om onze bestuurder, bij wie ik overigens een goed gevoel heb – compliment van mij – hiermee op pad te nemen, alsnog een bestuursbesluit te nemen en deze vergissing ongedaan te maken.

De VOORZITTER: Dank u zeer. Dan is het woord nu aan GS, gedeputeerde Gräper.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Met dit voorstel is inderdaad een lang proces een stap verder gebracht. Uit de stukken telde ik ook al dat ik de zesde gedeputeerde ben die zich met deze weg mag bemoeien en dat alleen al in de afgelopen twintig jaar. Dat geeft wel iets aan over de hoeveelheid die al besproken is over de weg en ook over de discussies die al geweest zijn.

Ik denk dat ik hier een uitgebreid betoog kan houden over het belang en de nut van deze aanpassing, maar volgens mij komt het debat hier maar op één ding neer: het wel of niet openhouden van de Molenweg-Noord. Ik zou daarbij u graag het debat in herinnering willen brengen dat wij de vorige maand in de commissie met elkaar gevoerd hebben, toen wij de brief besproken die wij als

bestuur gestuurd hebben naar aanleiding van het ANWB-onderzoek over verkeersveiligheid. In die brief en in het debat dat wij met elkaar gevoerd hebben, hebt u mij en ons als College de opdracht gegeven om daar waar wij wegaanpassingen doen, de aanbevelingen van zowel het SVOW als de ANWB waar het gaat om het toepassen van de richtlijnen die er zijn voor veilig verkeer, zeer serieus te nemen en er op die manier stap voor stap voor te zorgen dat onze provincie zo verkeersveilig mogelijk wordt.

En dat is nou exact wat wij hier bij de N361 aan het doen zijn, namelijk de aanpassingen die wij aan de weg doen, ook gebruiken om de verkeersveiligheidssituatie te verbeteren. En dan zeg ik onmiddellijk tegen de indieners van de motie: ja, er is een alternatief. Ja, er is een compromis mogelijk, namelijk dat we een situatie kunnen creëren waarbij er een veilige aansluiting van de Molenweg-Noord op de N361. Maar die aansluiting gaat niet zonder kosten.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Ja, het woordje 'verkeersveiligheid' wordt hier vandaag heel vaak genoemd. Er wordt ook door andere partijen aangegeven dat wij ons door rapporten hebben laten overtuigen die er liggen. Maar bent u het met mij eens dat als je puur sec kijkt wat ten aanzien van de Molenweg-Noord de onderbouwing is, dat met name de kruisingen de conflictpunten zijn en een verbetering van de verkeersveiligheid bijvoorbeeld is: te zorgen voor minder kruisingen? Ik zie nergens specifiek dat het hier zo slecht gaat bij die afslag-Noord dat hier direct ingrijpen noodzakelijk is. We blijven eigenlijk in een algemeenheid zitten dat als je gewoon zorgt dat je minder kruisingen hebt, het verkeer gewoon doorstroomt en je een betere verkeersveiligheid bereikt. Maar dat afgezet tegen de belangen van deze inwoners vraag ik het toch nogmaals: bent u het met mij eens dat misschien we in dit kader we toch nog eens een keer naar een andere oplossing moeten kijken?

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Misschien dat u even iets verder mijn betoog afwacht, dan kom ik verderop nog terug op deze vraag.

Zoals ik zei: er is een alternatief mogelijk. Wij kunnen immers aan de hand van de richtlijnen die er zijn, een duurzaam veilige kruising realiseren. Om die reden hebben wij ook, mede naar aanleiding van de overleggen die er geweest zijn met de omwonenden van Adorp, nadrukkelijk onderzoek gedaan naar hoe die verschillende alternatieven zijn. Wat gebeurt er als we niks doen? Wat gebeurt er wanneer we een halve aansluiting creëren? Wat gebeurt er als we een hele aansluiting creëren? En wat gebeurt er als we afsluiten? De resultaten van die onderzoeken hebt u bij de stukken teruggevonden en daarin constateren wij dat nietsdoen in ieder geval betekent dat we te maken hebben met een situatie die niet voldoet aan de richtlijnen als het gaat om verkeersveiligheid. Daar kunnen we van afwijken – dat kan – maar volgens mij hebben we in het debat dat we vorige maand met elkaar gevoerd hebben, met elkaar ook afgesproken dat waar we de weg aanpassen, we in ieder geval proberen zo maximaal mogelijk die richtlijnen te volgen. Ja, het is waar: er heeft hier geen dodelijk ongeval plaatsgevonden. Maar net als de heer Zwertbroek zou ik er graag voor willen waken dat we pas gaan inrichten op het moment dat er een dodelijk ongeval heeft plaatsgevonden. Ik zou er liever voor willen zorgen dat we de weginrichting die we hebben, in ieder geval ook voldoet aan de richtlijnen die er zijn voor verkeersveiligheid.

De heer VAN KESTEREN (PVV): De gedeputeerde schetst nu een situatie van nietsdoen. Nou, dat bestrijd ik, want er zijn wel degelijk mogelijkheden om wel iets te doen. Ook suggereert de gedeputeerde dat dit tot kostenverhoging leidt. Nou, ook is aangegeven door de bewoners dat een en ander budgetneutraal opgelost kan worden en dat er in andere maatregelen, die weinig met veiligheid en leefbaarheid van doen hebben in de beleving van Adorpers, geschrapt zou kunnen worden. Neemt u dat mee en zou u bereid zijn om daar met de inwoners over te overleggen, zodat het wel budgetneutraal kan, het niet kostenverhogend is en er wel degelijk maatregelen genomen kunnen worden? Want wat u zegt, zijn niet de argumenten zoals die gelden voor de Adorpers.

De VOORZITTER: Ik vind deze interruptie aan de lange kant, als ik er over nadenk. Bent u dat met mij eens?

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Ik gaf aan dat wij vier varianten onderzocht hebben, waarvan een van de vier nietsdoen was. Ik gaf dus ook aan dat er nog drie andere varianten waren waarmee we wél iets zouden kunnen doen. Dus alleen om die reden kan ik het niet met de interruptie van de heer Van Kesteren eens zijn, omdat ik aangaf dat er wel degelijk maatregelen waren die je wel kunt doen.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Ik begrijp dat als u een deel over een afslag van de N361 afsluit, dat punt veiliger wordt. Dat is vrij logisch. Maar wat u nu daadwerkelijk doen aan de veiligheid van Adorp zelf? Want daar zitten de Adorpers natuurlijk mee. Er wordt straks met vrachtwagens gekeerd, er komt veel meer vracht- en gewoon verkeer door de dorpen heen: wat gaat u daarmee doen?

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Ik zou er voor willen pleiten dat we wel even de feiten scherp houden. Als gevolg van het afsluiten van de Molenweg-Noord komt er niet meer verkeer in het dorp Adorp: immers, het verkeer dat nu gebruik maakt van de Molenweg-Noord – 130 motorvoertuigen per dag, een zeer beperkte verkeersstroom – maakt dan gebruik van de Molenweg-Zuid en dat is hetzelfde verkeer. Uiteindelijk als het gaat om het doorgaande verkeer door het dorp zijn dat dezelfde auto's, maar ze maken alleen gebruik van een andere afslag. Het zijn ook niet de enige twee afslagen in het dorp, dus er zijn ook nog andere afslagen die wel degelijk ook met het plan voor de inrichting van Adorp op een veilige manier worden ingericht.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Normaal gesproken rijden de mensen aan de ene kant de Molenweg op en waarschijnlijk aan de andere kant er weer af als ze iets afleveren. Dan heb ik het met name over het vrachtverkeer. Ze zullen nu toch moeten keren of door het dorp terugmoeten op een of andere manier.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Ja, dat hangt ervan af waar ze heen moeten. Op het moment dat ze nu vanuit het zuiden de Molenweg op zouden rijden en vanuit het noorden eraf en vervolgens weer naar de Stad moeten, dan moeten ze nog steeds gewoon weer door hetzelfde dorp heen. Dus dat maakt voor het aantal verkeersbewegingen in het dorp niet uit. Op het moment dat ze naar het noorden moeten, moeten ze inderdaad over een heel klein stukje naar de Molenweg-Zuid richting het noorden en dan heb je een heel klein stukje waarmee ze dan een tweede beweging door het dorp zouden maken. Maar zoals ik net al aangaf zal dat voor slechts een zeer beperkt deel van de 130 motorvoertuigen per dag gelden.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Dus wat we bij de commissie gehoord hebben van de Adorpers zelf, klopt niet helemaal, begrijp ik? Er wordt niet zozeer gekeerd met vrachtverkeer en de veiligheid wordt niet minder goed in het dorp? Het wordt er alleen maar beter op in uw ogen?

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Het issue of er gekeerd wordt op de Molenweg is voor een deel inderdaad een issue. Immers, auto's en vrachtwagens die nu de Molenweg oprijden, kunnen niet via Noord er meer af en zullen moeten keren. Zoals ik ook in de commissie met u heb besproken, zijn daar bij de inrichtingsmaatregelen die nodig zijn, nog een heleboel opties om te onderzoeken hoe je dat op een zo goed mogelijke manier kunt doen. Ook daarbij denk ik dat het goed is om te realiseren dat het om een beperkt aantal voertuigen gaat.

En om dan ook meteen de vraag van de CDA-fractie te beantwoorden: bestuurlijk is ons toegezegd door de gemeente Winsum dat zij bij de inrichting daarvan expliciet ook met de bewoners gaat kijken hoe zij dat op een goede manier kan doen. Maar dat is uiteindelijk dan vervolgens een gemeentelijke zaak en daar gaan wij niet over.

De VOORZITTER: Gaat u door.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Ik grijp nog even terug op de interruptie van de heer Van Kesteren. Ik heb net gezegd dat nietsdoen wat mij betreft geen optie is en ook niet past in de opdracht die uw Staten ons gegeven heeft als het gaat om dit realisatiebesluit. Dan zijn er nog drie andere alternatieven: een halve of hele aansluiting. En voor zowel die halve als hele aansluiting, wil je die op een goede manier in dat gebied inpassen, heeft dat kosten tot gevolg. Een halve aansluiting 350.000 euro, een hele 500.000 euro. Het heeft ook kosten als het gaat om aantasting van het landschap: in het geval van de halve aansluiting betekent dat dat er 450 vierkante meter van het stuk land afgehaald moet worden en in het geval van de hele aansluiting 1.300 vierkante meter. In beide gevallen betekent dit dat de bomenrij die daar staat, gekapt moet worden. En hoewel bij de hele aansluiting substantieel meer dan bij de halve, betekent dat ook aantasting van de historische wierde van Adorp. Een wierde die een rijksmonument is omdat hij van zeer hoge archeologische waarde is. En dan herinner ik nog maar even aan de motie die we vorige week met elkaar hebben aangenomen, namelijk het belang om ook het archeologische erfgoed bij ons in de provincie te koesteren en te waarderen.

Dat maakt – ik heb daar ook vorige keer in de commissie uitgebreid over gesproken – dat wij de afweging hebben gemaakt dat als je kijkt naar de kosten die er zijn, het beperkte aantal auto's dat daar gebruik van maakt, de aantasting die dat betekent voor onze historische en archeologische waarde en de ingewikkelde ruimtelijke inpasbaarheid, die afweging, gezien het feit dat er een reëel alternatief in de dichte nabijheid van deze inwoners is, niet waard vinden. Of u dat wel vindt of niet, is een afweging die u zelf maakt. Maar ik denk wel dat het een terechte en eerlijke afweging is die wij hier in de integraliteit met elkaar moeten maken.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Ik vraag me af wat de kosten zijn om een bordje te verplaatsen van de bebouwde kom, zodat die afslag daarbinnen komt te vallen en verlaging van de snelheid teweegbrengt.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Ja, ook dat debat hebben wij volgens mij uitgebreid in de commissie met elkaar gevoerd: het verplaatsen van dat bordje is geen enkele garantie dat de snelheid naar beneden komt. De ervaring leert dat wil je daadwerkelijk vanuit verkeersveiligheid wat moeten doen, er niet alleen het verplaatsen van een bordje nodig is, maar ook een inrichting van de weg nodig die past bij het geldende snelheidsregime en daar een nadrukkelijke investering voor nodig is. Als je de inrichting daar niet op aanpast, zal het OM ook niet bereid zijn om daarop te handhaven. Immers, de weginrichting is de eerste stap die je moet doen als wegbeheerder om ervoor te zorgen dat de verkeersveiligheid ook daadwerkelijk gehandhaafd wordt.

Mevrouw VAN KLEEF (CDA): Ik constateer eigenlijk toch wel een beetje zwalkend beleid bij de Partij voor de Dieren. Want enerzijds tekenen zij mee onder deze motie en anderzijds gaan ze in wezen akkoord met de aantasting van wierden en het kappen van bomen als de Molenweg-Noord aangepakt zou gaan worden. Graag een reactie.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Daar wil ik best op reageren: daar gaan wij ook niet mee akkoord. Wij willen gewoon dat er een goede oplossing komt en ik heb net al – dat heb ik ook in mijn woordvoering gedaan – een voorbeeld gegeven door het verplaatsen van een bordje. Zo simpel kan het zijn. En over handhaving gesproken: in Sellingeren hebben we een heel mooi voorbeeld dat we aan het begin en eind van het dorp wordt geflitst. En reken maar dat de mensen daar rustig rijden, hoor.

De heer ZWERTBROEK (D66): Ik heb toch nog een vraag aan mevrouw Voerman naar aanleiding van de beantwoording maar ook van de vragen die zij stelt. Stel, dat bordje op een andere plek neerzetten werkt niet. Stel - dat verschilt van situatie tot situatie kan dat in Sellingeren wel of niet werken, dat kan in Pieterburen weer anders zijn. Bent u dan bereid tot het kappen van bomen of juist tot het behoud van die bomen?

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Nee hoor, we zijn niet bereid tot het kappen van bomen etcetera, etcetera. Maar er zijn vast wel andere oplossingen te vinden.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Daarmee concludeer ik net waarom wij uiteindelijk voor de variant hebben gekozen: afsluiten van de Molenweg-Noord.

Een aantal fractie roept ons op als College om nadrukkelijk nog een keer met de bewoners in gesprek te gaan. Zoals u, vind ik, van ons als College mag verwachten, doen wij dat uitgebreid voordat wij hier een voorstel op tafel leggen. In dit geval meer dan uitgebreid: u hebt daarvan de lijst bijgevoegd gekregen bij de stukken. We hebben in de afgelopen twee jaar vijf keer expliciet met de inwoners van de Molenweg gesproken, inclusief een bestuurlijk overleg. Er is een zevental inloopbijeenkomsten geweest, waarvan vier specifiek voor Adorp. In die twaalf gesprekken die wij hebben gehad met alle betrokken partijen hebben wij wel degelijk ook intensief geluisterd naar wat die bewoners ingebracht hebben. Dat heeft onder andere ertoe geleid dat de kruising op de Molenweg-Zuid ingrijpend is gewijzigd ten opzichte van de plannen die voorlagen. Het heeft er ook toe geleid dat wij gedurende dat traject dat aanvullende onderzoek hebben gedaan en daarbij ook gekeken hebben in welke mate en op welke manier die verschillende aansluitingen mogelijk zouden zijn. Juist ook omdat wij dat overleg met de bewoners gevoerd hebben, hebben wij die onderzoeken gedaan en kunnen wij nu ook op goede wijze die afweging maken.

Dat we daarmee de bewoners niet tevreden stellen, daar kan ik me iets bij voorstellen. Immers, zij gingen er een paar jaar geleden nog vanuit dat er rondweg om het dorp zou komen. Op

het moment dat dat het uitgangspunt van denken is, kan ik me voorstellen dat als je daar woont, het minimale toch wel is wat je krijgt, een goede aansluiting bij die Molenweg-Noord is. Maar de afweging hier vandaag is er niet een tussen een rondweg en een aansluiting; die behelst de vraag in hoeverre de aansluiting in verhouding is tot de kosten en de baten en de aantasting die er is.

Wil ik dan niet meer met deze inwoners spreken? Ik wil altijd met bewoners spreken in onze provincie. Alleen, ik wil ook geen valse verwachtingen wekken. En als ik nu zou zeggen dat wij het plan aanhouden in afwachting van nóg een keer een gesprek met deze bewoners, creëer je niet alleen valse verwachtingen maar vermoed ik ook zomaar dat, gezien alle discussie die we hebben gehad, uiteindelijk niet tot een andere conclusie komen. Dan denk ik dat we gewoon valse verwachtingen aan het scheppen zijn. Om die reden ontraad ik ook de moties die er liggen.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Mijn partij heeft niet zozeer behoefte aan een tweede termijn. Maar ik wou wel iets voorstellen. De vorige keer is er ook een hoofdelijke stemming geweest. Ik wil wel die motie hoofdelijk in stemming te brengen, want de VVD had ook afwijkend gestemd de vorige keer. Bij ons is dat gebeurd. Dus dat is wel logisch. De SP moet dan niet denken: laten wij ons vasthouden aan de partijdiscipline. Want dat wordt hun niet kwalijk genomen in dit geval. Dus ik zou daar wel voor willen pleiten, want de stemverhouding is 19 zetels en dat is toch wel heel veel.

De VOORZITTER: Prima, dat is alweer een bestelling voor de behandeling van de moties. Daar komen wij straks op terug.

Ik zag de heer Batterman aanstalten maken voor de tweede termijn. Klopt dat? Dat klopt.

De heer BATTERMAN (PvdA): Ik heb goed gehoord wat de gedeputeerde heeft gezegd. Het komt erop neer dat dit een kostenverhaal is. Voor de Partij van de Arbeid was een halve aansluiting een optie geweest. We vinden het eigenlijk jammer dat het College niet bereid is om de creativiteit, die in onze ogen nog wel aanwezig is, wel te benutten. Dus ja, laten we de moties maar in stemming brengen wat ons betreft.

De VOORZITTER: Dan neem ik aan dat u het goed vindt dat ik dat ga doen. Dan sluit ik hierbij met uw goedvinden de beraadslagingen.

Zijn er fracties die een stemverklaring willen afleggen bij de moties? Ik zie de heer Wolters zwaaien, ga uw gang.

De heer WOLTERS (SP): De eerste motie gaat over het overleg met de bewoners en daar zullen wij niet voor stemmen. Dat is vooral omdat daarin aangegeven wordt dat 'er nog aanpassingen mogelijk zijn waarmee voor hetzelfde geld alle gewenste effecten zijn te bereiken en tegelijk tegemoet gekomen kan worden aan de bezwaren van de bewoners'. We hebben het idee dat alle alternatieven wel degelijk gewisseld zijn en dat er niet een nieuw alternatief is dat aan al die bezwaren zou voldoen, een ei van Columbus dat kennelijk over het hoofd gezien is. Dus dat lijkt ons wat overbodig.

Wat betreft beide moties van de Partij voor de Dieren over de snelheidsregimes is een zaak waar, lijkt mij, de wegbeheerders continu alert op zijn en waar mogelijk aanpassingen aanbrengen op de maximumsnelheden. We moeten het dan ook aan hen overlaten en niet als Staten ons daarmee inlaten.

De VOORZITTER: Anderen nog? Niet? Dan breng ik de moties 186 en 187 in stemming.

Ik begrijp het goed dat de heer Van Kesteren bij de eerste motie, nummer 186 'Veilig en levendig Adorp!', een hoofdelijk stemming wil? Goed, gaan wij dat nu doen. Dan moet ik een nummertje trekken en dat is nummer 24 en dat betekent dat we de stemming beginnen bij de heer Nolles. De uitslag van de hoofdelijke stemming is als volgt: de heer Nolles stemt tegen, de heer Oosterhuis stemt voor, mevrouw Oudman stemt tegen, mevrouw Van de Par stemt tegen, de heer Ram stemt voor, de heer Scheffers stemt voor, de heer Schmaal stemt voor, de heer Schijf stemt tegen, de heer Star stemt tegen, de heer Steenbergen stemt tegen, mevrouw Stolk stemt voor, de heer Visser stemt voor, mevrouw Voerman stemt voor, de heer De Wit stemt tegen, de heer Wolters stemt tegen, mevrouw De Wrede stemt voor, mevrouw Wulfse stemt voor, de heer Zwertbroek stemt tegen, de heer Zwijs stemt voor, de heer Bakker stemt voor, de heer Batterman stemt voor, mevrouw Beckerman stemt tegen, mevrouw Beenen stemt voor, mevrouw Blink stemt voor, mevrouw Bootsma stemt tegen, de heer Van der Born stemt tegen, mevrouw Dijkstra stemt voor, de heer Engelkes stemt voor, mevrouw Van der Graaf stemt tegen, mevrouw De Haas stemt voor, mevrouw Heidema stemt

tegen, de heer Hensen stemt tegen, de heer Jousma stemt tegen, de heer Kaatee stemt voor, de heer Van Kesteren stemt voor, mevrouw Van Kleef stemt tegen, de heer Knecht stemt tegen, mevrouw Kruize stemt tegen, de heer Mastenbroek stemt tegen, de heer Meendering stemt tegen en de heer Miedema stemt tegen. Voor de motie zijn uitgebracht 19 stemmen, daartegen zijn uitgebracht 22, zodat de motie is verworpen.

Dan is aan de orde de stemming over motie 187 'Heroverweging snelheid'. Wie is daarvoor? Dat zijn de fracties van Groninger Belang, de PVV, de Partij voor het Noorden en de Partij voor de Dieren. Wie is daartegen? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, GroenLinks en het CDA. Dan is deze motie verworpen.

Dan is nu de voordracht zelf aan de beurt. Is er nog een fractie die een stemverklaring wil afleggen bij de voordracht zelf? Ik zie de heer Batterman van de PvdA.

De heer BATTERMAN (PvdA): Gezien de stemming zullen wij wel voor de voordracht stemmen, want dit traject is over het algemeen wel belangrijk. Vandaar dat wij voor de voordracht stemmen.

De VOORZITTER: Anderen nog? Niet?

Dan breng ik de voordracht zelf in stemming. Wie is voor? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de Partij voor het Noorden, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, GroenLinks en het CDA. Wie is daartegen? Dat zijn de PVV, Groninger Belang en de Partij voor de Dieren. Dan is de voordracht aangenomen.

Goed. Hebt u al honger? Ja? Gaat de vergadering sneller als u honger hebt? Niet? Dan schors ik drie kwartier voor de lunchpauze.

[Schorsing van 46 minuten.]

De VOORZITTER: Als de leden van de Staten hun plaatsen weer willen innemen, dan kunnen we de vergadering heropenen.

D. Zienswijze Rijksinpassingsplan Windpark Drentse Monden en Oostermoer
(motiedebat op verzoek van de PVV-fractie)

De heer RAM (PVV): Deze Staten hebben net een lang debat achter de rug waarbij we gezamenlijk zij aan zij optrekken om de belangen van de Groningers te verdedigen, namelijk de gedupeerden van de gaswinning. Nu we hebben het over andere gedupeerden vanuit een andere energiebron, de windparken – namelijk die in de Drentse Monden en Oostermoer aan onze provinciegrens. De bezwaren zijn legio: mogelijke gezondheidsklachten, waardevermindering, aantasting van de leefbaarheid maar ook de economische schade, polarisatie in de gemeenschap en een totaal gebrek aan draagvlak.

In onze rol als volksvertegenwoordiging vinden wij het een morele plicht om net zo hard te strijden voor deze Groningers als bij de gaswinning. Ook deze groep gedupeerde van de energiesector verdient een gelijke behandeling en wij vinden dan ook dat Provinciale Staten de belangen van deze groep gelijk moet behandelen – dat lijkt ons wel zo eerlijk. Daarom waren we ook erg teleurgesteld over de reactie van gedeputeerde tijdens de commissie. We willen het College daarom ook verzoeken om de bezwaren die de gemeente Stadskanaal heeft verwoord in haar zienswijze, te mogen opnemen in de zienswijze van het College.

Daarom dien ik samen met Groninger Belang deze motie in.

De VOORZITTER: Dan ga ik die voorlezen. De motie krijgt mee nummer 188, en luidt: 'De wind van voren!', ingediend door de fractie van de PVV, mede namens de fracties van Groninger Belang:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,
Constaterende dat

- er commotie en onrust is over de plaatsing van 50 windturbines direct naast de gemeente Stadskanaal;
- die commotie en onrust volgens het College van GS is gelegen in een slechte verdeling tussen lusten en lasten;

Opmerking [Drolenga1]: Griffie, ik mis de heer Șerbănescu bij deze stemming die volgens punt 1 gewoon wel aanwezig zou zijn – ik kan me ook herinneren dat ie er gewoon was. Is hij overgeslagen misschien? (Er was iig geen verbaal protest hiertegen dat iemand was overgeslagen, dus waarschijnlijk was hij bij deze stemming even afwezig. NB: voor de uitslag van de stemming maakt het (net!) niet uit.)

- die commotie en onrust volgens de gemeente Stadskanaal is gelegen in de nadelige effecten op het woon-, werk- en leefklimaat voor haar inwoners, het landschap, de uitstraling van het gebied, het toerisme etcetera;

Overwegende dat

- in de zienswijze van de gemeente Stadskanaal alle reële feiten worden genoemd van de schade die de gemeente Stadskanaal en haar burgers ondervinden als gevolg van de plaatsing van deze windturbines;
- deze reële zienswijzen in de zienswijze van het College van GS ontbreken;
- de zorg en verantwoordelijkheid van de gemeente Stadskanaal voor haar inwoners een gedeelde zorg en verantwoordelijkheid zou moeten zijn van de gemeente Stadskanaal en het College van GS;

Roepen het College op om

1. het Rijk te verzoeken zijn zienswijze te mogen aanvullen, in die zin dat de inhoud van de zienswijze van de gemeente Stadskanaal dient te worden ingelast in de zienswijze van het College;

En gaan over tot de orde van de dag!

Mevrouw HOMAN (gedeputeerde): Het windpark de Drentse Monden is meermalen besproken hier. En ook daar wordt natuurlijk een eigenstandig proces gevolgd, dat vergelijkbaar is met het windpark N33 in onze provincie. We hebben ook al eerder aangegeven dat er in dit proces ook al meermalen overleg is geweest met de gemeente Stadskanaal: ambtelijk, maar ook ik ben daar natuurlijk geweest om daarover te spreken. We hebben daarna ook onze eigenstandige rol genomen en een zienswijze ingediend: deze is hier uitgebreid besproken en ging bijvoorbeeld over ons Beleidskader Sanering en Opschaling, maar ook bijvoorbeeld over de cumulatietoets. De gemeente Stadskanaal heeft daarna ook een zienswijze ingediend om haar eigen wijze. Daar moeten we respect voor hebben en dat past volgens mij ook heel erg goed bij de rol die we als verschillende gezagen hebben.

Om dat in juli terug te komen op een zienswijze waarin een zorgvuldig proces is doorlopen van april en eigenlijk verzoeken dat proces open te breken: volgens mij moeten ons gewoon aan dat proces houden. Daarmee hebben we natuurlijk ons respect voor de rol van de zienswijze. Want ook die van Stadskanaal zal natuurlijk door de minister meegenomen worden in dat proces – zo ook onze zienswijze. Dat is hoe het hoort en als we zo'n motie hebben, waarbij dus eigenlijk op een andere manier wordt gekeken naar het zienswijzeproces, dan heeft dat volgens mij een precedentwerking. Daarom zal ik de motie dan ook afraden.

De heer RAM (PVV): Allereerst staat het u gewoon vrij om bij de minister aanvullingen te doen voor een zienswijze. Het is dan aan de minister om dat toe te staan wel of niet. Er is dan geen precedentwerking in dat geval.

Ten tweede: vindt u het ook niet dat als u als provincie een statement maakt om die zienswijze ook te ondersteunen, het ook een veel krachtiger signaal is naar de minister?

Mevrouw HOMAN (gedeputeerde): Kijk, een zienswijze is gewoon een manier om aan te geven hoe je kijkt naar het ontwerp-inpassingsplan. Dat hebben wij gedaan en dat heeft de gemeente Stadskanaal gedaan. Dat is een heel normale en logische gang van zaken. Er is ook voldaan aan de eisen die worden gesteld: de zienswijzetermijn, er zat geen vakantie tussen, we hebben duidelijk ons punt kunnen maken – dat geldt ook voor Stadskanaal en daar past ook de zienswijze van die gemeente ook niet in onze zienswijze. Dat is ook de reden waarom wij een afzonderlijke zienswijze in hebben gediend met afzonderlijke invulling. Daar hebben we uitgebreid met elkaar over gesproken en daar zouden we graag bij willen laten.

De heer RAM (PVV): Net zoals bij het gasdebat hebben wij als provincie ook gewoon een morele plicht om op te komen voor de belangen van onze inwoners. Vindt u dan dat bij een windpark die morele plicht niet geldt?

Mevrouw HOMAN (gedeputeerde): Dat geldt zeker en daarom hebben wij natuurlijk ook een zienswijze ingediend.

De heer RAM (PVV): Maar niet zo duidelijk dat u echt opkomt voor de bewoners van Stadskanaal. Het lijkt mij juist een goed statement dat u ook echt voor de bewoners opkomt in plaats van alleen voor windenergie te pleiten, waar u om bekend staat.

De VOORZITTER: Dat mag ook allemaal in uw tweede termijn, hè? Want die krijgt u straks nog en daar begint het zo langzamerhand al op te lijken.

De heer RAM (PVV): O. Nou, ik wil toch het verzoek doen om nog eens te kijken naar een aanvulling.

De heer ZWERTBROEK (D66): Ik heb even een vraag voor de heer Ram. Het staat natuurlijk iedereen vrij om zo'n motiedebat aan te vragen en dat ook daadwerkelijk plaats te laten vinden. Maar de gedeputeerde geeft aan dat de zienswijze uitgebreid is behandeld in de commissie, dit is besproken, dit heeft het traject doorlopen. Wat is de reden voor u dat u nu met deze motie in juli komt, terwijl dit in april al is besproken? Ik ben er echt benieuwd naar, want daar zit behoorlijk wat tijd tussen.

De heer RAM (PVV): Wij hebben gewoon in de laatste commissie de Drentse Monden besproken en dan is het logische gevolg daarvan dat als je een motiedebat voert, je dat in de volgende Statenvergadering doet. Dat ten eerste.

En het staat ons vrij om de zienswijze zomogelijk aan te passen. Dit is het moment om daar alsnog een opmerking over te maken en dat kan niet meer na de vakantie.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): Even ter aanvulling op wat de heer Ram net aangaf: u geeft net aan dat u een zorgvuldige afweging hebt gemaakt. Wij zeggen ook niet dat de zienswijze van GS verkeerd is, maar het is natuurlijk een vrij technische zienswijze – als ik het even zo mag noemen. De burgers van Stadskanaal zien heel veel termen daarin staan, die een burger gewoon niet zoveel zeggen. Die lezen dat en hebben het idee dat de provincie helemaal geen idee heeft wat er hier speelt. Dan komt er een zienswijze van de gemeente Stadskanaal, die keurig gedetailleerd vermeldt wat er nou echt daadwerkelijk bij de burger speelt als het windpark komt. Zou het niet gewoon een signaal zijn, ook naar die mensen in Stadskanaal toe? We vragen u niet om die hele zaak open te breken, we vragen gewoon om de minister te verzoeken, dat gedeelte ook in te lezen in de zienswijze van het College.

Mevrouw HOMAN (gedeputeerde): Dank u voor de toelichting. Het antwoord is daarop is 'nee'. Wij hebben gekeken wat nou bij de rol van ons als provincie past en ook wat wij zelf hebben opgesteld in ons provinciaal beleid. Nou, onderdeel daarvan is bijvoorbeeld het Beleidskader Sanering en Opschaling waarin bijvoorbeeld ook staat hoe om te gaan met participatie en wat wij dan van windontwikkelaars verwachten. Dat is ons eigen beleid en daar toetsen wij aan.

Ook hebben wij aangegeven dat wij zien dat er een afwijking is ten opzichte van de Drentse Windvisie: daarin heeft Drenthe aangegeven hoe men dit voor zich ziet en wij zien dat daar niet goed beargumenteerd wordt waarom daarvan afgeweken is. En we zien dat de cumulatietoets mist. Dat zijn zaken die wij vanuit ons eigen beleid graag daar zouden willen inbrengen.

Wij hebben in een eerder fase ook geconstateerd dat er in Stadskanaal zorgen zijn over de effecten van windpark Drentse Monden: daar hebben we respect voor en wij geven hun natuurlijk ook de mogelijkheid om hun eigen reactie op te geven richting EZ door middel van een zienswijze. Wij hebben natuurlijk ons eigen beleidskader, we hebben onze eigen uitgangspunten en vanuit die positie geven wij als provinciale overheid een reactie daarop. Dat zijn twee verschillende posities, daar hebben we met elkaar over gesproken en ik denk dat iedereen daar zijn eigenstandige rol ook goed in kan nemen en dat hebben we gedaan.

De heer SCHEFFERS (Groninger Belang): U zegt dat u respect hebt voor die zorgen die Stadskanaal uit. Dat doet bij mij de vraag rijzen wat u eigenlijk van die zorgen vindt.

Mevrouw HOMAN (gedeputeerde): De zorgen van Stadskanaal gaan onder andere over de effecten op de ondernemers – als ik het goed heb. Aan die effecten hebben zij een andere invulling gegeven dan wij hebben. Wij hebben ook aangegeven in eerdere gesprekken met Stadskanaal dat er ook kansen zijn in de energietransitie. Kijk bijvoorbeeld naar zonneparken en de manier waarop daar invulling aan wordt gegeven door het bedrijfsleven met snelle ontwikkelingen: dat geldt natuurlijk ook

voor onderhoud, het bouwen van windparken, maar ook het hele beeld dat je schetst en dat je als regio goed neerzet in de energietransitie. Dat hebben we als College aangegeven en ook als Staten met ons Programma Energietransitie. Wij vinden werkgelegenheid als gevolg van die transitie ook belangrijk: daar zetten wij ons keihard voor in.

Dus we hebben eigenlijk twee punten: de energietransitie naar 21 procent duurzame energie en willen ook in onze eigen provincie windenergie op land en we zien ook bijvoorbeeld voordelen voor de werkgelegenheid. Dat hebben wij aangegeven. De gemeente Stadskanaal heeft aangegeven dat zij daar meer nadelige effecten aan ziet dan wij dat zien en daar hebben wij onze eigenstandige reactie op gegeven.

De VOORZITTER: Dan kijk ik even rond in de Staten welke andere fracties wellicht het woord zouden willen voeren. De SP, mevrouw Bootsma. Ik maak de Staten erop attent dat dit haar maidenspeech is.

Mevrouw BOOTSMA (SP): Zo, daar sta ik dan. Voor het eerst voor uw Statenleden en wat heerlijk dat ik iets mag zeggen zonder geïnterrupteerd te worden. Wij zijn Statenleden gekozen door het Groninger volk. En dat ik hier mag staan namens die Groninger bevolking, maakt me trots. Ik doe dit voor hen om voor hen de wereld wat mooier te maken. Ik geloof oprecht dat het alleen kan gebeuren wanneer we dat samen met de bevolking doen en we dienen te luisteren naar wat er onder de bevolking leeft. We dienen te handelen naar hun wensen, natuurlijk binnen de gestelde kaders.

Ik kom uit het basisonderwijs. En het woord 'basis' zegt veel. We leren de kinderen de basis van rekenen en taal, aardrijkskunde en geschiedenis, maar ook brengen we de kinderen omgangsvormen bij. Hoe leef je met elkaar in de samenleving? Hoe ga je met elkaar en elkaars spullen om? Vanaf de kleutertijd leren we ze samen spelen, eerlijk delen, anderen helpen en ga zo maar door. Gedurende de basisschoolleeftijd leren de kinderen de beginselen van de samenleving. En waar het daarna misgaat, is mij een raadsel. Ik ben van mening dat een samenleving hoort te berusten op deze basisbeginselen.

En wanneer ik deze beginselen vertaal naar het onzalige plan van een windmolenpark van 150 megawatt te plaatsen in de Drentse Monden en Oostermoer, komt daar weinig van terecht. Samen spelen – lees: windenergie mogelijk maken met draagvlak van bewoners. Eerlijk delen – lees: eerlijke verdeling van lasten en lusten. Anderen helpen – lees: luisteren naar de initiatieven van inwoners en doe er iets mee. Dit vertegenwoordigt ook het standpunt van de SP. Laten we zorgen dat we de energietransitie door laten gaan, maar dan met draagvlak van de Groninger bevolking en daar waar lusten en lasten eerlijk verdeeld worden. [Applaus voor de maidenspeech van mevrouw Bootsma.]

De VOORZITTER: Van harte gefeliciteerd met uw maidenspeech, mevrouw Bootsma. Hij klonk als een klok.

Zijn er nog andere fracties die een bijdrage wilden leveren? Geen anderen? Dan sluit ik de beraadslagingen en gaan we over naar de besluitvorming over de ingediende motie.

Is er nog een fractie die behoefte heeft aan een stemverklaring? GroenLinks.

De heer NOLLES (GroenLinks): Met het indienen van een zienswijze door de gemeente Stadskanaal maakt dit al deel uit van de procedure. En het overnemen door de provincie – mits dat al kan in dit stadium – voegt daar niets aan toe. We hebben al eerder ingestemd met de zienswijze van GS en zijn van mening dat daarin belangwekkende punten worden toegevoegd vanuit de eigen rol van de provincie. Wij zullen daarom de motie niet steunen.

De VOORZITTER: Oké. Anderen nog? Nee?

Dan gaan we stemmen. Aan de orde is motie 188 'De wind van voren!'. Wie is voor deze motie? Dat zijn de fracties van de PVV en Groninger Belang. Wie is hiertegen? Dat zijn de Partij van de Arbeid, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, de Partij voor de Dieren, de Partij voor het Noorden, GroenLinks en het CDA. Dan is de motie verworpen.

E. Evaluatierapport Maatwerkbenadering / kwestie Wedderveer
(motiedebat op verzoek van de fractie van de Partij voor de Dieren)

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Al vele maanden hebben we het hier gezegd: de Partij voor de Dieren is tegen iedere vorm van bio-industrie. Dieren tot producten maken, is niet alleen zeer dierenvriendelijk, maar ook buitengewoon vernederend voor een ander volwaardig levend wezen.

Hier de zoveelste stal die vergund lijkt te worden: een boer in Wedderveer die een gaatje heeft gevonden in de regelgeving. Hij heeft het perceel naast het zijne gekocht en wil vervolgens een flinke megastal realiseren: 3,5 hectare groot met ruim 1.000 koeien. De burens zijn op geen enkele wijze gehoord door de verschillende overheden: zij hebben inmiddels de zaak voor de rechter gebracht.

Op 4 juni 2014 schreef GS aan de Partij voor de Arbeid dat voor zover het het College op dat moment bekend was, een dergelijke constructie – dus twee naast elkaar gelegen bouwpercelen die door één bedrijf worden gebruikt in de provincie – verder niet voorkwam. Om die reden is er geen poging gedaan om dit gebruik via de Omgevingsverordening te voorkomen. Nu blijken er 148 potentiële kwesties als Wedderveer te zijn in onze provincie en daarom deze motie.

De VOORZITTER: Er is een motie ingediend. Dat is de motie met nummer 189, getiteld 'Snel einde 'burentruc' veehouderij', ingediend door de fractie van de Partij voor de Dieren:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,
Constaterende dat

- in Wedderveer zich een situatie voordoet, waarbij een melkveehouder een aan zijn eigen perceel grenzend agrarisch bouwperceel heeft aangekocht voor schaalvergroting;
- hoewel elk van de bouwpercelen kleiner is dan 2 hectare, beide percelen samen kunnen worden gebruikt op een manier die vergelijkbaar is met een bouwperceel van 3,5 hectare;
- de veehouder ook voornemens is deze bedrijven samen te voegen tot een bedrijf van voornoemde grootte en daarop ruim 1.000 koeien wil gaan houden;
- gebleken is dat in tegenstelling tot eerdere informatie er nog 148 gevallen zijn waarin deze zogenaamde 'burentruc' mogelijk is;

Overwegende dat

- hiermee het Groninger Verdienmodel en de maatwerkbenadering omzeild worden;
- dit ook door het College als onwenselijk wordt gezien;
- met een Provinciaal Inpassingsplan alle bestemmingsplannen, die een vergelijkbare situatie als in Wedderveer mogelijk maken, in één keer kunnen worden herzien;

Verzoeken het College om

1. zo snel mogelijk te komen tot een ontwerp-Provinciaal Inpassingsplan voor het beëindigen van deze situatie, doch uiterlijk voor het einde van 2016;
2. waar mogelijk, maatregelen te nemen om te voorkomen dat deze 'burentruc' tot het gereedkomen van een dergelijk Provinciaal Inpassingsplan wordt toegepast;

En gaan over tot de orde van de dag.'

De heer SCHIJF (D66): Dit gaat over de 'burentruc'. Het is ook een beetje een truc die u nu doet, want in de commissie hebben wij voor het PIP besloten in deze situaties eindelijk haast te maken. Want het heeft twee jaar geduurd om deze situaties op te lossen. U roept nu op om haast te maken, terwijl de facto in de commissie is besloten om haast te maken en hier eindelijk eens iets aan te doen. Er zijn 148 potentiële situaties, maar iedere situatie is anders, vraagt om maatwerk en daar zijn ook rust en overzicht bij nodig. Dat betekent dat ik echt niet begrijp waarom u deze motie indient.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): U zegt het al aan het eind van uw verhaal: alles wordt apart bekeken en dat betekent dat potentieel ook mogelijk blijven dat dit soort trucs wel wordt toegepast. Anders kunnen we gewoon die verandering toepassen en dan kan het snel gebeuren. Het verschil is dat wij dus echt een datum in de nabije toekomst willen zien, 1 januari 2017, en dat we graag willen zien dat in de tussentijdse periode er een tussenoplossing komt waardoor het onmogelijk wordt om dit soort trucs toe te passen. Dus er zit wel degelijk verschil tussen.

De heer SCHIJF (D66): U bedoelt te zeggen dat u vóór 1 januari een oplossing wilt voor de stal in Wedderveer, de burenruc aldaar? U bedoelt toch niet te zeggen dat u een oplossing wilt voor 148 potentiële situaties die nog helemaal niet bestaan?

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Nee, wij willen een algemene oplossing zodat dat soort situaties niet gaat bestaan. Dus dat die aanvragen überhaupt niet binnen kunnen komen, we willen gewoon dat er een verandering komt via een ontwerpverordening voor 1 januari 2017, zodat mensen het niet meer in hun hoofd halen om zulke trucs toe te passen.

De heer SCHIJF (D66): Oké. Ik heb er vertrouwen in dat het College in staat is om alle zorgen met betrekking tot dit onderwerp weg te nemen.

De heer OOSTERHUIS (VVD): Ik zou u toch willen vragen om enigszins te verhelderen. Uw motie vraagt in wezen om wat het College in de commissievergadering al heeft toegezegd – zeer tegen de zin van de VVD. Dat debat hebben we gehad en u vraagt nu nog een keer om wat eigenlijk al de consensus is uit de commissie. Ik heb hier echt moeite mee – meneer Schijf heeft daar net ook al wat op doorgevraagd – en ik heb nog steeds niet scherp wat u nou precies vraagt van dit College. Als u zegt 'voor 1 januari 2017' dan moet het College daar zelf maar op antwoorden. Maar ik neem aan dat het College toch met iets wat zij zelf ook niet willen, ook niet heel lang zal wachten? Dat lijkt me gek. Wat vindt u daarvan?

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Wat wij vragen is om het heel snel te doen. Wij hebben inderdaad een datum gesteld. Terwijl het College heeft gezegd in de commissievergadering dat men eerst nog wil overleggen met LTO Noord enzovoort. D66 heeft net ook al gezegd dat het College alles apart gaat bekijken – zo heb ik dat begrepen. Dus wij zeggen gewoon 'nee': de mensen moeten niet meer in de verleiding komen überhaupt om die burenruc toe te gaan toepassen. Dus eigenlijk moet er gewoon vanaf de dag van nu bedacht worden waardoor dat niet meer mogelijk is en dan zo snel mogelijk met een ontwerp-verordening daarover komen. Met een zo snel mogelijke datum in de nabije toekomst.

De heer OOSTERHUIS (VVD): Ik ben het niet eens met het hele plan. Ik ben het er niet mee eens dat u het woord 'truc' gebruikt: dit is gewoon een legale situatie. En ik snap werkelijk wat u nou wilt met deze motie in de richting van het College. Ik hoef daar eigenlijk ook geen reactie op, ik begrijp het gewoon niet.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Nou ja, het lijkt mij gewoon heel duidelijk: het College heeft gezegd dat er nog overleg is met LTO Noord en laat nog heel veel tijdsruimte erin zitten. Wij willen gewoon dat het nú Schluß is met dat soort trucs. En dat is het verschil.

De VOORZITTER: Dat lijkt me nu helder. Zullen we eens kijken wat het College daarvan vindt? Het woord is aan gedeputeerde Gräper.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): De motie roept op om twee dingen te doen: een Provinciaal Inpassingsplan klaarhebben voor het einde van het jaar en alle maatregelen te nemen die tussentijds mogelijk zijn.

Eerst ten aanzien van het eerste. De heer Schijf wees daar denk ik ook al terecht op: wil je een provinciaal inpassingsplan doen dat over 148 gevallen gaat, zul je dat heel nauwkeurig en heel specifiek moeten voorbereiden. Immers, besluiten die je daar neemt, kunnen voor sommige bedrijven zeer vergaande gevolgen hebben en op het moment dat je dat niet goed of onnauwkeurig in het Provinciaal Inpassingsplan geregeld hebt, ontstaat er een situatie dat je met planschadeclaims kunt komen en ook de juridische houdbaarheid van een besluit onder druk kan komen te staan. Dat was ook de conclusie in de commissie: op het moment dat wij volgens mij met elkaar van mening zijn dat wij bij een provinciaal inpassingsplan de geest van de Omgevingsvisie ook daadwerkelijk in de praktijk willen brengen, moeten we daarvoor buitengewoon nauwkeurig en voorzichtig in zijn en zullen we moeten dat dat inderdaad per geval specifiek op een goede manier beoordeeld en bekeken is. Dat maakt dat december niet haalbaar – ik zeg het maar even in alle eerlijkheid. Wil je zo'n proces op een goede manier doen, dan zullen we ook een aantal bestuurlijke overleggen moeten voeren. Ja, met de LTO, maar minstens zo belangrijk met de gemeenten. Immers, zo'n Provinciaal Inpassingsplan grijpt ver in op de gemeentelijke bevoegdheden, het is ook onderdeel geweest van de gesprekken die wij

met de gemeenten gevoerd hebben. Daar is ook wederzijdse overeenstemming over en dat zal ook wel degelijk de nodige afwegingen vragen.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Wat ik dus eigenlijk hoor is dat u die 148 gevallen dus per stuk gaat bekijken en beoordelen. Hoor ik dat goed?

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Dat hoort u goed.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Nou, dat betekent dus dat er heel veel nieuwe stallen bij komen.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Misschien moet u eerst mijn betoog afwachten. Want ik was nog op het punt: kunnen wij dan helemaal niets doen? Dat was een vraag en daar komt een antwoord van mij achteraan.

De heer RAM (PVV): Die 148 gevallen hebt u net verwoord en ook bij de commissiebehandeling. Wij vragen ons af welke 148 dat nu zijn. U hoeft dat niet nu uitvoerig en uitputtend te beantwoorden, maar wij zouden graag willen weten welke 148 dat zijn en kunt u dat in een brief toelichten?

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Ik neem aan dat de voorzitter mijn spreektijd ruim ziet, maar niet zo ruim dat ik hier nu alle 148 gevallen zal gaan oplezen. Waar het om gaat is dat het gevallen zijn waarbij twee aangrenzende bouwpercelen zijn waarbij de optelsom van die twee aangrenzende bouwpercelen meer dan 2 hectare is en per stuk onder die 2 hectare zijn. Dat betekent dat op het moment dat die twee samengevoegd worden, er de situatie kan ontstaan dat wanneer op die bouwpercelen bij de aanschaf vervolgens één bedrijf wordt gezet – ondanks dat het twee percelen zijn – je op die manier onder de 2 hectare kunt blijven en dus onder de verplichting van het Groninger Verdienmodel, maar de facto er wel degelijk een bedrijf is van groter dan 2 hectare waarmee je dus feitelijk wél had moeten doen aan het Groninger Verdienmodel. Daar is een lijst van. De specifieke locaties en de specifiek gevallen zullen in het Provinciaal Inpassingsplan zichtbaar moeten worden. Immers, er zal ook in dat plan voor al die specifieke situaties een besluit genomen moeten worden. Dus die zult u dan ook in de volledigheid daarin terug gaan vinden.

De heer RAM (PVV): Dank voor uw uitvoerige uitleg. Ik had het stuk ook gelezen, dus dat was niet nodig geweest. Er komt dus een lijst met 148 gevallen naar ons toe. Wanneer komt dat naar ons toe?

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Daarvan heb ik volgens mij net op besluit punt 1 van de motie aangegeven dat we daar zorgvuldig mee om kunnen gaan en in ieder geval december niet gaan halen. Maar ook daarvoor geldt: misschien moet u even mijn antwoord afwachten, want ik denk dat ik u in deze tegemoet ga komen.

Mijn vraag was: wat is er in de tussentijd wél mogelijk? Er zijn wel degelijk mogelijkheden tussentijds. Want op het moment dat uw Staten – de heer Oosterhuis wees daar in feite ook al op – de facto in de commissie, maar in de behandeling hier in de Statenvergadering ook al zegt: GS, ga met dat Inpassingsplan aan de slag, dan kunt u een voorbereidingsbesluit nemen als Staten. En daarmee geeft u aan dat in voorbereiding op het ontwerp-Inpassingsplan er door de colleges van B&W geen omgevingsvergunningen afgegeven mogen worden die dit de facto mogelijk zouden kunnen maken. Indien u dat wenst, kan ik zo'n voorbereidingsbesluit voor u gaan voorbereiden en die in de septemberronde hier aan u voorleggen. Daarmee kunt u daar invulling aan geven. Een voorbereidingsbesluit kent een termijn van maximaal één jaar: dat betekent dat wij binnen een jaar het voorontwerp-Provinciaal Inpassingsplan ook hier in de Staten aan u moeten voorleggen en ik voorzie dat we die termijn prima kunnen halen. Dus dat zou een middel kunnen zijn waarmee we de oplossing kunnen bieden om te voorkomen dat er allerlei nieuwe situaties ontstaan die in de geest van de Omgevingsvisie niet wenselijk zijn.

De heer RAM (PVV): We hebben het dus over die 148 gevallen. Laten we het even anders formuleren: weten deze 148 gevallen al dat er een PIP boven hun hoofd hangt? Zijn ze daarover ingelicht? Of gebeurt dat pas op het moment dat het voorbereidingsbesluit een voldongen feit is?

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Nou ja, op het moment dat een agrariër een bedrijf heeft op een locatie die kleiner is dan 2 hectare, maar zijn buurman ook en in samenvoeging meer dan 2 hectare,

kan hij ervan uitgaan dat hij daarmee op de lijst staat. De specifieke gevallen zijn nog er nog niet over geïnformeerd dat er een Provinciaal Inpassingsplan gaat komen. Immers, we hebben dit debat nog, dus ik ben ook nog niet in de positie om te beginnen met de voorbereidingen daarvan. Dat zou pas zijn geweest op het moment dat u had gezegd op basis van de commissiediscussie dat wij als College ermee aan de slag moeten gaan. Maar gezien dit debat willen wij eerst dat afwachten. Er had vandaag ook een motie kunnen liggen: 'Er komt geen Provinciaal Inpassingsplan'.

Maar u zegt terecht dat wij zorgvuldig met de mensen in gesprek zouden moeten gaan en dat is precies de reden waarom ik zeg dat eind december geen haalbare kaart is.

De heer RAM (PVV): Maar u hebt nu toch al een lijst van die 148? Ik zou zeggen: publiceer die nu gewoon, dan weet iedereen waar hij aan toe is en weten ook al de agrariërs of ze nog hun bedrijfsvoering kunnen voortzetten. Het zou me een lief ding waard zijn om al deze 148 gevallen hierover in te lichten.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Laten we even helder zijn over waar we het hier over hebben. Alle bedrijven die in een dergelijke situatie zijn en die op dit moment in hun bedrijfsvoering bezig zijn, houden ook de mogelijkheid om dat te doen. Daar gaat deze discussie niet over. Deze gaat ook niet over of die bedrijven niet eventueel zouden mogen uitbreiden tot 2 hectare.

Waar het hier om gaat is het moment dat een bedrijf het bedrijf van zijn burens opkoopt, zoals in Wedderveer gebeurt, die twee bedrijven de facto samenvoegt maar niet kadastraal, er een situatie kan ontstaan waarbij op twee percelen wel degelijk één bedrijf ontstaat dat groter is dan 2 hectare. Op zich is daar ook nog steeds geen probleem mee, mits er dan voldaan wordt aan het Groninger Verdienmodel, want dat is immers wat we in de geest van de Omgevingsvisie met elkaar hebben afgesproken.

Hierover hebben we uitgebreid met elkaar in de commissievergadering gediscussieerd: daar zijn verschillen van mening over in de Staten, net zo goed als er verschillen van mening zijn over de richtlijnen die in de Omgevingsverordening zijn vastgesteld. Maar daar geven wij nu invulling aan.

De heer RAM (PVV): Mijn laatste vraag over dit punt, voorzitter. Wat ik constateer is 148 gevallen, maar die zijn nog niet bekend. Dat betekent volgens mij dat er juridisch een grote onzekerheid bestaat over deze 148 gevallen en dat de burgers die het betreft, nog helemaal geen duidelijkheid hebben. Dat is wat mij betreft een ongewenste situatie en ik wil u vragen om die teniet te doen.

Mevrouw GRÄPER (gedeputeerde): Nou ja, ik geef u net aan dat er geen grote onzekerheden bestaan in de zin dat in de geest van de Omgevingsvisie de bedrijven waar het om gaat, dat voor een deel zelf kunnen inschatten. Wij vinden dat wij ter voorbereiding van een provinciaal inpassingsplan dat heel precies en nauwkeurig moeten doen. Daar horen ook gesprekken met de betreffende bedrijven bij. Voor een substantieel deel daarvan zijn die helemaal niet bezig met uitbreidingsplannen met burens: dat zal misschien maar voor een heel klein percentage gelden. Maar een goed provinciaal inpassingsplan doet ook recht aan de gesprekken die wij met deze bedrijven moeten kunnen en willen voeren en het is daarom niet haalbaar om dat eind december voor elkaar te hebben.

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Wij danken de gedeputeerde voor haar uitgebreide uitleg en antwoord. We willen graag de motie intrekken en met een nieuwe motie komen, waarin we oproepen om voor 1 oktober met zo'n voorbereidingsbesluit te komen. Dus die ga ik nu schrijven. O, hebt u dat al als toezegging gedaan? Ik heb begrepen dat u zei 'als de Provinciale Staten dat zouden willen'. Als dat een toezegging is, dan is dat voor ons voldoende.

De VOORZITTER: Ik zie aan de gelaatsuitdrukking van de gedeputeerde dat zij bedoelde, een toezegging te doen. Die ligt er. Dan is de motie dus ingetrokken, begrijp ik?

Mevrouw VOERMAN (PvdD): Ja.

De VOORZITTER: Dan hoeven we verder over dit motiedebat geen debat meer te voeren en kunnen we door naar het volgende agendapunt. De aanleiding voor dit motiedebat was een motie en die is inmiddels ingetrokken. Ik kan me niet voorstellen wat dan nog de reden is voor een tweede termijn. Maar ga uw gang.

De heer OOSTERHUIS (VVD): Voorzitter, misschien wilt u met mij meedenken op dit punt? Want de gedeputeerde vroeg iets aan onze Staten: of wij behoefte hebben aan zo'n voorbereidingsbesluit. Ik zou daar graag op willen reageren, dat lijkt mij voor de orde wel handig.

De VOORZITTER: Om even de orde heel helder te houden: zonet was er een gedachtewisseling tussen mevrouw Voerman en de gedeputeerde. Daarin maakt de gedeputeerde duidelijk dat zij zojuist bedoelde, een toezegging te hebben gedaan. Dus die toezegging is er. Niet als de Staten er behoefte aan hebben. Het is gewoon een toezegging. Dat was voor mevrouw Voerman de reden om de motie in te trekken.

De heer OOSTERHUIS (VVD): Ik had zo graag willen zeggen dat wij geen behoefte aan die toezegging hebben.

De VOORZITTER: Ik denk dat dat nu in de handelingen komt.

G. Voorstel vreemd aan de orde van de dag: Baggeren Westgat
(motiedebat op verzoek van de VVD-fractie)

De heer BAKKER (VVD): Er zijn al langer problemen met de haven van Lauwersoog: de vaargeul is op de overgang van Wadden en Noordzee onvoldoende diep. Grotere vissersschepen mijden de haven nu. Naast de negatieve economische effecten gaat ook de veiligheid een rol spelen. Bij ruw weer en de daarbij horen golven kunnen de schepen aan de grond lopen met alle gevolgen van dien. En hoe minder diepgang, hoe steiler en gevaarlijker de golven. Kortom: een onwenselijke en ook onveilige situatie.

De minister van Infrastructuur en Milieu heeft vorige week aangegeven in een brief op Kamervragen, het probleem wel gedeeltelijk te erkennen maar ook mede vanwege de financiën geen baggeropdracht te geven. Om voor het komende winter- en stormseizoen tot een oplossing te komen, dient er op korte termijn actie ondernomen te worden. De minister heeft aangegeven, met de regio in bespreking te willen om tot een oplossing te komen. Een mogelijkheid is om vanuit het Waddenfonds een bijdrage vanuit de regio te doen.

Wij dienen daartoe de volgende motie in.

De VOORZITTER: En ik lees haar voor. Dat is de motie met nummer 190, getiteld 'Diepgang Westgat', ingediend door de fractie van de VVD:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,
Constaterende dat

- de doorvaarbaarheid van de vaarweg van de Noordzee naar Lauwersoog in gevaar dreigt te komen;
- de door Rijkswaterstaat gewenste streefdiepte van -5 meter NAP niet overal in de vaargul aanwezig is;
- de haven van Lauwersoog en de visserijsector alarm hebben geslagen vanwege negatieve economische effecten en vrezes voor de veiligheid van vissersschepen;

Overwegende dat

- een brief d.d. 30 juni 2016 de minister van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer op vragen van de leden De Boer, De Vries en Visser aangeeft dat de haven voor grotere schepen niet op ieder moment van de dag bereikbaar is;
- de minister in dezelfde brief aangeeft, bereid te zijn in gesprek te gaan met de regio om de problematiek te bespreken;
- het baggeren eenmalig circa 1,75 miljoen euro kost;
- in het Waddenfonds gelden aanwezig zijn die ten bate van de economie ingezet kunnen worden;

Roepen het College op om

1. als regio zo spoedig mogelijk in overleg te gaan met de minister van Infrastructuur en Milieu over het op diepte brengen van de toegangsheul tot Lauwersoog, waarbij een substantiële bijdrage vanuit het Waddenfonds tot de mogelijkheden behoort;

En gaan over tot de orde van de dag!

De heer ENGELKENS (PvdA): Mag ik de motie zo lezen dat u eerst proberen snel alsnog met de minister in gesprek te gaan en dat we de middelen die mogelijkerwijs vrij zouden kunnen komen uit het Waddenfonds, even in onze achterzak houden?

De heer BAKKER (VVD): Nou, de minister heeft aangegeven het gesprek met de regio te willen en dat heeft met financiën. Een oplossing zou inderdaad kunnen zijn – daarom hebben wij ook geen bedrag genoemd – om in dat overleg te bepalen hoe die financiering plaatsvindt. Daarbij gaan wij er wel vanuit dat als dat in de toekomst weer moet gebeuren, het dan voor het Rijk is.

Maar nu op de korte termijn een oplossing te krijgen en die veiligheid de komende winter te garanderen, kun je een afspraak maken met het Waddenfonds dat je tot een verdeling van die kosten komt. Wij hebben de indruk dat dat misschien op een gewillig oor zou kunnen rekenen in Den Haag.

De heer ZWIERS (PvH): Dit is eenmalig. Er stond in de krant dat de minister daar niet toe gelegen was. Misschien dat de gedeputeerde daar wat meer over kan zeggen?

Maar een structurele oplossing? Want als er een grote storm kwam, dan zou die geul weer dichtslaan. Ik denk dat je misschien wel jaarlijks moet baggeren en je dit gewoon in het Nederlandse baggerprogramma mee moet nemen, richting Delfzijl tot Oostende in België. Hebt u daarover nagedacht? U bent meer deskundig dan ik en u woont ook in dat gebied.

De heer BAKKER (VVD): Nou, niet in het zeegat. Maar wat de bedoeling is, ook in de gesprekken tot nu toe, is om het probleem op te lossen door eenmalig te baggeren en dan te zien wat er gebeurt: of de stromingen in staat zijn om dat zeegat open te houden of niet. En daar zou ook uit kunnen komen dat daar een vorm van dichtslippen is. Nou, dan moet je weer met het Rijk in overleg en dan kom je weer in de discussie terecht die er tot nu toe ook is geweest over of dit nu door de inpoldering van het Lauwersmeer komt – want je hebt daar natuurlijk wel een enorme hoeveelheid water weggehaald daar – of dit nu uit de zandsuppleties komt van Ameland – want daar is ook over gesproken. Dan moet je die discussie aan. Maar je moet nu eerst tot baggeren overgaan, dan kun je op gegeven moment zien wat er gebeurt. En onze motie is ervoor bedoeld om nu eenmalig mee te financieren met dat baggeren.

De heer ENGELKENS (PvdA): Geeft u nu eigenlijk ook aan richting de Staten dat de mogelijkheden bij de minister eigenlijk uitgeput zijn? We hebben het daar vandaag al eerder over gehad: wij hebben meerdere lijntjes naar Den Haag – uw fractievoorzitter ook. Zegt u nu bij dezen dat er gewoon geen mogelijkheden meer zijn? Want het is volgens mij gewoon een landelijke-overheidskwestie en dat zou ik graag even van u willen weten.

Desalniettemin vinden wij het een goede motie, maar houd alstublieft de middelen vanuit het Waddenfonds vooralsnog even in de binnenzak.

De heer BAKKER (VVD): Laat ik het zo zeggen: wij vinden eigenlijk dat het Rijk iets zou moeten doen. Maar er is ook 10 miljoen uit het Waddenfonds gehaald om de garnalenvissers uit te kopen vanwege de gebieden die verboden zijn. Nou, die 10 miljoen – dat vond ik eigenlijk ook – had door het ministerie van Economische Zaken betaald moeten worden. Dat is anders gegaan, dus voor het economische deel wordt er ook vanuit gegaan dat het Waddenfonds ook wel bij kan dragen in een stukje verantwoordelijkheid van het Rijk. Dat is een gegeven waarvan wij vinden dat wij er ook gebruik van moeten maken.

De heer SCHIJF (D66): Even een verhelderende vraag. Dat het Westgat bagger is, dat weten we nu wel. Maar Schiermonnikoog is Friesland, al vinden we dat een Gronings eiland.

De heer BAKKER (VVD): Ja, wij vooral.

De heer SCHIJF (D66): Lauwersoog is Groningen. En het Westgat: is er één provincie die we daarop kunnen aanspreken, naar u weet?

De heer BAKKER (VVD): Nou, het probleemgebied ligt in de provincie Friesland. De haven van Lauwersoog ligt in de provincie Groningen. Dus het is een gezamenlijk probleem. Maar zoals u weet,

gaat het Waddenfonds over drie provincies. Dus als Friesland en Groningen nu gezamenlijk optrekken naar Noord-Holland, dan zijn ze altijd in de meerderheid.

De heer SCHIJF (D66): Maar u bent het ook met mij eens, meneer Bakker, dat wij hier niet kunnen beslissen over wat het Waddenfonds zou moeten beslissen?

De heer BAKKER (VVD): Wij hebben ook in de motie gezegd dat het een mogelijkheid is om eens heel nadrukkelijk naar het Waddenfonds te kijken. En wij roepen ook de regio op, onder aanvoering van onze provincie – maar dus ook de provincie Friesland – om in contact met de minister te gaan en te onderzoeken wat de andere financieringsmogelijkheden zijn.

De heer SCHIJF (D66): Helder, dank u.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Meneer Bakker zegt dat het een veiligheidskwestie dat het Westgat moet worden uitgediept. Maar het is toch algemeen bekend dat het daar steeds ondieper wordt. Schepen zijn bekend met hun eigen diepgang, dus ze kunnen dan toch gewoon uitwijken?

De heer BAKKER (VVD): Ja, dat lijkt heel simpel. Het is inderdaad voor een deel een economisch probleem – wij hebben dat ook erkend. Maar wij hebben aan de andere kant gezegd: het weer is nog steeds heel slecht in te schatten. Nog geen twee, drie uur van tevoren. Dat maakt een gigantisch verschil uit als je dus op het kantje naar binnen kan gaan naar Lauwersoog en er blijkt opeens door een veranderde windrichting dat die golven geen 1,5 meter zijn, maar 3 meter. Maar het gaat niet alleen om de hoogte, maar ook in de laagte. En als je dan weinig speling hebt, dan komt de veiligheid in het geding. Het is heel moeilijk in te schatten om te zeggen dat men maar even moet wachten op hoogwater. Je kunt daar namelijk ook geen parkeerplaats voor schepen inrichten, want het is gewoon op zee. En door de ongewisse weersverwachtingen komt mede die veiligheid in het geding vanwege die ondiepte. Ben ik duidelijk?

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Nou, het is wel een heel mooi verhaal. Maar ik denk toch dat een goede kapitein zelf deze afweging kan maken. Bent u dat met mij eens?

De heer BAKKER (VVD): Nou, dat ben ik niet met u eens. Want het is niet voor niets dat de visserijsector zelf aangeeft dat dit een gevaarlijke situatie is. En de afgelopen winter zijn daar dus inderdaad twee keer reddingsboten bij geweest om kotters op gegeven moment los te trekken. Het gaat mij te ver om dan te zeggen dat dat dan aan de deskundigheid van die schippers ligt – dat is niet zo. Daar zit een stukje ongewisheid in. Die mensen doen ook hun best en die schatten zelf in dat dit zo langzamerhand gevaarlijk wordt.

De VOORZITTER: Ik denk dat het punt van mevrouw De Wrede ongeveer helder is. Maar ze voegt er nog iets aan toe. Dan wel een vraag, hè?

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Ja, het is een vraag. Ik zou het wel heel jammer vinden als het Waddenfonds wordt gebruikt om te grote risico's die schippers nemen om te snel thuis te komen, in te dekken. Bent u dat met mij eens, meneer Bakker?

De heer BAKKER (VVD): Nou, er is geen sprake van schippers die te grote risico's nemen. Ik ben het wel met u eens dat als er sprake van zou zijn, je het Waddenfonds daar niet voor moet gebruiken. Maar daar is hier geen sprake van. Ik heb u geprobeerd dat ook uit te leggen.

De heer MASTENBROEK (SP): Ik stel vast dat we al vastgesteld hebben dat wij niet gaan over het geld van het Waddenfonds. En we horen straks wel wat de gedeputeerde überhaupt vindt van dat idee.

Maar ik heb nog een vraag over het woordje 'substantiële'. U stelt voor dat er 'een substantiële bijdrage' uit het Waddenfonds tot de mogelijkheden behoort. Schept u daarmee niet wat verwachtingen die er niet hoeven te zijn? 'Een bijdrage' is dan wel voldoende, of niet? Dat kan dan wel alsnog substantieel zijn, maar waarom nu al zeggen dat er een substantieel bedrag beschikbaar is?

De heer BAKKER (VVD): Nou, we hebben inderdaad even overwogen wat wij daar nu in zouden vullen. Met een vast bedrag invullen geef je iedere onderhandelingsruimte weg en de bedoeling was om aan te geven dat het College in onderhandeling moest gaan met het Rijk en moet proberen wat aanvaardbaar is voor het Rijk, vanuit het Waddenfonds te dekken. Dat is de strekking van het verhaal.

De heer MASTENBROEK (SP): Maar moet ik het dan zo begrijpen dat u al het gevoel hebt dat het dan wel een substantieel bedrag zal moeten zijn, wil het tot iets kunnen leiden? Want ik vind dat wel van belang.

De heer BAKKER (VVD): Ik ga er niet vanuit dat het voor 10.000 euro kan van onze zijde.

De VOORZITTER: Het is een motiedebat, dus laten we nu de gedeputeerde maar het woord geven.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): We zullen eens kijken of we wat licht in het Westgat kunnen laten schijnen. Het is een onderwerp dat al lang aan de orde is en dat heeft te maken met de situatie die ontstaan is in het Westgat tussen Schiermonnikoog en Ameland, dat vanuit de Noordzee de Waddenzee opgaat en waar veel dynamiek in zit. En die natuurlijke dynamiek werd die afgelopen jaren gebruikt om het Westgat op goede diepte te houden. De laatste jaren is gebleken dat die dynamiek onvoldoende is om het Westgat op juiste diepte te houden. Dat betekent concreet dat voor een groot aantal schippers het lastig om Lauwersoog binnen te varen en dat gaat met name om de wat grotere kotters die toch moeite hebben om over die drempel te komen. U moet zich voorstellen dat het een soort drempel is die daar inmiddels opgeworpen is en de diepte die waar wordt gevraagd, is minimaal 5 meter. Maar het is inmiddels een ondiepte van 4 meter 70. Dan denkt u misschien: nou, dat stelt niet zo heel veel voor, maar u moet denken dat in de dynamiek van het Westgat en de tijdstippen waarbinnen er wel gevaren kan worden en niet, maar heel beperkt zijn. Het risico van schade aan schepen is groot te noemen en dat is ook de reden dat er veel schippers uitwijken naar Harlingen of anderszins.

En dat in het licht van alle investeringen die wij de afgelopen jaren hebben gedaan en nog aan het doen zijn, is dat voor ons College geen gewenste situatie. Dat wordt ondersteund door het college van De Marne, want uiteindelijk is Lauwersoog aangewezen ook als visserijhaven en als zodanig moet die dan ook goed bereikbaar zijn en blijven. De afgelopen is er diverse malen overleg gevoerd met Rijkswaterstaat, met Groninger Seaports – waar de heer Post ook verantwoordelijk voor de EHL is – en de gemeente De Marne om dit ook voortdurend op het netvlies van de minister proberen te houden. Dat is in ieder geval wel gelukt en ook via de Kamer zijn natuurlijk alle middelen gebruikt om het Westgat te laten verdiepen.

Maar dat dat een lastig traject blijkt te zijn, is ook maar weer eens duidelijk. En dat heeft alles te maken met de dynamiek van dat gebied. Rijkswaterstaat heeft een onderzoek gedaan in samenwerking met ons en daaruit blijkt dat het niet zeker is dat op het moment dat wij of Rijkswaterstaat baggeren, het volgend jaar nog weer in dezelfde staat is. Dat betekent ook die onzekerheid en dat is ook waar de minister tegenaan loopt: als er 1,7 miljoen wordt geïnvesteerd, is dat dan geen weggegooid geld?

De regio is daar heel helder in: nee, dat is geen weggegooid geld. Want uiteindelijk gaat het om de economische levensvatbaarheid van Lauwersoog en we hebben de minister dan ook voorgesteld om een pilot te gaan doen. Een pilot waarin we kunnen leren en waarin gelijk dan ook gebaggerd wordt. En wij zijn tot de slotsom gekomen dat het bedrag van circa 1,7 miljoen, waarvan een deel – 7 ton – uit monitoring en een kleine miljoen uit baggeren bestaat, toch geen probleem moet zijn. Maar zoals het gaat in dit soort discussies tijdens het BO-MIRT-overleg van twee week geleden, is gebleken dat in de andere delen van het land ook veel wensen waren en dat de minister geen financiële mogelijkheden had om ons daarin tegemoet te komen. Wel heeft de minister toegezegd dat ze in gesprek met de regio wil blijven en ook wil kijken of er niet nog mogelijkheden zijn. Dat is waar ik gisteren de minister nog op heb aangesproken: ik ben gisteren bij haar geweest en ik heb haar een memootje overhandigd, waarin ook helder staat waarin haar verantwoording moet blijken. Want in de PKB-nota Waddenzee staat heel duidelijk geschreven dat het van wezenlijk belang is dat de bereikbaarheid van de havens gewaarborgd is.

Is dan het Waddenfonds daarvoor geschikt, waar de motie toe oproept? Daar kan ik duidelijk over zijn: het Waddenfonds is hier niet geschikt. Dat heeft met name ermee te maken dat het gaat om regulier baggerwerk en daarvoor is het Waddenfonds niet geschikt. Als ik of u de motie zo mag interpreteren dat u mij oproept om nogmaals met de minister en andere partijen – want die zijn er ook

wel degelijk van de kant van het bedrijfsleven – te kijken of wij niet een financieel potje kunnen maken met elkaar om dit te realiseren, dan ben ik van harte bereid om mij daarvoor in te zetten.

De heer BAKKER (VVD): In de eerste plaats zegt u wel dat het Waddenfonds daar niet voor is, maar ik heb dat net ook al gezegd: er is wel al 10 miljoen daaruit gehaald voor economische activiteiten, dat wil zeggen: de uitkoop van de garnalervisvergunningen. Dat ligt precies in het verlengde van wat nu gevraagd wordt. Als u vraagt of u de motie zo mag lezen dat we in ieder geval in gesprek gaan met de partijen om toch tot een oplossing te komen, dan vinden wij dat voldoende. Dat is misschien aanleiding – tenzij anderen daar nog iets op in te brengen hebben – om zo in stemming te brengen, horende wat de gedeputeerde vroeg.

De VOORZITTER: Maar even voor mijn begrip: wat wilt u dan precies in stemming brengen, meneer Bakker?

De heer BAKKER (VVD): Nou, de motie. Waarbij de gedeputeerde heeft gevraagd of hij deze op een bepaalde manier mag uitleggen.

De VOORZITTER: En u zegt dat dat mag?

De heer BAKKER (VVD): Ja.

De heer MASTENBROEK (SP): Er staat nu in de motie heel expliciet een bijdrage uit het Waddenfonds. Kunnen we die dan eruit strepen? Want dat is het verschil tussen wat de gedeputeerde zegt en wat u zegt.

De heer BAKKER (VVD): Nee, er staat: 'een mogelijkheid is het Waddenfonds'. En de gedeputeerde zegt dat hij met andere mogelijkheden aan de gang wil.

De VOORZITTER: Ik wil even voorkomen dat dit een stampotje wordt. Misschien is het voor u mogelijk om met uw eigen motie even aan te geven welke woorden daarin veranderd moeten worden? Dan discussiëren we tenminste over een scherpe tekst.

De gedeputeerde komt u te hulp, zie ik. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

[Schorsing van 5 minuten.]

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Het woord is weer aan de heer Bakker. U hebt al een aangepaste motie voor u liggen. De heer Bakker trekt zijn eerdere motie in en geeft mij dan een nieuwe en dan is het allemaal keurig geregeld.

De heer BAKKER (VVD): Wij trekken de motie in en dienen hierbij de volgende motie weer in.

De VOORZITTER: Ik lees haar voor. Dat is de motie met nummer 191, getiteld 'Diepgang Westgat', ingediend door de fractie van de VVD:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,
Constaterende dat

- de doorvaarbaarheid van de vaarweg van de Noordzee naar Lauwersoog in gevaar dreigt te komen;
- de door Rijkswaterstaat gewenste streefdiepte van -5 meter NAP niet overal in de vaargul aanwezig is;
- de haven van Lauwersoog en de visserijsector alarm hebben geslagen vanwege negatieve economische effecten en vrezen voor de veiligheid van vissersschepen;

Overwegende dat

- een brief d.d. 30 juni 2016 de minister van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer op vragen van de leden De Boer, De Vries en Visser aangeeft dat de haven voor grotere schepen niet op ieder moment van de dag bereikbaar is;
- de minister in dezelfde brief aangeeft, bereid te zijn in gesprek te gaan met de regio om de problematiek te bespreken;

- het baggeren eenmalig circa 1,75 miljoen euro kost;
 - in het Waddenfonds gelden aanwezig zijn die ten bate van de economie ingezet kunnen worden;
- Roepen het College op om
1. als regio zo spoedig mogelijk in overleg te gaan met de minister van Infrastructuur en Milieu over het op diepte brengen van de toegangsgemaal tot Lauwersoog, waarbij een bijdrage vanuit de regio tot de mogelijkheden behoort;
- En gaan over tot de orde van de dag!

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Ik heb even zitten twijfelen, ik voelde al wel aankomen waar het naartoe zou gaan bij de wijziging van deze motie. Toch blijven ik en onze fractie in zoverre toch onze problemen mee houden dat op het moment dat je zegt: "Het is uw probleem en u dient te betalen." en "Ik waarschuw u: als u niet betaalt wat u moet doen, dan doen wij het." dan vind ik dat niet zo'n waarschuwing.

Voor de helderheid: wij zijn het volledig eens met de motie tot en met de komma van 'Roepen het College op'. Laat dat in de achterzak worden gehouden – dan sluit ik aan bij de woordvoering van de Partij van de Arbeid –, laat de gedeputeerde zijn werk doen en laat hem gesterkt worden door voor deze motie waar hij al het vuur uit zijn sloffen liep, dat nog een keer te doen. Maar niet direct met zakgeld en pepernoten gaan strooien.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): De Partij voor de Dieren is niet voor deze motie. Wij zijn niet voor het uitbaggeren van het Westgat. Het gaat hier om de beroepsvisserij, met name, en de huidige beroepsvisserij wordt wel gezien als de in omvang grootste vorm van wreedheid tegen dieren. Deze moet niet gefaciliteerd, maar die moet afgebouwd worden.

Vissen kunnen namelijk heel goed pijn, stress en angst ervaren. En om te snappen aan de grote netten van de beroepsvissers, zwemmen vissen mee tot ze uitgeput raken, waarna ze achter in het net belanden, worden samengeperst en verwond raken. Eenmaal op het land duurt het soms nog uren voor de lijdensweg van de vis is afgelopen.

Het is bovendien staand beleid om hier in dit Westgat, dit natuurgebied, niet te gaan baggeren. Er is altijd sprake geweest van natuurlijke fluctuaties die ervoor hebben gezorgd dat het Westgat op het ene moment diep en het andere moment weer wat ondieper was. Nog recentelijk zei Rijkswaterstaat dat de kans dat de vaargeul binnen een jaar weer dichtslibt en opnieuw gebaggerd zou moeten worden. De gevolgen van baggeren zijn niet te voorspellen. Het maakt bovendien het water troebel en dat is niet goed voor het onderwaterleven. Met betrekking tot het 'licht laten schijnen' in het Westgat zeggen wij dan ook: van baggeren wordt het er alleen maar duisterder op.

De VOORZITTER: Nog anderen? Geen woordvoeringen? Het College ook niet?

Dan sluit ik de beraadslagingen en dan zou ik willen vragen of er iemand is met een stemverklaring.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Het uitbaggeren van de toegangsgemaal naar Lauwersoog is voor de PVV een economische noodzaak. Dit College heeft de werkgelegenheid en de economische belangen hoog in het vaandel staan en daarom steunen wij dit voorstel. Normaliter steunen wij absoluut geen baggermoties, maar in dit uitzonderlijke geval zullen wij deze speciale en expliciete baggermotie wel gaan steunen.

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Nogmaals: we zijn en blijven kritisch op de pepernoten die al van tevoren worden weggegeven. Maar we zullen de motie wel steunen.

De heer NOLLES (GroenLinks): We zullen de motie niet steunen. Wij zien dit als een rijkstaak en wij willen het Rijk niet de gelegenheid geven achterover te leunen in dezen.

De heer STAR (CDA): Wij zullen de motie ook niet steunen, omdat wij dit ook zien als rijkstaak. En met de woorden van het College van de gedeputeerde, de heer Staghout, is aangegeven dat hij zich wil inzetten voor het baggeren van het Westgat. Daar heeft hij ook min of meer een toezegging op gedaan, zoals wij dat hebben begrepen. Wij hebben er wel vertrouwen in dat hij dit ook kan zonder een motie en dat hij de minister zal wijzen op het feit dat zij haar werk moet gaan doen, het Westgat open zal moeten maken en de veiligheid van de schippers van Lauwersoog – die ook hier voorop moet staan bij deze minister van deze partij – aan de orde weet te brengen.

De heer ZWERTBROEK (D66): Wij zien ook het belang voor de haven van Lauwersoog dat deze vaargeul goed onderhouden wordt. Wij hebben de woorden van de gedeputeerde ook goed gehoord dat hij hier druk mee bezig is. Desalniettemin vinden wij dit een sympathieke oproep, dus zullen wij de motie steunen.

Mevrouw STOLK (PvdA): Wij gaven net ook al aan dat wij moeite hadden met die laatste zin. Maar met die wijzigingen en ook met de aantekening zoals de ChristenUnie die ook al aangaf dat je niet bij voorbaat natuurlijk je onderhandelingsruimte moet weggeven en dat het in principe een taak van het Rijk is, gaan wij akkoord met de motie.

De heer MASTENBROEK (SP): Wij vinden het lastig, maar wij gaan uiteindelijk niet voor deze motie stemmen. Wij horen wel dat de gedeputeerde zegt dat hij in gesprek gaat en blijft en er misschien wel een pakketje zal komen. Als dat komt en dat middelen uit de regio nodig heeft, dan kunnen we dat bespreken. Maar op voorhand al iets weggeven, vinden we geen goed idee.

De VOORZITTER: Wie is voor deze motie? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de Partij voor het Noorden, de PVV, Groninger Belang, D66, de ChristenUnie en de VVD. Wie is hiertegen? Dat zijn de SP, de Partij voor de Dieren, GroenLinks en het CDA. Dan is deze motie aangenomen.

H. Voorstel vreemd aan de orde van de dag: Kavelverkoop Blauwestad
(op verzoek van de VVD-fractie)

De VOORZITTER: Dan is nu aan de orde het voorstel van de VVD over Blauwestad. U hebt gisteren daarnaast ook een brief van het College ontvangen over het plan Blauwestad-Haven. En de regels schrijven voor dat de door het College gevraagde geheimhouding op de stukken in de eerstvolgende Statenvergadering wordt bekrachtigd. Dat is vandaag. Ik stel voor dat we dat als eerste doen. Bekrachtigt u de geheimhouding op de bijlagen bij de brief van het College van 5 juli 2016, te weten de concept-koopovereenkomst plan Havenkwartier versie 5.0 en de verkooptekening nummer 16070 van 5 juli 2016? Dat is het geval.

Dan krijgt wederom de VVD als eerste het woord.

De heer BAKKER (VVD): Voorzitter, ik wil u bedanken voor de coulance dat wij toch dit agendapunt kunnen behandelen. Wij zijn tevreden met het besluit dat het College heeft genomen over de kavels in Blauwestad. Maar het proces en de reacties vanuit Oost-Groningen roepen toch een aantal vragen op.

Ten eerste is volgens de krant sprake geweest van zwalken van het College. De vraag is: is er sprake geweest van compensatie? Waaruit bestond die? En waarom was er later geen compensatie meer?

Dan de tweede vraag. De Stuurgroep Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan van de Oost-Groninger gemeenten geeft aan dat de plannen indruisen tegen het convenant dat gesloten is tussen de provincie en gemeenten. Is het convenant voor tweeërlei uitleg vatbaar? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

De derde vraag. De verkochte kavels c.q. de woningen vallen binnen het goedgekeurde bestemmingsplan. Schat het College in dat de gemeente Oldambt een bouwvergunning af gaat geven volgens het goedgekeurde bestemmingsplan? En zo niet, hoe dan verder?

De vierde vraag. In de begeleidende brief geeft het College aan dat gedeputeerde Eikenaar vindt dat naar zijn mening het probleem op de particuliere woningmarkt in een krimpend gebied alleen maar groter wordt door de verkoop van deze kavels. Kan het College aangeven waarom de rest van het College dan niet vindt?

En de vijfde vraag: wat vindt het College van de uitspraak 'Dit grenst aan onbehoorlijk bestuur'?

De heer MASTENBROEK (SP): Vooreerst is het een beetje lastig wat we nu precies bespreken. We gaan natuurlijk al vrij gemakkelijk over naar het besluit dat inmiddels is genomen. Ja, laten we daar dan maar iets over gaan zeggen misschien. Aan de andere kant: dat is ook wel heel kort dag. Ik wil het dan eigenlijk wel houden bij de opmerking dat mijn fractie niet blij is met dit besluit, dat dit niet een

goede keuze is van GS in onze visie, omdat wij verwachten dat dit niet goed zal zijn voor de leefbaarheid in de regio en dat wij het daarbij niet goed vinden dat de gemeente Oldambt, maar ook de andere gemeenten in Oost-Groningen, hier op deze manier mee geconfronteerd zijn.

Dat is het denk ik voor nu. Ik heb verder geen woordvoering, maar ik wil ook niet blijven zitten. Want er staan al wat mensen op voor interrupties en dat kun je verwachten. Vandaar dat ik hier toch maar ga staan.

Mevrouw STOLK (PvdA): Wij vroegen ons af: wij hebben gisteren ook deze berichten gehoord en daarbij geeft u aan, net als zonet, dat u daar moeite mee heeft als SP. Maar ja, het staat niet in het Collegeakkoord: het is dus een vrije kwestie. Maar wat ons betreft gaat het niet zozeer over Blauwestad maar over leefbaarheid en dat is toch voor de SP een heel hoge prioriteit. Hoe kunt u dan toch daar uiteindelijk in meegaan? Dat is voor ons toch wel een belangrijke vraag.

De heer MASTENBROEK (SP): Nou, wij gaan daar niet in mee. Ik denk dat wij van de coalitiepartijen als enige hebben aangegeven dat wij dit niet een goed idee vinden. Dit omdat er op dit moment in Oldambt 700 woningen te koop staan en in Oost-Groningen in totaal een paar duizend. In Blauwestad zelf staan 50 huizen te koop, los van de ontwikkelruimte die er is. Wat ons betreft is het dus geen goed idee om in die markt nog huizen erbij te gaan bouwen. Daarom vinden wij dit niet goed.

Mevrouw STOLK (PvdA): Nou, daar zijn wij het dan helemaal mee eens. Wij zitten dus ook nog een beetje mee hoe u ertegen aankijkt tegen hoe het College opereert. GS spreekt steeds over 'van onderop' en 'in samenwerking' en vanuit de betrokken gemeenten krijgen wij ook van uw wethouders signalen dat het helemaal op die manier niet gegaan is. Hoe kijkt u daartegen aan?

De heer MASTENBROEK (SP): Nou, ik denk dat u aan het College zelf moet vragen naar hoe het proces daar is gegaan. En ik heb net al genoemd dat wij ook niet blij zijn met het gegeven dat Oldambt en de andere gemeenten in Oost-Groningen niet blij zijn met dit besluit.

Mevrouw STOLK (PvdA): Ja, uiteindelijk krijg je dan natuurlijk wel voor ons gevoel een hele onmogelijke situatie. Want straks krijgt dit College de anti-leefbaarheidsprijs daar in de regio – want die kant lijkt het een beetje op te gaan – en waar blijft dan uw gedeputeerde met het hele Leefbaarheidsplan en zijn leefbaarheidsportefeuille? Het lijkt ons nogal een heel lastige situatie.

De VOORZITTER: Het punt is helder. De heer Mastenbroek.

De heer MASTENBROEK (SP): Nou ja, dat bijt elkaar in die zin en dat geef ik ook aan en dat heb ik al een aantal keren aangegeven. Dat wil ik nog wel drie keer zeggen, maar goed. Dit is wat ons betreft niet goed voor de leefbaarheid en daarom kan dit besluit niet op onze steun rekenen. Hoe dat uit zal pakken uiteindelijk en hoe verder omgegaan wordt met de gemeenten in Oost-Groningen, zullen we moeten zien. Dat weet ik niet.

De heer ZWIERS (PvH): De leefbaarheid kun je van verschillende kanten gaan bekijken. De krimp is al jaren in Oost-Groningen bezig. Dan heb je misschien de mogelijkheid dat er een plek is waar wat minder krimp is en waar de anderen ook gebruik van zouden kunnen maken. Laat ik die discussie maar niet aangaan.

Ik had even een vraag, want ik heb natuurlijk wel een beetje een geschiedenis in dit dossier – ik ben er een beetje voorzichtig mee. Ik heb zo'n twee à drie jaar geleden vanuit een andere functie de SP ervan moeten overtuigen dat je daar geen goedkope woningen neer moet zetten. En nu in één keer hoor ik een heel ander geluid. Komt dat door de druk vanuit de wethouders die daar dienstdoen in Oost-Groningen dat daar net gebouwd mag worden ofzo? Nee, want de SP ging er altijd vanuit dat daar wel goedkope woningen mochten komen, want haar doelgroep moest daar ook kunnen wonen aan het water. Dat was het geluid van de SP in dat gebied en nu is het in één keer omgedraaid, dus ik was even nieuwsgierig hoe dat zo gekomen is.

De heer MASTENBROEK (SP): Als mijn geschiedenislessen goed zijn geweest, dan is het Hennie Hemmes als Statenlid geweest die bij de behandeling van Blauwestad heeft gewaarschuwd voor een Vinexwijk waar gestapelde bouw mogelijk zou worden. Dat was een van de redenen waarom de SP altijd tegen Blauwestad was, namelijk dat de droom van een villawijk voor Amsterdammers daar niet

gerealiseerd zou kunnen worden. Ik kan me niet herinneren dat wij voor goedkope woningen daar zijn. Het is juist zo geweest dat het altijd zo geweest is dat Blauwestad voor een andere doelgroep is en daarom geen kannibaliserende werking zal hebben.

De heer ZWIERS (PvH): Ja, dat is goed, maar ik redeneer vanuit de bevolking en de lokale SP aldaar en hoe daar dan tegenaan gekeken werd. Dus waren de meningen toch wel verschillend indertijd: hier in de Staten en daar op gemeentelijk niveau?

De heer MASTENBROEK (SP): Zo ver gaat mijn geschiedenisles niet. Ik weet wat wij als Staten altijd als standpunt hebben gehad.

De heer BAKKER (VVD): Is de SP zich ervan bewust dat datgene wat zich nu voordoet in Blauwestad – dat wil zeggen: in de kern daarvan – in deze prijzen altijd heeft gekund – althans, de laatste jaren? En dat dat op zich heel weinig te weinig heeft met de leefbaarheids- en transitieafspraken die er verder zijn gemaakt? Dit heeft altijd gekund. Bent u dat met mij eens?

De heer MASTENBROEK (SP): Ja, er lopen een beetje twee dingen door elkaar heen, denk ik. Bestemmingsplantechnisch kan er in Blauwestad vrij veel en daarnaast is er de afspraak die de Oost-Groninger gemeenten met de provincie hebben gemaakt over de woningbouwcontingenten. En wat het laatste betreft kan dit niet. Want voor zover ik weet, heeft de gemeente Oldambt nog niet gezegd dat zij deze ruimte beschikbaar gaan stellen.

De heer BAKKER (VVD): Over het beschikbaar stellen van die woningruimte: er is afgesproken met elkaar dat er nieuw gebouwd kan worden wat er afgebroken wordt. Daar kan de gemeente Oldambt alleen al aan voldoen voor wat betreft Blauwestad. Dus kunt u het zich voorstellen dat wij er grote vraagtekens bij zetten wat de omliggende gemeenten nu doen?

De heer MASTENBROEK (SP): Nou ja goed, het is volgens mij zo dat de gemeente Oldambt de ruimte die zij op zichzelf heeft, beschikbaar moet kunnen stellen voor die plannen waar de gemeente Oldambt achter staat. En het verkopen van de grond leidt ertoe dat de ruimte die Oldambt heeft, gebruikt zal moeten worden voor het realiseren van dit plan: dat is het punt volgens mij waar Oldambt niet blij mee is en dat is ook het punt waar ik niet blij mee ben.

De Oost-Groninger gemeenten zijn denk ik niet blij met het op de markt komen van een op zich misschien best wel heel aantrekkelijk plan, dat de regio Oost-Groningen verder onder druk zal zetten. Dat is volgens mij de situatie.

De heer ENGELKENS (PvdA): Ongenoegen en ongeloof in de regio Oost-Groningen. En dat geldt eigenlijk ook voor onze fractie. Gisteren hoorde ik nog iemand zeggen dat het een klap in het gezicht is van Oost-Groningen en is eentje die ook keihard aankomt. Wat ook wel bijzonder is, is dat gedeputeerde Staghout bij de installatie van de Commissaris van de Koning opriep tot eensgezindheid in Oost-Groningen. En nu is daar eensgezindheid en nu is er geen eensgezindheid in het College van GS. Op zich wel heel bijzonder.

Even voor de duidelijkheid: dit College is het toch wel met ons eens dat er een Bestuursovereenkomst Blauwestad is vastgesteld waarin staat dat Blauwestad een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van de provincie en de gemeente Oldambt? En er zijn in het Prestatiekader 2013-2018 met de regio afspraken gemaakt over regionale afstemming van de woningvoorraad. College, dit klopt toch?

Daarop voortbordurend allereerst een aantal verduidelijkings- en verhelderingsvragen, sowieso aan de meerderheid van dit College, maar ik zou ook het minderheidsstandpunt willen weten van de rest van het College. De eerste vraag sluit een beetje aan op die van de VVD: druijt dit plan niet in tegen eerder gemaakte afspraken? De tweede vraag: heeft het College overlegd met de omliggende gemeenten – denk aan het Woon- en Leefbaarheidsplan? Ten derde: waarom is het overleg met Oldambt eenzijdig afgebroken? En zijn er compensatiemaatregelen voorgesteld aan Oldambt en aan de regio? Welke zijn dit en waarom zijn deze weer ingetrokken?

In de Omgevingsvisie, die we kort geleden hebben vastgesteld hier, wordt gesteld dat de eerste verantwoordelijkheid voor de doelstelling van de woningvoorraad bij de gemeenten ligt. Bent u het met mij eens, College, dat bij verkoop van deze gronden – dus deze gronden in het Havenkwartier – dit dus helemaal niet het geval is? Ook wordt gezegd in de Omgevingsvisie dat de eigen regierol

van de gemeenten en de regio in de Omgevingsvisie is versterkt. College, bent u het met ons eens dat dit in feite loze woorden zijn als je kijkt naar dit project?

Hoezo 'vol vertrouwen' en hoezo 'open bestuursstijl'? Hoezo 'in gezamenlijkheid' en hoezo 'constructief'? Hoezo 'van onderop'? Bent u het met mij eens, College, dat hier meer sprake is van een botte bijl dan van een open bestuursstijl? Graag een reactie van het College.

De heer BAKKER (VVD): De Partij van de Arbeid is toch wel op de hoogte van wat nu ingevuld wordt? Dat dat samen met de gemeente Oldambt ontwikkeld is, dat zij daar ook mee akkoord gegaan is en dat dat Havenkwartier een soort status aparte heeft gekregen? Dat er met elkaar onderhandeld is en dat het afgesproken is? Daar bent u toch van op de hoogte?

De heer ENGELKENS (PvdA): Nee, daar ben ik niet helemaal van op de hoogte, vandaar dat ik deze vragen ook stel aan het College. Misschien dat dat ook voor u verduidelijkend en verhelderend werkt – dat lijkt me de juiste gang van zaken.

Dit College zet vol in op leefbaarheid en op krimpbeleid, er worden middelen voor uitgetrokken – in het vorige College en ook in het huidige College. Houd Oost-Groningen leefbaar en niet alleen Oost-Groningen, maar ook De Marne, Delfzijl enzovoort. Maar met een plan de kans geven dat concurrerend kan zijn voor de bestaande woningvoorraad – zoals gedeputeerde Eikenaar ook zegt –, wat blijft er dan over van de leefbaarheidsplannen en de leefbaarheidsafspraken? College roept A, maar doet B. En in feite is het ook dweilen met de kraan open. Graag een reactie van het College.

Onze fractie dient zometeen ook een motie in en ik wil graag ook een reactie van zowel de meerderheid van het College als van het minderheidsstandpunt vanuit het College. Wij zeggen als PvdA-fractie: heroverweeg dit besluit, zet alles op alles om de verhouding met de betrokken gemeenten te herstellen – want die heeft toch een behoorlijke deuk opgelopen –, ga in overleg met de regio en kom tot een regeling waarin de regio zich kan vinden en steun de lijn-Eikenaar. Om deze redenen dienen wij de volgende motie in namens de PvdA.

De heer ZWIERS (PvH): Ik had nog even een tweetal vragen. Stelt u zich voor dat het plan ontwikkeld wordt in het centrum van Blauwestad. Denkt u dat dit de leefbaarheid ten goede komt in dat gebied?

De heer ENGELKENS (PvdA): Bedoelt u de regio Oost-Groningen? Of bedoelt u specifiek Oldambt? Of misschien het Havenkwartier?

De heer ZWIERS (PvH): Nou, daarom vraag ik het bewust. Ik denk namelijk in beide gebieden. Want als daar een bepaalde ontwikkeling komt, heeft die ook een gunstig effect voor heel Oost-Groningen. Dus dat je daar meer een visie voor moet hebben, je daar open voor moet staan en niet altijd in dat kleine perkje moet blijven staan. Je zou ook kunnen zeggen tegen onze gedeputeerde: Bent u bereid om het Bestuursakkoord van 2013 los te laten en ook te kijken wat de andere gemeenten doen. Want een bouwer gaat toch niet bouwen als er geen vraag is bij wijze van spreken. Dat zou ook het geval kunnen zijn, dat die andere gemeenten ermee akkoord gaan. Dat krijg je misschien een heel ander soort verhouding. Ik zit te zoeken naar iets positiefs, hè? Niet allemaal afkappen. Wij zijn nu allemaal aan het afkappen en dat vind ik jammer.

De VOORZITTER: Uw vraag is helder, denk ik.

De heer ENGELKENS (PvdA): Iets positiefs? Op zich gaan wij daar ook vanuit, dat willen wij ook graag. Alleen, positief kan het alleen maar zijn als het in goed overleg gaat met zowel de gemeente Oldambt als de regio. En wij zien dit meer als concurrerend met de omliggende gemeenten. Er is altijd gezegd: Blauwestad en de omliggende gemeenten moeten samengaan. Niet concurrerend maar faciliterend en complementair aan elkaar. Dat wordt nu in dit geval dus losgelaten en daar komt bij dat wij ons niet kunnen vinden in de aantallen woningen die een kans krijgen van dit College en de prijsklasse waarin dit plaatsvindt.

De heer NOLLES (GroenLinks): Wat wil de PvdA dan wél? Er ligt nu een voorstel voor. Stel, u schiet het af. Wat wil de PvdA dan wél? Moet je dan af gaan boeken op Blauwestad? Moet je het op zijn beloop laten? Of heeft de PvdA een constructief idee om Blauwestad wel vooruit te helpen?

De heer ENGELKENS (PvdA): Volgens mij zijn wij allemaal gebaat bij een leefbare en een levendige regio. Daar zijn afspraken over gemaakt, er is een ontwikkelingsvisie Blauwestad. Hierover zijn geen afspraken gemaakt en wat nu voorligt, daar kunnen wij ons niet in vinden. Dus dat lijkt mij vrij duidelijk.

De heer NOLLES (GroenLinks): U kunt zich daar niet in vinden. Maar u begrijpt wel dat het gevolgen heeft, als u deze aanvraag zou afwijzen? En gaat u met die gevolgen leven? Welk alternatief hebt u voorhanden?

De heer ENGELKENS (PvdA): Volgens mij gaat het niet zozeer over afwijzen, volgens mij mogen wij op dit moment even iets zeggen wat wij ervan vinden. Volgens mij gaan wij er ook niet over. Uiteindelijk is het een Collegebesluit – van een College dat wel verdeeld is, maar dat is weer een andere vraag. Natuurlijk mag je hier als PvdA-fractie hier iets van vinden, net zo goed als de GroenLinks-fractie hier ook iets van mag vinden.

De heer BAKKER (VVD): Is de Partij van de Arbeid-fractie zich ervan bewust dat bij de vaststelling van of de Voorjaarsnota of de Jaarrekening de accountant heel nadrukkelijk heeft gezegd dat de provincie moet zorgen dat zij kavels verkoopt in Blauwestad? Dat iedereen het daarmee eens was? En dat wat nu voorligt, precies past in wat wij met elkaar hebben afgesproken? Dus u zegt nu eigenlijk: die verkoop moet niet doorgaan en wat die accountant heeft gezegd, daar trekken we ons ook maar niks van aan?

De heer ENGELKENS (PvdA): Ik vind dat meneer Bakker het wel heel erg zwart-wit stelt. Ja, dat vind ik wel. Iedereen vindt iets van Blauwestad. Uiteindelijk ligt de ontwikkelingsvisie voor, waar de regio achter stond en waar ook de Staten – laten we het zo maar even zeggen – ook achter stonden. Wij zijn er gewoon heel duidelijk in: deze prijsklasse is gewoon veel te laag, deze is concurrerend met de omgeving en dat mag nooit de bedoeling zijn.

De VOORZITTER: Die ga ik voorlezen. Er is een motie ingediend. Dat is de motie met nummer 192, getiteld 'Motie vertrouwen in lijn-Eikenaar', ingediend door de fractie van de PvdA:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,
Constaterende dat

- het College op 5 juli jl. het besluit heeft genomen tot verkoop van kavels voor de realisatie van 95 woningen in het Havenkwartier Blauwestad aan ontwikkelaar Geveke Bouw en Ontwikkeling;
- gemeld is dat gedeputeerde Eikenaar het niet eens is met dit besluit omdat het probleem op de particuliere woningmarkt in Oost-Groningen alleen maar groter zou worden;
- er afspraken zijn gemaakt met de gemeente Oldambt in de Bestuursovereenkomst Blauwestad;
- de te realiseren woningen een lagere prijsklasse hebben dan initieel was afgesproken;
- woningafspraken in regionaal verband zijn vastgelegd in het Prestatiekader 2013-2018;
- nieuwbouw alleen mogelijk is als vervanging van een bestaande woning;
- Oost-Groningen als geheel een krimpg gebied is en er alleen in Oldambt in dezelfde prijs categorie nu al 699 woningen te koop staan;

Overwegende dat

- draagvlak in de regio voor provinciaal beleid zeer wenselijk is;
- de regio de gevolgen zal voelen van dit Collegebesluit, het krimpprobleem hiermee toe kan nemen en kleine bouwprojecten in de regio op slot kan zetten;
- het College in het Collegeakkoord 'Vol vertrouwen' spreekt van 'een open bestuursstijl op basis van vertrouwen en verantwoordelijkheid (...)' en 'Geen regie van bovenaf, maar elkaar ruimte geven en ondersteunen.';
- de gemeenten in Oost-Groningen overwegen juridische stappen te ondernemen tegen dit besluit;

Roepen het College op om

1. bovengenoemd besluit te heroverwegen en alles op alles te zetten om de verhouding met de betrokken gemeenten te herstellen;
2. alsnog in overleg te treden met de gemeenten, en specifiek Oldambt, om te komen tot een regeling waar alle partijen zich in kunnen vinden;
3. daarmee de 'lijn-Eikenaar' te steunen;

En gaan over tot de orde van de dag!

De heer BAKKER (VVD): Bedoelt u dat als het bedrag meegaat ter compensatie maar groot genoeg is, het wel mag van de Partij van de Arbeid?

De heer ENGELKENS (PvdA): Daar gaat de regio dus juist over. Er moet gewoon overlegd worden met de regio. Dat staat ook in onze motie: ga in overleg met de regio en probeer er gezamenlijk uit te komen en iets te vinden waar de regio zich gezamenlijk ook in kan vinden. Dat is de insteek van onze fractie.

De heer MASTENBROEK (SP): Hoe stelt u zich dat voor bij dit Collegebesluit? Dat is genomen en dat is uitgevoerd, dat is done deal. Hoe kan dat nog teruggedraaid worden dan?

De heer ENGELKENS (PvdA): Deze motie verzoekt om dat te proberen. En ik dacht trouwens dat u wel sympathiek tegenover deze motie zou staan.

De heer MASTENBROEK (SP): Als er een motie binnenkomt, dan sta ik altijd sympathiek tegenover alle moties. Vervolgens gaan we kijken of we er wat mee kunnen. Maar ik vraag aan u wat u zich hiervan voorstelt. Het besluit kan toch helemaal niet teruggedraaid worden? Er is een besluit genomen om te verkopen en er is verkocht. Zaterdag is de kijkdag, begrijp uit het Dagblad van vandaag. Wat gaat daar nog aan veranderen als wij deze motie aannemen?

De heer ENGELKENS (PvdA): Ik had deze vragen ook aan het College gesteld. Ik ben gewoon benieuwd wat het College daar voor antwoord op geeft. Ik vind dat u nu ineens wel heel snel meegaat met het feit dat deze woningen daar in één keer gebouwd worden, terwijl u kortgeleden nog zegt dat u het er eigenlijk niet mee eens bent en u de gang van zaken betreurt dat deze goedkope woningen hier gebouwd worden.

De heer MASTENBROEK (SP): Als u goed naar mijn eerste termijn hebt geluisterd, dan is dat nog steeds het standpunt van mijn fractie. U dient deze motie en u hebt kennelijk iets op het oog met deze motie. En ik vraag u: wat hebt u op het oog met deze motie? Dat is toch niet zo'n gekke vraag? GS heeft een besluit genomen. Maar wat wilt u dat er naar aanleiding van deze motie gebeurt?

De heer ENGELKENS (PvdA): Volgens mij staat dat duidelijk aangegeven bij de constatering, overwegingen en de opdracht aan het College. Volgens mij kunnen we niet duidelijker zijn.

De heer ZWERTBROEK (D66): Even een vraag, want net werd terecht al de constatering gedaan dat het besluit al genomen is met de nodige effecten van dien. Dat heeft ook een effect op onze Begroting, want wij hebben die gronden nu in bezit omdat er een en ander is gebeurd met Blauwestad in het verleden – ook onder leiding van een bepaalde partij, maar goed, daar heb ik het verder maar niet over.

U had kritiek op dit College bij de Jaarrekening, u had kritiek toen wij begonnen met dit College, u had kritiek bij de Voorjaarsnota als het gaat om de financiën. Vindt u nu dat de regio ook gaat over onze bankrekening, omdat dit effecten daarop heeft? Want u noemt dat dit continu met de regio overlegd moet worden. Of hebben wij daar zelf ook nog wat over te zeggen? Want ik begin dit verhaal helemaal kwijt te raken bij u.

De VOORZITTER: Ik zou het prettig vinden als degenen die het debat voeren, de kans krijgen zich verstaanbaar te maken. Dus misschien kan het onderlinge, ongetwijfeld politiek relevante, overleg wat gedempter plaatsvinden. Meneer Engelkens.

De heer ENGELKENS (PvdA): Wij gaan natuurlijk altijd over onze eigen Begroting, over onze eigen doelstellingen, over onze eigen financiering en over onze eigen investeringen. Maar die hebben natuurlijk altijd invloed op wat dan ook, dus in dit geval ook op Blauwestad. Dat lijkt me natuurlijk wel duidelijk.

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): U constateert dat er in Oldambt 699 woningen te koop staan. Funda komt maar tot 214. Ik wil best wel geloven dat niet alles daarvan wordt aangeboden, maar volgens haalt u data door elkaar. Waar komen die vandaan?

De heer ENGELKENS (PvdA): Ja, dat wou ik net ook zeggen: uit het Dagblad en uit anonieme bronnen – laat ik het zo zeggen.

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Ja, uit het Dagblad, RTV Noord en de Telegraaf. Nee, dan weten wij hoe wij deze motie moeten duiden, dank u.

De heer STAR (CDA): Dan komt er een eenvoudige vraag uit de markt: Ben je bereid mij grond te verkopen zodat ik 150 woningen kan realiseren? Het past in het bestemmingsplan en geeft een impuls aan de ontwikkeling van Blauwestad. Een ontwikkelaar die wil gaan bouwen in Blauwestad: waar staat is de champagne? Dat is de vraag die wij zouden verwachten. Het duurde even voordat er een antwoord kwam. Want het leven is niet eenvoudig en zeker de wereld van de woningbouw niet: dat blijkt ook wel uit de voorgaande woordvoeringen.

Er liggen afspraken met de gemeenten en de regio, dus er wordt getoetst aan die afspraken. Dan blijkt dat het past binnen die afspraken en dat er dus geen belemmeringen zijn. Woningbouw in de prijsklasse van 150.000 tot 200.000 euro biedt een kans voor velen binnen en buiten de regio. Biedt de realisatie van dit plan niet ook een mogelijkheid voor de doorstroming op deze vastzittende woningmarkt? Biedt het plan geen kansen voor de regio om de doorstroming te realiseren c.q. te stimuleren? De doorstroming van de woningbouw is een essentieel element in de ontwikkeling en bepalend voor de volgende fasen in de realisatie van de nieuwbouw in Blauwestad en ook in de regio. Daarnaast is nieuwbouw een essentieel element om de verduurzaming van onze woningvoorraad met elkaar te stimuleren.

Om die doorstroming te toetsen en om te bepalen of dat daadwerkelijk zo is, pleiten wij voor een monitoring op kwartaalbasis om inzichtelijk te maken waar de kopers van deze woningen in het Havenkwartier vandaan komen. Welke leeftijdscategorie is dat nu? En wat is er gebeurd met de vrijkomende panden? Welke leeftijdscategorie en inkomensklasse heeft de vrijgekomen woningen gekocht? Of is er sprake van leegstand en wat gebeurt er dan met die leegstand? Wij verwachten van het College een toezegging dat deze genoemde monitoring kan plaatsvinden. Want informatie is essentieel om de vervolgstappen te kunnen onderbouwen en de ontstane onrust in de regio op basis van feiten te kunnen onderbouwen dan wel te weerleggen. Want ook wij erkennen dat de ontwikkeling in de regio onder druk staat qua bevolkingssamenstelling: daar zijn we al jaren mee bezig om dit te handlen. We hebben daarmee te dealen, maar dat kun je ook doen voor vervolgstappen te zetten die binnen de gemaakte afspraken blijven. Daarmee stappen wij over de schaduw van wat we de krimp noemen heen. We investeren. En gezien het positieve signaal dat er ontwikkelingen plaatsvinden in Blauwestad, zou ik willen zeggen: kop d'r veur in de regio.

Wij zien de ontwikkelingen met interesse tegemoet en houden daarbij graag de vinger aan de pols. Maar ook gezien de voorgaande discussie is het belangrijk om de relatie met de regio verder uit te diepen en te optimaliseren en we vertrouwen dat ook aan gedeputeerde Staghouwer toe op dit dossier.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): U vindt het fantastisch dat er nieuwbouw plaatsvindt in Blauwestad. U hebt een redenering over doorstroming: nou, diezelfde redenering gaat ook voor andere plekken in Oost-Groningen waar nieuwbouwiniciatieven zijn. Daarbij is het niet mogelijk om dat überhaupt te realiseren, omdat er onderling afspraken zijn gemaakt. Dus aan de ene kant heb je gemeenten die ook grond kunnen verkopen en ook een ontwikkelaar aan het werk kunnen zetten – ook voor diezelfde nieuwbouw. Dat mag niet volgens de afspraken. En dit gaan we wel doen, omdat de provincie daar alle belang bij heeft. Wat vindt u daarvan?

De heer STAR (CDA): Ja, door deze vraag zo te stellen: op het moment dat we elkaar daar vasthouden in die afspraken en eraan vasthouden dat ontwikkelingen niet mogen en nergens mogen, investeren we niet in deze regio. En ik ben ervan overtuigd – en met mij onze fractie – dat die investering in de regio noodzakelijk is. Het bouwen en het realiseren van het Havenkwartier geeft reuring in de regio, geeft werkgelegenheid, biedt ontwikkelingsmogelijkheden in de regio en die hebben we nodig. En als dat binnen de afspraken niet lukt om dat te realiseren op andere plaatsen en er komt een projectontwikkelaar die dat wél wil realiseren in Blauwestad, het bestemmingsplan staat het toe en het past binnen de afspraken: waarom zouden we dat dan niet doen, meneer Schmaal?

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Als ik uw woorden goed begrijp, dan zegt u eigenlijk dat we die afspraken niet zo eng moeten nemen zoals ze op papier staan?

De heer STAR (CDA): Ja, en als ik uw woorden goed begrijp, dan legt u de afspraken alleen uit naar uw kant van de afspraken: alleen naar de regio. Ik ken de afspraken onvoldoende om die uit te balanceren – ik heb niet bij de voorbereidingen van die afspraken geweest.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): De afspraken staan op de brief die u hebt gehad van het College: dat is de nullijn. Dus op het moment dat je gaat bouwen, moet je wat gaan slopen. Op het moment dat er dus ruimte is om wat extra's te gaan doen omdat er toch geïnvesteerd moet gaan worden – wat ik net in uw betoog hoorde en waar ik het trouwens mee eens ben, hoor – dan zou dat dus inhouden dat je die afspraken, zo hard als ze op papier staan, er dus te hard staan wat de CDA-fractie betreft?

De heer STAR (CDA): Nee, dat is een verkeerde interpretatie. Die afspraak van die nullijn staat voor ons ook. En gezien de informatie die wij hebben over hoe die nullijn gehandhaafd wordt, gaan we daarbinnen werken.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Maar dan vindt u het dus prima dat in andere gebieden het geblokkeerd in het stuurgroepoverleg dat er nieuwbouwwoningen met projectontwikkelaars, die verkocht kunnen worden, en vindt u dat we nu, omdat we als provincie een rol hebben bij Blauwestad, het wél mogen doen?

De heer STAR (CDA): Ik ben het niet bij het stuurgroepoverleg aanwezig geweest, dus ik kan uw woorden niet toetsen op juistheid dat daar een blokkade is geweest vanuit de provincie in dat overleg. Ik constateer dat er nu een voorstel ligt. Ik heb het Dagblad vanmorgen ook doorgebladerd, ik zie ook dat het verkoopprogramma is gestart. En het is dus een proactieve ondernemer die daarin stapt en die dat op wil pakken. Hij ziet hier een kans en ziet die op een andere plek niet. En ik vind dat we deze kans moeten grijpen als regio en daar moeten we met z'n allen volledig achter gaan staan.

Mevrouw STOLK (PvdA): Ik hoor u net aan het begin ook zeggen: 'Waar is de champagne?' en 'Waarom zouden we dit niet doen?'. Maar nu zegt de woordvoerder van de regio, uw eigen wethouder uit Vlagtwedde – waarvan volgens mij ook een raadslid van uw partij aanwezig is –, daar iets heel anders over. Hij noemt het zelfs 'onbehoorlijk bestuur'. Hoe kijkt daar dan tegenaan in dit licht en met betrekking tot de samenwerking in Oost-Groningen?

De heer STAR (CDA): Er zit hier geen raadslid meer vanuit Vlagtwedde. De uitspraken die u noemt, heeft Seine Lok gedaan als voorzitter van de stuurgroep. De woorden 'onbehoorlijk bestuur' vind ik zware woorden, maar ik kan niet beoordelen of die woorden kloppen. Want ik ben niet geweest bij het stuurgroepoverleg, de voorbereidingen voor dit plan en de discussies die daarover zijn gevoerd. Ik heb ook geen gesprek met Seine Lok gevoerd, dus ik kan ook op deze vraag een goed antwoord. Het is zijn positie, als hij vindt dat hij onterecht behandeld is, dan moet hij vanuit zijn positie – zo mag dat in onze partij – zeggen wat hij ervan vindt.

Mevrouw STOLK (PvdA): Hoe kijkt u daar dan tegenaan in het licht van de zin in het Collegeakkoord: 'Wie geen vertrouwen in anderen stelt, zal ook nimmer het vertrouwen van anderen winnen.'? In de samenwerking met de gemeenten is de verhouding nu toch echt ernstig geschaad. U zegt iets wat in woorden wordt beleden, maar dat wordt in de praktijk met voeten betreden.

De heer STAR (CDA): Om daar een goed antwoord op te geven ben ik wel heel nieuwsgierig naar de termijn straks van het College en hoe het College daarop gaat reageren. Het College heeft die gesprekken gevoerd met de regio. Dat hebben wij niet gedaan. En wat gezegd is in de regio, zijn zware woorden: woorden als 'onbehoorlijk bestuur' zijn zware woorden en dat moet dus ook verdedigd worden. Daarom ook mijn oproep om het gesprek in de regio met elkaar weer aan te gaan en te kijken naar welke communicatie daar daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Waarom kan het College dit standpunt innemen en aan de andere kant een ander standpunt? Welke belangen staan er tegenover elkaar en hoe gaan we dat met elkaar wegen? Dat traject moeten we nog in en ik hoop dat de gedeputeerde daar straks nog een antwoord op geeft.

De heer ZWERTBROEK (D66): D66 steunt het besluit zoals GS dit heeft genomen. Naar ons inzicht heeft dit geen groot effect op andere kernen en past het daarnaast binnen de bestemmingsplannen, de regels die zijn opgesteld en de afspraken die zijn gemaakt met Oldambt. Daarom ziet D66 geen reden dit project niet te steunen.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Naar welke afspraken verwijst u dan precies met Oldambt? Want Oldambt heeft laten weten dat men het er helemaal niet mee eens is.

De heer ZWERTBROEK (D66): Ik heb het dan over de afspraken die zijn gemaakt over Blauwestad. Want dat was een gezamenlijk project waarin wij met name nu de trekker natuurlijk zijn. Dan heb ik het ook over de afspraken die zijn gemaakt over het bouwen van woningen, waarin een ruimte zit voor Oldambt tót het bouwen van die woningen. Dat zijn de afspraken waar ik het over heb en die iedereen ook kent zoals die in het verleden zijn gemaakt.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): U bent ervan op de hoogte dat er echt afspraken zijn gemaakt tussen de gemeente Oldambt en de provincie dat er 15 woningen zijn onder de 325.000 euro? Dus dat zijn er maar 15 en niet 150?

De heer ZWERTBROEK (D66): Het gaat erom dat er op dit moment een fase wordt ingegaan waarin niet tegelijk alle woningen worden gebouwd en dat er ruimte is in het aantal woningen dat gebouwd kan worden in het Oldambt. Daarnaast was er net ook de spraakverwarring dat het zou gaan om 150 bouwkvavels. Ik heb ook de krant gelezen en daar stonden volgens mij twee verschillende delen in: het zou gaan om 95 in mijn optiek en dat stond in het tweede gedeelte.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Nou, lees dan nog maar een keer: die andere 55 staan in een gebied waar nog geen bestemmingsplan voor is en bij elkaar opgeteld is het 150. Maar nogmaals: de afspraken die er nu liggen met Oldambt, daar verwijst u naar?

De heer ZWERTBROEK (D66): U geeft terecht aan dat daar nog geen bestemmingsplan voor ligt, maar wat er nu gebeurt zit wel binnen het bestemmingsplan van de gemeente Oldambt en voldoet dus.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Bent u ervan op de hoogte dat als je alleen kijkt naar het bestemmingsplan dat er honderden woningen gebouwd mogen worden in Oost-Groningen?

De heer ZWERTBROEK (D66): Ja, maar een bestemmingsplan wordt per gemeente geregeld.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Dat is geen argument om hier nu woningen te gaan bouwen.

Mevrouw STOLK (PvdA): Ik ken D66 als partij die altijd ook is voor een democratisch proces – zij heet niet voor niets Democraten'66 – en u staat ook heel erg voor het Collegeakkoord: 'van onderop', 'samen'. Hoe kijkt D66 er dan tegenaan dat in dit proces toch erop lijkt dat de over de hoofden van gemeenten heen wordt besloten, dat het niet de gemeenten zijn die gaan over hun eigen wel of niet woningen bouwen, maar dat de provincie puur om financiële redenen daar eenzijdig vanaf wijkt?

De heer ZWERTBROEK (D66): Allereerst heeft de provincie gewoon een verantwoordelijkheid als het gaat om Blauwestad: dat is een feitelijkheid, dat weten we allemaal. Daarnaast heeft de gemeente gewoon haar regels als het gaat om ruimtelijke ordening bij bestemmingsplannen en die ruimte zit hierin. Dus is het mogelijk. En daarnaast is er ook contact geweest met onze fractie in de desbetreffende gemeente.

Mevrouw STOLK (PvdA): Ik zag daar wel heel andere tweets over – maar goed, dat terzijde. Het is me duidelijk, dank u.

De heer ZWERTBROEK (D66): Ik heb geen tweets gezien van D66-raadsleden uit Oldambt. Maar goed, dan weet mevrouw Stolk meer.

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Ik ben zonet nog even gaan googlen voor de Partij van de Arbeid. Er staan 699 woningen in het Oldambt te koop en er zijn 214 in de prijsklasse waar we het hier over hebben. Nou wil hier niet mee zeggen dat Google nou altijd zo'n goede bron is, maar goed.

De heer ENGELKENS (PvdA): Ik werd een beetje uitgedaagd door de ChristenUnie. Ik heb ook contact gehad met de omgeving Oldambt en er werd mij duidelijk verteld dat het echt om 655 woningen gaat in Oldambt, waarvan 325 in Winschoten zelf – bij dezen.

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Misschien is dat een Oldambts probleem dat je die niet op Funda zet, maar goed.

Als ChristenUnie zijn wij blij met de ontwikkelingen in Blauwestad. Blauwestad is toch vaak een onderwerp in deze Staten geweest: niet alleen in deze periode maar ook in de perioden hiervoor. Dit thema maakte zelfs deel uit van de Commissie Grote Projecten: meerdere malen moest de gedeputeerde op het matje komen op het moment dat het woord 'Blauwestad' viel. Wij zijn dan ook blij dat wij zien dat er ontwikkelingen zijn binnen de kaders die wij aan het College hebben meegegeven. Dat blijkt ook heel duidelijk uit het besluit: het is een Collegebesluit, wij hoeven er als Staten niet over te besluiten. Provincie, grijp uw kansen en ga ermee door, zou ik zeggen.

Mevrouw STOLK (PvdA): U zegt net dat u het College de ruimte hebt gegeven om binnen de kaders die wij hebben meegegeven, te opereren. Die kaders zijn toch ook wat er in het Collegeakkoord staat? Namelijk als bestuursstijl dat er in een open overleg van onderop altijd besluiten worden genomen en niet dat een provincie – of een College in dit geval – eenzijdig een besluit neemt?

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Ja, dat zijn dus wel de kaders, anders hadden wij daarover moeten besluiten – of u dat nu leuk vindt of niet. Het zijn andere overwegingskaders, maar die moet je afwegen met elkaar.

Mevrouw STOLK (PvdA): Maar bent u het met mij eens dat aan het kader van het coalitieakkoord met als bestuursstijl open en in overleg, niet is voldaan, omdat de gemeenten alle aangeven dat er niet met hen is overlegd hierover?

De heer STEENBERGEN (ChristenUnie): Goed, daar zal dan het College uitleg over moeten geven. Maar gewoon het kader dat wij als PS aan GS hebben gegeven, geeft de ruimte om dat besluit te nemen en dat is nog breder dan alleen de coalitie.

De heer VAN KESTEREN (PVV): De voorgenomen bouw van betaalbare woningen in Blauwestad in de gemeente Oldambt is een positieve ontwikkeling. Tenminste, dat vindt de PVV en ik denk velen met ons. Maar Blauwestad is ook Oldambt, ook al is de doelgroep van Blauwestad blijkbaar een andere dan die van de SP. Maar dat is mijn interpretatie.

Hier ligt natuurlijk wel een ander probleem achter, dat ook om een oplossing vraagt. Het College spreekt namelijk met twee monden: socialisme versus realisme. Maar ja, dat is weer mijn interpretatie, natuurlijk. Maar kan het College dan uitleggen waarom het College dan met twee monden spreekt? Gezond verstand en acteren in redelijkheid en billijkheid in plaats van steken in een starre houding zijn hierbij belangrijke voorwaarden bij het gezamenlijk zoeken naar een oplossing. Laten we er in elk geval van uitgaan dat alle betrokkenen de zon in het water van Blauwestad kunnen laten schijnen en dat provincie en gemeenten zich inzetten op een win-winsituatie. Gaat het College daarvoor of blijft het College hangen in die patstelling? Of berust het College daarin?

Persoonlijk vinden wij als fractie dat de markt zijn werk moet doen. En dat kan alle kanten opgaan, want het is helemaal niet gezegd dat Blauwestad dan volkomt. Want zelfs de noodopvang van asielzoekers in Blauwestad blijft leeg, zo kan ik lezen in de Volkskrant.

De VOORZITTER: Even één puntje. U had een geruststellende kort blaadje dat u meehad, maar u had ook nog maar 1 minuut spreektijd over. Dus als u in de resterende seconden uw betoog wil afmaken, dan komt het wel goed.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Nou ja goed, ik hoorde ook Groninger Belang het daarover hebben: de markt moet zijn werk doen, dus alle commerciële partijen die kavels willen kopen in de gemeente Oldambt of in Blauwestad, moeten daar de kans voor krijgen. We hebben er al eerder voor gepleit bij

de provincie om Blauwestad af te stoten: dat heeft zij niet gedaan, ze staat nu met twee petten op. Maar we vinden wel dat er een gelijk speelveld moet zijn tussen de gemeente Oldambt en wat de provincie doet met Blauwestad. Ze mogen elkaar niet beconcurreren: dat is wat ik wel zeggen. Vindt het College dat ook en is men bereid om daarover in gesprek met die gemeenten?

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Herinnering: Blauwestad is een groot gebied, groter dan Amsterdam met dure woningen van 400.000 euro. En we hebben inmiddels krimp een aantal jaren verder. En als we die zaken nu bij elkaar optellen én de dubbele-pettenrol van de provincie – een aantal maanden geleden hebben we dat hier al verteld op deze plek – dan kom je gigantisch met de vingers tussen de deur en dat gebeurt nu dus. Als we even kijken naar dit punt, dan gaat het hier even niet over de inhoud wat mij betreft, maar over de betrouwbaarheid van het nakomen van afspraken. Hoe betrouwbaar ben je overheid en hoeveel vertrouwen heb je in elkaar?

Als we kijken naar het Regionaal Prestatiekader 2013-2018, vastgesteld op 31 januari 2014, zijn er afspraken gemaakt tussen de provincie en zeven gemeenten. Elke wijziging daarvan heeft goedkeuring en instemming nodig van alle deelnemers. In dat verhaal wordt gesproken over de nullijn, dus dezelfde woningvoorraad: als er wat bijkomt, moet er ook wat afgebroken worden. Op pagina 18 van het Kader staat onder het kopje 'Blauwestad': 'Blauwestad blijft buiten de afspraken betreffende de contingenten zolang het gaat om het bovenste deel van de markt, oftewel het prijsniveau van 400.000 euro.' Boven de 400.000 dus en wat dat betreft het College ook het mandaat. Voor de volgers is er een ander stuk: 'Blauwestad aanpak 2015', hier behandeld. In dat stuk staat op pagina 32: 'Met de gemeente Oldambt is de afspraak gemaakt dat voor kalenderjaar 2015 in Blauwestad ruimte wordt geboden voor de ontwikkeling van de verkoop van 15 projectmatige woningen onder de prijs van 325.000 euro.' Dat is de afspraak, meneer Zwertbroek.

De heer ZWERTBROEK (D66): U noemt dit rijtje allemaal op. Maar is het ook bij u bekend dat er juist een uitzondering geldt voor het Havenkwartier en dat die vermeld staat in het convenant dat de heer Bakker eerder ook al heeft genoemd? En dat daarin dus wel een essentieel verschil zit?

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Nog steeds valt dat verhaal – anders staat het niet apart vernoemd – binnen het pact dat er ligt met de gemeenten. En daar wordt nu niet met 15, maar met 150 overheen gedenderd. En dat staat niet in het convenant, meneer Zwertbroek.

De gemeenteraad gaat over woonvisies. En als we kijken naar de Woonvisie van Oldambt – waar Blauwestad onder valt, ook al heb je soms het idee dat het een aparte gemeente is: de gemeente Provincie Groningen die over Blauwestad gaat – dan staat daarin het volgende onder het kopje 'Blauwestad' op pagina 16 en 17: 'Ruimte voor 15 woningen onder de grens van 325.000 euro.' 15 en dus niet 150. De provincie zit hierin vanuit de rol als ontwikkelaar en grondeigenaar. De grondeigenaar bepaalt nu de ruimte in de rest van de regio, doordat deze afspraken er liggen.

De VOORZITTER: Wilt u afronden? Uw spreektijd is bijna op.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Als we kijken naar de 190 woningen die afgebroken zijn in Oldambt, dan staat niet in de Woonvisie dat die bestemd waren voor Blauwestad. Ik heb nog een vraag aan de gedeputeerde.

De VOORZITTER: Dat is dan meteen de laatste.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Ik hoop dat u altijd zo streng bent.

De VOORZITTER: Reken maar.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Heel goed. De vraag aan de gedeputeerde is: waar denkt hij het mandaat van deze Staten vandaan te hebben, waarin de Staten hebben aangegeven dat de kavels in Blauwestad verkocht mogen worden voor 150 woningen van een bedrag van 145.000 tot 180.000 euro?

De heer VAN KESTEREN (PVV): Meneer Schmaal, heb ik het juist als ik zeg dat de provincie projectontwikkelaar is en zaken met een aannemer doet die daar mag bouwen en aan de andere kant het de gemeenten onmogelijk wordt gemaakt om zelf ook in zee te gaan met commerciële partijen die

in die gemeenten willen bouwen? Is dat correct weergegeven of hebt u daar een ander idee over? Dan moet u dat nog even uitleggen.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Dat is correct weergegeven. Er is een stuurgroep die daarover gaat. Op het moment dat er bouwplanideeën of –initiatieven zijn, komen die in die stuurgroep aan de orde en als er ontwikkelaar zijn die serieus interesse hebben om in die gemeenten te gaan bouwen, dan wordt ernstig naar gekeken dat het weer aan die nullijn moet voldoen. Maar in dit geval wordt daar gewoon niet naar gekeken. Maar de gemeente Oldambt is daar niet mee akkoord. O, ik moest nog even de motie indienen die wij hebben gemaakt. Die is heel duidelijk.

De VOORZITTER: U hoeft haar verder niet toe te lichten, ik lees haar wel voor. Er is een motie ingediend met nummer 193, getiteld 'Niet met twee maten meten!', ingediend door de fractie van Groninger Belang:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,

Overwegende dat

- GS in zijn rol als projectontwikkelaar heeft besloten, plangrond voor 95 kavels in Blauwestad te verkopen, en op termijn zelfs 150;
- GS in zijn rol als toezichthouder gemeenten houdt aan de gemaakte regionale prestatieafspraken om geen woningbouw toe te staan als daar geen sloop tegenover staat (de zogenaamde nullijn);
- de gemeente Oldambt zich op voorhand niet gecommitteerd heeft aan het vrijspelen van haar gemeentelijke nieuwbouwruiimte om deze provinciale planvorming mogelijk te maken, en ook niet van zins is om dat te gaan doen omdat deze woningbouw concurreert met de 699 gelijkwaardige woningen die al te koop staan in deze regio;

Constaterende dat

- de provincie met twee maten meet als ze enerzijds kavels verkoopt waardoor de nullijn wordt overschreden en anderzijds andere gemeenten houdt aan de nullijn;
- de regionale prestatieafspraken Prestatiekader 2013-2018 nu door toedoen van de provincie onder druk komen te staan;

Van mening zijnde dat

- er sprake moet zijn van 'gelijke monniken, gelijke kappen', en dit betekent dat er ruimte moet worden gegeven aan gemeenten om af te wijken van de nullijn, zoals vastgelegd in het Prestatiekader 2013-2018, nu de provincie zeer bewust ook aan projectontwikkeling doet die deze nullijn doorbreekt;

Roepen het College op om

1. de betreffende gemeenten niet te houden aan deze nullijn en eventueel vigerende regelgeving die dit in de weg staat, daarop aan te passen;

En gaan over tot de orde van de dag!

De heer BAKKER (VVD): De heer Schmaal zegt wel dat het college van Oldambt nergens vanaf weet. Maar is de heer Schmaal ervan op de hoogte dat ons College al een jaar in gesprek is met het college van Oldambt en dat de plannen twee keer zijn aangepast op verzoek van Oldambt en dat die gemeente vervolgens akkoord is gegaan?

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Waar ik mij op beroep en waar ik naar kijk zijn de afspraken die op papier staan.

De heer NOLLES (GroenLinks): GroenLinks ziet in de verkoop van de kavels en in het voorliggende plan voor de bouw van energieneutrale en levensloopbestendige woningen een kans voor de regio. Een kans voor de regio om de huidige bewoners aan zich te binden en nieuwe bewoners voor zich te binden. Blauwestad heeft een grote uitstraling in de regio en GroenLinks is daarom positief over deze ontwikkeling. GroenLinks bepleit – dat wel – een nauwe samenwerking tussen provincie en in de eerste plaats de gemeente Oldambt en daarnaast de regio, om in gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Blauwestad en voor de leefbaarheid in Oost-Groningen eensgezind en daadkrachtig te blijven oppakken.

Mevrouw STOLK (PvdA): U zegt net dat het een kans is voor de regio. Het is een kans voor Blauwestad, daar zijn we het allemaal over eens volgens mij. Maar voor de regio is het eerder juist het

omgekeerde en dat is ook precies natuurlijk het probleem dat heel Oost-Groningen hiermee heeft. Hoe weegt u dat dan als u het hebt over 'nauwe samenwerking'? Want daar lijkt ook geen sprake van te zijn.

De heer NOLLES (GroenLinks): Ik denk dat u heel terecht aangeeft dat daar het verschil van inschatting zit. Wij zien een positieve ontwikkeling in Blauwestad met een grote uitstraling die Blauwestad heeft naar de regio als mensen zien dat er in Blauwestad mensen gaan wonen, het daar leeft en er daar wat gebeurt. Er zijn anderen die daar anders over denken: dat hebben we ook gehoord. Maar u geeft precies aan waar het verschil van inschatting ligt.

Ik wil eraan toevoegen – dit is eerder ook al genoemd door het CDA – dat monitoring ook heel belangrijk is om te kijken naar waarom mensen daar gaan wonen, wat de alternatieven zijn en waar zij anders naartoe zouden zijn gegaan. Het is verstandig om dat te gaan doen en daarmee krijg je ook meer zicht op wie nu eigenlijk gelijk heeft in deze kwestie.

De heer BAKKER (VVD): GroenLinks roept op tot eensgezindheid. Wat vindt u er dan van dat een van uw coalitiegenoten hiertegen is?

De heer NOLLES (GroenLinks): Ik heb net aangegeven dat er verschil van mening op de inhoud en dat monitoring wat ons betreft informatie kan verschaffen die ons hopelijk ook in de toekomst in dezelfde richting wijst.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): U vindt dit initiatief een goede impuls voor de regio en voor Blauwestad. Als nu zo'n zelfde vraag binnen zou komen bij een ander gebied, bijvoorbeeld Vlagtwedde?

De heer NOLLES (GroenLinks): Als daar voldoende woningbouwcontingent aanwezig is, dan kan Vlagtwedde daartoe besluiten.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Daar is net zo'n woningbouwcontingent als in Oldambt en dat is nul.

De heer NOLLES (GroenLinks): In Oldambt is het 190.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Daar zijn 190 gesloopt, maar niet alleen voor Blauwestad.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): De Partij voor de Dieren staat achter het besluit van het College. Blauwestad zou hiermee concurrerend kunnen worden voor andere gemeenten, maar wij denken dat Blauwestad toch ook wel een heel eigen karakter heeft. In ieder geval ziet de projectontwikkelaar dit zitten, ondanks al die huizen die in de omliggende gemeenten te koop staan. We zijn het eens met de woorden van de heer Zwiers en de heer Star noemt dat dit ook reuring in de streek zou kunnen brengen. Daarnaast – de heer Star formuleerde dat net zo mooi – geldt dat nieuwbouw het duurzame woningbestand stimuleert.

De heer ZWIERS (PvdN): Ik heb net al even een beetje aangegeven welke denkrichting wij hebben. Ik kijk ook even naar de gedeputeerde: ik hoor heel veel geluiden uit de gemeenten en geroep van raadsleden. Ik heb nog niet veel van bestuurders gehoord, alleen van de heer Lok. Die zei ook trouwens dat het 'grenst aan onbehoorlijk bestuur', die had het niet alleen over onbehoorlijk bestuur. Dus daar zit wel wat verschil in. Er is een bestuursakkoord in 2013 gesloten: hoe kijkt de gedeputeerde daartegen aan? Heeft hij dat doorkruist? Ik wil zijn verhaal er wel even over horen, ik weet ook dat er kortgeleden weer overlegd is met Oldambt. Wat is daaruit gekomen ten aanzien van de woningbouw?

Ik woon vlak bij Blauwestad en vaak wordt vergeten dat het een hartstikke mooi gebied is, de omliggende dorpen verrekte mooi zijn opgeknapt en het hele gebied eigenlijk toch wel een heel aardig plaatje is geworden. Ik merk elke keer weer dat er iets opduikt uit het verleden, ik mis een beetje het positieve. Het gaat allemaal weer in het negatieve: 'het kan niet' en 'het moet niet' en 'we moeten daar niet in meegaan'. Ik ga daarin een beetje mee met Groninger Belang: is de gedeputeerde dan bereid ten aanzien van het bestuursakkoord wat ruimer te kijken naar die andere gemeenten dat daar eventueel gebouwd kan worden. En dan kan daar gebouwd worden, want dan bouwen we echt niet

alleen voor de leegstand. Om daar eens goed naar te kijken dat je daar die mogelijkheden krijgt, want dan ben je met elkaar goed bezig. En dan zul je ook die ontwikkeling in het kader van Blauwestad daar kunnen laten plaatsvinden, want inderdaad, het klopt: vanaf het begin dat ik bij die plannen betrokken ben geweest, durf ik wel te zeggen dat je in het Havenkwartier woningen als rijtjeshuizen kon bouwen. Daar hebben we heel vaak discussies over gehad. Kom je dan in die prijsklasse? Ik hoor nu 4 ton. Nou, die was ook alweer bijgesteld, want er is een recessie geweest en die prijs is ook alweer lager geworden. Dus wat betreft moet daar wat mogelijk zijn.

Ook zie ik heel vaak jongeren en senioren woningen zoeken in dat gebied. En de kwaliteit van de bestaande woningen is meestal zo slecht dat er weer voor één à anderhalf ton aan moet worden verbouwd. Dus die zijn niet geliefd – helaas. Zo kom je ook in het krimpgebied in relatie tot de herstructurering wel vaak in de problemen. Dit biedt ook een kans – als ik kijk naar de prijsklasse – voor jongeren en eventuele senioren om daar een leuke woning te betrekken, ook aan het water. Ik hoor dat geluid ook vaak in de omgeving. Niet bij Veendam, maar meer in de nabije omgeving of Stadskanaal – daar moet ik eerlijk in zijn. Maar ik denk dat als je daar gezamenlijk positief naar kijkt, dan moet je daar uit kunnen komen en niet alles weer afkappen, maar naar het constructieve gaan: dat zou mijn oproep zijn.

En u merkt ook aan mij dat ik het heel belangrijk vind hoe er met het bestuursakkoord wordt omgegaan: dat moet goed geregeld worden.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik schors de vergadering voor een minuut of tien.

[Schorsing van 10 minuten.]

De VOORZITTER: Als u allemaal weer wilt gaan zitten, dan heropen ik de vergadering. Het woord is aan het College en allereerst aan gedeputeerde Eikenaar.

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Ja, ik houd het ook kort want Blauwestad valt onder de portefeuille van collega Staghouwer en die zal het voor de rest het debat voeren met u. Maar ik denk dat ik verplicht ben om even kort toe te lichten waarom ik een tegenstem heb gedaan in het College.

Wij hebben in het College gediscussieerd over dit plan en de uitkomst was dat er een voorstel om de grond te verkopen. Ik heb daar niet voor gestemd, ik heb daartegen gestemd om de reden dat ik denk dat het niet verstandig is om in deze prijscategorie in Blauwestad op die plek te bouwen. En dat is de reden voor mij om mij van stemmen te onthouden en dat ook publiekelijk aan u en de buitenwereld duidelijk te willen maken. Daarmee heeft de discussie plaatsgevonden, is het besluit gevallen in meerderheid. Ik was er niet voor, maar dit is wel het besluit.

De heer BAKKER (VVD): Richting de heer Eikenaar en de SP-fractie even een vraag. Kijk, u zit in de coalitie en het College spreekt met één mond. We hebben vanaf het begin van deze Collegeperiode meegemaakt over de herindeling dat de SP het had over 'van onderop'. Meer dingen, zoals de windenergie, waar toch wat duidelijk afwijkende meningen lagen. Nu Blauwestad. Kunt u verklaren hoelang dat nog doorgaat in de toekomst op deze manier?

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Nou, ik sta hier niet namens de SP. Ik ben wellicht wel de SP-vertegenwoordiger in het College, maar ik sta hier niet namens de SP. Ik sta hier namens het College. Ik heb alleen een afwijkend standpunt ingenomen in het College. Eerlijk gezegd moet ik ook wel zeggen dat ik dat wel verfrissend vind dat dat kan in dit College. Ik kan mij voorstellen dat dat wellicht in vorige Colleges... – nee, laat ik dat niet zeggen, dat is onaardig. Maar ik ben blij dat dat kan in dit College. Wij hebben daar een discussie over gevoerd. Op gegeven moment heb je een uitkomst en soms vind je een uitkomst zo bezwaarlijk dat je daartegen stemt. En dat is dus bij mij het geval in deze zaak en ik heb u dat duidelijk gemaakt. Daarmee is de kous af: daarmee is duidelijk wat ik vind en welke richting ik vind dat het op moet gaan. Nou, dat is niet deze richting en daar blijft het bij. Zo simpel is het, veel ingewikkelder wordt het niet.

Mevrouw STOLK (PvdA): Twee vragen. U zegt: 'Verfrissend' en 'Mooi dat het kan'. Prima. Maar ik kan me voorstellen dat als het vaak voorkomt, dat het wel een beetje een lastige koers wordt die dan Gedeputeerde Staten vaart. Hoe kijkt u daar dan tegenaan?

Ten tweede: u bent ook portefeuillehouder leefbaarheid. U geeft ook aan dat dat een van de knelpunten is waarom u ook tegen bent. Maar brengt het u dan op dat dossier niet gigantisch in de problemen?

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Over het laatste heb ik gezegd dat de heer Staghouwer daar verder de beantwoording over doet. Dus daar houd ik het ook gewoon simpelweg bij.

En bij dat andere punt: ja, als dat heel vaak zou voorkomen en ik zou het iedere week oneens zijn met een Collegestandpunt, dan zou dat inderdaad wel een probleem zijn. Maar ik weet niet of u kunt tellen, maar tot nu toe was dat één keer. Ja, maar dan hebben we het wel ergens anders over.

De heer BAKKER (VVD): Deze plannen moeten verdedigd worden in de regio en u hebt de portefeuille leefbaarheid. Wat gaat u dan verdedigen? Uw minderheidsstandpunt? Of het meerderheidsstandpunt?

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Ik zal uitleggen hoe het College gestemd heeft: ik heb tegen gestemd en de overige leden hebben voor gestemd. Dat zal ik uitleggen en dat zal de verdediging ook zijn, lijkt mij. Ik weet niet wat ik anders zou moeten zeggen, want ze weten precies hoe het zit volgens mij.

De heer BAKKER (VVD): Dan kom ik nog even terug op de saamhorigheid van GroenLinks. Dit komt die saamhorigheid niet ten goede.

De heer EIKENAAR (gedeputeerde): Ja, wij hebben niet gelijk gestemd: dat klopt. En verder vind ik dat ook wel weer verfrissend, eerlijk gezegd.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Blauwestad leidt regelmatig tot discussie. Dat was bij de start zo, dat hebben we vanmorgen ook weer gehoord. De heer Keurentjes heeft dat zo keurig aangegeven. De keuze die gemaakt is door de vorige Colleges, door Beukema en Calon, zei hij. En dat klopt ook en we spreken voortdurend in de loop der jaren van Blauwestad. En ik zal proberen in grote lijnen even de zaken te schetsen, want daar zitten ook veel antwoorden in op vragen die u mij hebt gesteld, dus ik hoop dat u ook meeschrijft om de beantwoording van die vragen ook goed te borgen.

Als we kijken naar de geschiedenis van Blauwestad, dan zei ik u dat net dat dat er een is van een groot aantal jaren. Er is een aantal momenten waarop een keuze voorlag. Een van de keuzes aan het begin van Blauwestad was de ontwikkeling van een groot aantal woningen op vrije kavels, maar ook de ontwikkeling van het Havenkwartier. Ik ben nogmaals in de geschiedenis gedoken om eens even goed op me te laten inwerken hoe dat er precies uitzag. Maar, dames en heren, op de locatie Havenkwartier waar nu die woningen zijn gepland, stond toch echt woningbouw en zelfs gestapelde woningbouw geprojecteerd. Bij de rode rups – u kent hem allemaal waarschijnlijk nog – die er een tijd heeft gestaan bij de A7, stond een maquette. En die maquette gaf heel helder weer hoe wij de invulling van dat Havenkwartier zagen. Ook dat waren geprojecteerde woningen die onder de prijsklasse van 4 ton waren gerekend. Dus in die zin doen wij nu niets anders dan bij de aanvang van de ontwikkeling van Blauwestad en ook niet bij de herijking van Blauwestad. Want de discussie die in 2015 uiteindelijk uitmondde in een afspraak over 15 woningen, had alles te maken niet met de mogelijkheden zoals die er nu voorliggen, maar wel met het feit dat de 4 ton in de ogen van dit College verlaagd zou moeten worden naar 320.000 euro. Want het ging om bouw in de vrije sector en gezien de marktontwikkeling en de duiding dat de prijs van woningen gezakt was met 15 tot 20 procent, leek ons dat alleszins verdedigbaar om die prijs van 4 ton naar beneden bij te stellen. En daar hebt u ook in de Staten een akkoord op gegeven door de afspraak met de regio daaraan te verbinden.

Rond de zomer van 2015 werden wij geconfronteerd met het feit dat er een projectontwikkelaar was die ons kwam presenteren dat hij plannen had met Blauwestad. En die plannen en de verwachting waren ingegeven door het feit dat uw Staten nieuw elan heeft aangebracht in Blauwestad: nieuwe ontwikkelingen, beter positioneren en dat was voor Geveke voldoende om te zeggen dat men de nek wilde uitsteken en de ontwikkeling in het Havenkwartier als een goede te zien, niet alleen maar voor Blauwestad, maar ook voor de regio. Wij hebben met twee leden van het College in de stuurgroep, waar de gemeente Oldambt deel van uitmaakt, ook met twee leden van dat college, gesproken over de plannen voor Blauwestad. Natuurlijk zult u begrijpen dat de eerste plannen

altijd wat doorontwikkeling nodig hebben om uiteindelijk te komen tot definitieve plannen. Onder andere duurzaamheid was een van de items dat heel belangrijk was voor dit College, maar ook zaken als bereikbaarheid en hoe we een en ander gaan vormgeven: dat zijn allemaal processen die tot een ontwikkeling hebben geleid van uiteindelijk een finaal besluit.

Het College heeft met het college van Oldambt de afgelopen maanden in die zin voortdurend het gesprek gevoerd. Bij die gesprekken hoorden ook andere ontwikkelingen. En die ontwikkelingen zijn de Blauwe Loper, waar op dit moment geprognosticeerd een financieel gat zit en waarin de vraagstelling was of we niet op een goede manier – omdat er extra maatregelen genomen worden – daar een financiële bijdrage in konden leveren om uiteindelijk die goede fietsverbinding tot stand te brengen. Een van de andere zaken die door de gemeente Oldambt gevraagd is – u hebt dat ook kunnen lezen in de krant – is dat er een grondaankoop gedaan moet worden om tot een voorfinanciering te komen. Ook dat gesprek is gevoerd. Uiteindelijk heeft dat gesprek niet geleid tot overeenstemming: wij zijn in een aantal sessies tot de conclusie gekomen dat wij niet tot een totaalpakket zouden kunnen komen waarin we zouden kunnen zeggen dat dit nu mooi zo zijn om het zo met elkaar af te spreken. Dat betekent dat er nu een besluit genomen is waarbij niet doorspreken over de Blauwe Loper. Want uiteindelijk is de Blauwe Loper een goede ontwikkeling voor de bereikbaarheid vanuit het centrum van Winschoten in Blauwestad.

De heer BAKKER (VVD): Hebt u niet het idee in die onderhandelingen dat u min of meer 'gechanteerd' bent om bepaalde toezeggingen te doen? Want ik maak dat wel een beetje uit uw verhaal op: 'We hebben hierover gesproken', 'We hebben daarover gesproken'. Ja, op gegeven moment is er niets afgesproken. U zegt wel dat u er niet uitgekomen bent, maar waar ligt dat dan aan?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Dat woord 'chanteren' werp ik toch wel verre van mij, dat lijken mij niet in de bestuurlijke verhoudingen tussen de gemeenten en de provincie de juiste bewoordingen. Het is wel zo – ik heb dat net toegelicht – dat wij met elkaar in gesprek kwamen, maar dat we uiteindelijk niet tot een afspraak daarover zijn gekomen. Maar ik heb ook niet gezegd dat wij, na gisteren het besluit genomen te hebben, niet verder met elkaar in gesprek zijn. Want dat is ook waartoe u oproept in uw motie: zorg ervoor dat u toch verdergaat in die gesprekken met de gemeente Oldambt en ook met de regio. Dat is zeker een toezegging, want wij willen natuurlijk altijd rekening houden met de regio en ook rekening houden met Oldambt.

De heer VAN KESTEREN (PVV): In dat overleg dat u hebt met de regio en met Oldambt: kunnen we er dan vanuit gaan dat het compensatiefonds van een miljoen – en wellicht nog wel een miljoen – waarover in de media geschreven is, ook weer op tafel komt om die patstelling te doorbreken?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Dat ga ik ontkennen. Er wordt met regio gesproken maar er is geen gesprek over geld op dit moment. Want het College heeft het besluit genomen om alleen de grond te verkopen. Daarnaast heb ik wel aangegeven dat ik in gesprek ga met de regio en ook met de gemeente Oldambt, maar het daarbij niet heb over compenserende maatregelen.

Het gaat in eerste instantie over de verkoop van 36 woningen. De bedoeling is ook dat dat in drie delen gaat. De uiteindelijke beslissing over de verkoop van grond is een beslissing die genomen kan worden onder de verantwoordelijkheid van de directeur van Blauwestad, want dat is uiteindelijk waar wij van u het mandaat voor hebben gekregen. Dat was het in hoofdlijnen.

Dan was er een vraag over de gezamenlijke verantwoordelijkheid met de gemeente Oldambt. Daar heb ik nog niets over gezegd. Op de vraag richting de gemeente Oldambt is helder een antwoord gekomen dat Blauwestad altijd een gezamenlijke verantwoordelijkheid is en blijft. Dus niet alleen maar die van de provincie, maar ook van de gemeente Oldambt.

En als we het dan hebben over het aantal te bouwen woningen en het feit of het past binnen de woningbouwafspraken en de ruimte die er is in de regio, dan heb ik het een aantal van u horen zeggen dat er in de gemeente Oldambt inderdaad ruimte is voor 190 nieuw te bouwen woningen. Wij doen met het plan waartoe we hebben besloten, in eerste instantie een aanspraak op 36 woningen, ruimte voor 36 eenheden, maar in principe blijven wij keurig netjes binnen de afspraken met de regio. Dus uw stelling dat het toegevoegd gaat worden, is niet een juiste.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Kan de gedeputeerde aangeven hoe zich dat verhoudt tot de 15 die in de Woonvisie van Oldambt staan?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Dat heb ik u net geprobeerd uit te leggen. Wij hebben afspraken gemaakt over de verlaging van die 4 ton naar 320.000 euro. En dit plan valt daar niet binnen.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): 'Woningen onder de 4 ton': dat staat in het akkoord dat er ligt vanaf 2013. Die vallen niet binnen het plan. Maar dit valt eronder.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Nou, schijnbaar hebben we daar een interpretatieverschil.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Nou, blijkbaar zijn de afspraken tussentijds weer veranderd.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Er zijn geen afspraken veranderd, we hebben een heldere afspraak gemaakt over het verlagen van de prijs en dat heeft te maken met de bouwprijs voor de vrije-kavelwoningen.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Ja, en deze afspraken zitten onder de 320.000-eurogrens en vallen dus in de discussie en de afspraken die er liggen. Daar gaat de Woonvisie van Oldambt over. In die Woonvisie staat '15 woningen in Oldambt' en niet 36.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): In de Woonvisie Oldambt staat dat er ruimte is, dat er 190 woningen gesloopt zijn en op basis van de ruimte die Oldambt heeft, kunnen wij deze 36 woningen opnieuw bouwen.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Kunt u dat eens toelichten, aangezien u geen overeenstemming hebt met Oldambt? Want in die gemeente zijn meerdere plaatsen: Winschoten en noem maar op. Daar zitten ook wat veranderingen, er komen daar ook wat nieuwbouwplannen aan. U hebt geen overeenstemming met het college van Oldambt: hoe kunt u dan zeggen dat het wél past binnen dat verhaal?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik heb u dat net aangegeven: wij hebben een aantal gesprekken gevoerd in de laatste periode met de gemeente Oldambt. Het laatste gesprek was afgelopen maandagavond. Die gesprekken waren goed en we blijven daarmee in gesprek.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Concreet: u hebt op dat moment afgesproken dat er ruimte is voor deze 36 woningen? Voor deze termijn, waarover nu dat akkoord ligt?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik heb u niet gezegd dat ik een akkoord heb met Oldambt.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Dus wat hebt u afgesproken dan?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik heb net in mijn bijdrage een aantal elementen genoemd waarover wij hebben gesproken. En uiteindelijk hebben wij gemeend dat wij binnen de kaders, waar het college verantwoordelijk voor is, een besluit hebben kunnen nemen over de verkoop van de grond.

De heer KAATEE (PVV): Mijn collega vroeg naar dat miljoen voor het compensatiefonds. U zegt dat daar geen sprake van is. Is er op enig moment in de gesprekken met de gemeente Oldambt wel sprake geweest van dat miljoen voor een compensatiefonds?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Nou, als je het hebt over gesprekken met elkaar en wensen en verlangens, dan zijn er natuurlijk altijd elementen die over tafel gaan. Dat was een van elementen, dat is juist.

Dan de monitoring. Daar werd over gesproken, onder andere door de CDA-fractie. Ja, daarop krijgt u een toezegging. En die toezegging had ik sowieso gedaan, want ook wij vinden het belangrijk te weten wat er gebeurt in de regio. Ook wij hebben er alle belang bij om daarnaar te kijken. En natuurlijk begrijpt u ook dat daar de spanning zit met mijn collega Eikenaar dat wij het natuurlijk heel vervelend zouden vinden als deze bouwplannen gevolgen zouden hebben voor de regio. Dus daarom willen wij ook gaan kijken naar wat er gebeurt in de markt: wat zorgt nu voor de migratie en heeft dat

enorme effecten op het Oost-Groningse? Als we nu kijken naar de realiteit, dan komt een groot deel van de inwoners van Blauwestad vanbuiten: dit komt niet uit de regio. Maar of dat normatief is voor de situatie zoals we die nu in het Havenkwartier kunnen realiseren, weten we niet. Daarom gaan wij ook heel strak monitoren om te kijken hoe we dat helder kunnen krijgen.

De heer RAM (PVV): Wij zitten toch wel even met het prestatiecontract met de regio. U hebt het over 36 woningen, er zijn 190 woningen in Oldambt gesloopt. Is het dan ook niet een afweging van wat er dan in de rest van de regio kan plaatsvinden en in Oldambt en Blauwestad? Dat ten eerste.

En in het verlengde van de vraag van Groninger Belang: er zijn in de Woonvisie 15 huizen afgesproken onder de 320.000 euro. Wat is nou precies het verschil tussen uw interpretatie en de interpretatie van Groninger Belang? Kunt u dat nog eens glashelder weergeven?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Nou, ik heb volgens mij net een poging daartoe gedaan en als die poging niet helder is geweest, dan ga ik deze nog een keer herhalen. Maar daar wordt niet anders van. We hebben een afspraak gemaakt van 15 woningen in de vrije sector. Die 15 woningen hadden alles te maken met het feit dat het prijsniveau 400.000 euro was. Dat prijsniveau hebben we na overleg met de regio bijgesteld tot 320.000 euro in het vrije segment. De situatie op het Havenkwartier is niet een andere en past binnen het bestemmingsplan, past binnen de uitgangspunten van Blauwestad en daar kunnen we woningen bouwen in dit segment. Ik kan het niet helderder uitleggen.

De heer RAM (PVV): U bedoelt dus te zeggen dat dit plan niet onder de vrije sector valt?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Nee.

De heer RAM (PVV): En daarom kunt u dus afwijken van de afspraken?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Wij wijken niet af van de afspraken die wij hebben gemaakt vanuit het verleden. Er is altijd een mogelijkheid geweest om in het Havenkwartier te bouwen, gestapeld of niet gestapeld. En in die zin zit er ruimte in het bestemmingsplan.

De heer RAM (PVV): Ik had nog een eerste vraag gesteld hoe het zit met de prestatieafspraken over de nullijn in de hele regio? Wat is dan daar de afweging bij? Je kunt toch ook zeggen dat je een gedeelte van die gesloopte woningen in Pekela gaat plaatsen? Hoe is dat overleg dan gegaan in de stuurgroep? Ik neem aan dat u daar in de stuurgroep over hebt gesproken.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Wij hebben met de gemeente Oldambt over de ruimte die er binnen die gemeente is en ik heb u net gezegd dat die ruimte 190 is, want daar zijn 190 woningen gesloopt. Er is een afspraak gemaakt met de regio over de nullijn en daar komen wij niet aan.

Mevrouw BEENEN (PvdA): Ja, het verhaal van de regio puzzelt mij toch nog even. Wij weten allemaal dat de gemeenten Oldambt en Pekela de eerste waren die een goed onderzoek hebben gedaan naar de goedkope koopvoorraad. Daarna zijn er andere gemeente in die regio waar dat onderzoek ook gedaan is, maar de conclusie uit deze onderzoeken was dat er fors overschot is dat segment, het segment van de goedkope koop. Dat wetende zijn in het Prestatiekader Wonen Oost-Groningen 2013-2018 onder randvoorwaarden de volgende meegenomen: voor de uitname dan wel voor de vernieuwing van dit type woning, dit segment, staat geschreven dat de provincie de gemeenten zal helpen om dit forse probleem mede op te lossen: in aanpak, in kennis, in menskracht, maar ook financieel. Nou lees ik dat in het Collegeakkoord staat dat u ook gaat onderzoeken of er een fonds particuliere woningvoorraad moet komen. Dus u zegt dat u niets uitneemt, maar nog eens een keer iets extra's toevoegt in dit segment. Met andere woorden: het probleem in de goedkope koopvoorraad neemt dan alleen nog maar toe. Dan neem ik aan dat wij de Begroting 2017 een prachtig voorstel van u tegemoet kunnen zien? Dat was de eerste vraag.

U spreekt iedere keer over het aantal van 190. Maar die 190 is de afspraak binnen de stuurgroep en ik meende dat de PVV daar ook al een opmerking over maakte. Die 190 slaan dus ook neer in de regio? Dus ik wou daar graag ook een reactie op van u.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik ben altijd voor goede voorstellen, dus als de Partij van de Arbeid een initiatiefvoorstel doet ten aanzien van extra toevoegingen, dan is misschien collega Eikenaar daar wel heel erg blij mee. O, moeten wij dat doen? U hebt in mijn beantwoording kunnen horen dat dat er niet in zit. Ik heb aangegeven waar gesproken is over een aantal elementen waarover wij in gesprek waren met de gemeente Oldambt. Daarvan heb ik u net ook gezegd dat wij ten aanzien van mogelijkheden om 1 miljoen in de regio te laten landen, het besluit genomen hebben om dat nu hiervan los te koppelen.

En ten aanzien van die 190: ja, mevrouw Beenen heeft gelijk. Die 190 is iets van het totaal voor de regio. Eens. Maar wij hebben de gemeente Oldambt gevraagd om daar in eerste instantie 36 woningen voor Blauwestad van te reserveren. En dat is wat wij met de gemeente Oldambt hebben besproken.

De heer BAKKER (VVD): De gedeputeerde wilde tot een afronding komen en ik heb nog een aantal vragen dat nog niet is beantwoord. Ik wou eigenlijk voorkomen om daar in de tweede termijn op terug te komen. Dus herhaal ze nu maar even. Ik had gevraagd naar de Stuurgroep Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan: hoe zit het nu met het convenant? Want ook hier is heel veel onduidelijkheid over. Is dat nu voor tweeërlei uitleg vatbaar en kunt u dat nog even kort weer doen? Want daar blijft constant ruis over.

Verder heb ik gevraagd naar het goedgekeurde bestemmingsplan van Oldambt: dat het daarbinnen valt. Gaat u ervan uit dat Oldambt zo die bouwvergunning af gaat geven of verwacht u dat problemen over? En als daar dan problemen over komen, hoe doen we dat dan?

Ik heb ook nog het volgende gevraagd. Gedeputeerde Eikenaar heeft gezegd dat het probleem op de particuliere woningmarkt in krimpgebieden wordt alleen maar groter als je dit doet. Blijkbaar denkt de rest van het College daar anders over. Hoe duidt u dat? Kunt u dat uitleggen?

Dan heb ik nog één extra vraag. Ik had de heer Eikenaar ook gevraagd hoe hij met zijn eigen portefeuille onder de arm Oost-Groningen ingaat. Hij zegt: Ik ga beide standpunten uitleggen. Vindt u het wenselijk dat het zo gaat?

Mevrouw BEENEN (PvdA): Ik ben in elk geval dat u mij gelijk geeft: die 190 slaan ook neer in de regio – minus de 36. Want daarover hebt u nu een afspraak gemaakt met Oldambt. O, geen afspraak. Goed, daar gaat u dan vanuit. Maar waar ik in elk geval heen wou, dat snapt u wel: hoe gaat u nou straks dat overleg voeren met die regio? Want die regio krijgt er dus toch nog een forse taakstelling bij.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik kan helder zijn over het convenant. Dat is volgens mij wat collega Eikenaar ook voortdurend zegt. Het convenant blijft gewoon overeind, het blijft keurig netjes binnen de kaders zoals afgesproken in het convenant en ook zoals afgesproken is met de gemeente Oldambt. Zo is het ook met het bestemmingsplan: dat blijft daarbinnen. Dus daar vallen geen problemen te verwachten.

Dan de vraagstelling over mijn collega Eikenaar: volgens mij is hij volstrekt helder geweest over zijn rol en positie in dezen. Wij hebben geconcludeerd dat dit past bij onze nieuwe bestuursstijl, in dit geval hij verantwoordelijk voor leefbaarheid en ik verantwoordelijk voor Blauwestad. Natuurlijk is het gemakkelijk als iemand deze beide portefeuilles bij elkaar heeft, dan kan deze persoon zelf de afweging maken. Maar het leuke is dat we in dit geval ook die discussie met elkaar kunnen voeren.

De heer BAKKER (VVD): Ik heb gevraagd aan de heer Staghouter of hij daar vertrouwen in heeft.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik heb aangegeven dat ik de gesprekken met Oldambt op een goede manier heb gevoerd en nog ga voeren. En ik heb er alle vertrouwen in, meneer Bakker, dat mensen die bestuurlijke verantwoordelijkheid hebben, ook die bestuurlijke verantwoordelijkheid nemen. Ik neem haar in ieder geval wel en het college van Oldambt zal dat ongetwijfeld ook doen.

De heer BAKKER (VVD): Ja, het ging me niet over het vertrouwen in het college van Oldambt, maar in uw collega. Die verhouding.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Nou, volgens mij ben ik daar volstrekt helder over geweest, meneer Bakker. Dat vertrouwen is er in het College – absoluut – en dat vertrouwen wordt ook niet door Blauwestad beschadigd.

De heer ZWIERS (PvH): U zegt dat die 36 contingenten van die 190 afgaan. Ik ga ervan uit dat Veendam en Stadskanaal op het ogenblik ook meer gesloopt hebben. Ik heb een keer tussen de lijnen begrepen – ik heb mijn contacten daar ook nog – dat er in Veendam een plan klaarligt voor 12 contingenten: daar zijn ook kopers voor. Kan Veendam dan in overleg met Oldambt gaan en dat zij met elkaar zeggen dat Veendam die 12 wel kan bouwen? Kan dat zo onderling of kijk ik daar nou verkeerd tegenaan?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik begeef nu een beetje op glad ijs, want dit toch waar mijn collega Eikenaar voor verantwoordelijk is. Maar volgens mij heb zo straks daar ook iets over gezegd en dat is dat het feit dat de nullijn met elkaar is afgesproken, in de regio met elkaar is afgesproken en dat dat ook de verantwoordelijkheid is van de regio. En niet anders.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Ik ben wel erg benieuwd hoe deze gedeputeerde dan het probleem gaat oplossen dat hierdoor gecreëerd wordt. Er komen veel meer nieuwe woningen bij, de nullijn wordt gehandhaafd en dat is dan de andere gedeputeerde die daarover mag gaan. Maar er is dus wel veel minder ruimte in de hele regio. Wat gaat u daaraan doen?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Volgens mij wordt het een herhaling van zetten. Ik heb heel duidelijk gemaakt dat de ruimte die door middel van sloop in de gemeente Oldambt heeft plaatsgevonden, 190 stuks. Dat we nu de gemeente Oldambt hebben gevraagd om daar in eerste instantie 36 van in te vullen en dat is de vraag die wij hebben gesteld. Natuurlijk, meneer Schmaal, weet ik dat dat ten koste gaat van de ruimte in Oost-Groningen. Maar het kan niet zo zijn, meneer Schmaal, dat wij in opdracht van uw Staten Blauwestad moeten ontwikkelen, er een projectontwikkelaar voorbijkomt die plannen heeft met dit gebied en die goede initiatieven heeft die passen binnen de kaders die door uw Staten zijn meegegeven, dat ik u ga vertellen dat ik niet met deze ondernemer tot een goede deal kan komen.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Vindt u dan – diezelfde lijn volgend, als u dit vindt – dat als er dan een projectontwikkelaar komt in een ander gebied – waar ook afspraken zijn tussen raden en colleges, waar het ook van belang dat gronden worden afgenomen omdat er anders flink afgeboekt moet worden door gemeenten –, dat dan ook moet kunnen?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik ben niet bij machte om daar een antwoord op te geven. Dat zijn antwoorden die gemeenten zelf moeten geven.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Ja, ik heb dan nog steeds niet de oplossing gehoord. Want als we zo de hele tijd in rondjes blijven draaien, dan zadelt u nog steeds de regio op, met moverende redenen en met de Blauwestad-pet op, om toch die 150 woningen daar neer te zetten. Dat legt dus extra beslag op de regio, dan ontstaat daar dus een probleem en dan hoor ik u nog steeds niet de oplossing voor het probleem dat daar ontstaat, niet zeggen.

De VOORZITTER: U hebt dat punt heel helder gemaakt. De gedeputeerde gaat door.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik denk dat ik ook helder geweest ben in de motivering waarom wij dit hebben gedaan.

Dan nog even ter aanvulling: ik heb vorige maand in uw Staten duidelijk gemaakt dat je af en toe 22 dagen lang moet broeden. En dat is in dit proces ook gebeurd. U kunt er dus vanuit gaan dat wij in die zin niet over één nacht ijs zijn gegaan.

De heer ENGELKENS (PvdA): Ik heb twee vragen aan de gedeputeerde over de twee moties.

De VOORZITTER: Misschien is het wel slim om even te wachten tot de gedeputeerde de moties heeft besproken. Wie weet worden uw vragen dan voorkomen.

De heer ENGELKENS (PvdA): Nou, zoals ik het begrepen heb, heeft de gedeputeerde spelenderwijs in zijn bijdrage de moties besproken.

De VOORZITTER: Ik heb meer de indruk dat de Staten hebben voorkomen dat de gedeputeerde daaraan toekwam. Eigenlijk zou ik hem daar nu de gelegenheid voor willen geven. Zullen we dat even afwachten?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik kan daar heel kort over zijn, hoor. De heer Engelkens heeft gelijk, want ik heb inderdaad tijdens mijn beantwoording wel een en ander gezegd over de moties. Dat is dus ook mijn motivatie, met name als het gaat om de motie van de Partij van de Arbeid, waarin zij mij oproept om in ieder geval dat gesprek te voeren, ik daarnet een toezegging op heb gedaan.

En als u spreekt over de verhoudingen met de betrokken gemeenten te herstellen: natuurlijk zijn er grote woorden gesproken. Ik heb ook de woorden van de heer Lok gezien. Maar uiteindelijk zijn die woorden voor de verantwoordelijkheid van de heer Lok. Er is wat mij betreft geen enkele belemmering om met de gemeente gewoon het gesprek te voeren. Dus in die zin ontraad ik de motie.

De heer ENGELKENS (PvdA): Dat had ik inmiddels ook een beetje begrepen. Dus als ik de gedeputeerde goed beluister, dan zegt hij dat hij er alles op alles op gaat zetten om de verhouding met de betrokken gemeente te herstellen? Want die heeft natuurlijk een behoorlijke deuk opgelopen. Volgens mij heb ik daar de toezegging op gekregen.

Dan ben ik nog wel benieuwd naar uw reactie op puntje 2 in het dictum van onze motie: 'alsnog in overleg te treden met de gemeenten, en specifiek Oldambt, om te komen tot een regeling waar alle partijen zich in kunnen vinden'.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Die conclusie is wat kort door de bocht. Want ik heb net in de vraagstelling van u helder geconcludeerd wat het besluit van GS is. Ik heb ook tegen u gezegd dat wij van plan zijn de goede gesprekken die wij met Oldambt hebben gehad, ook zeker zullen gaan doorzetten. Dat heeft ook te maken met een aantal opgaven dat er nog ligt. Dus in die zin is er wat mij betreft geen enkele belemmering.

Dan de motie van Groninger Belang. Ik heb daar zonet ook al een en ander over gezegd. Het College ontraadt ook deze motie.

De VOORZITTER: Dank u zeer. Ik kijk even rond of er nog fracties zijn die behoefte hebben aan een tweede termijn. Die zijn er. Mevrouw Wulfse?

Mevrouw WULFSE (VVD): Ik heb even een ordevoorstel graag, voorzitter. De VVD heeft er even behoefte aan om een minuut of vijf, zes te schorsen.

De VOORZITTER: Dan schorsen wij voor zes minuten.

[Schorsing van 6 minuten.]

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. De schorsing wordt met zeven minuten verlengd op verzoek van de fractie van de VVD. Ik schors wederom de vergadering.

[Schorsing van 7 minuten.]

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. De heer Bakker heeft het woord voor de tweede termijn van Provinciale Staten.

De heer BAKKER (VVD): Wij hebben wat tegenstrijdigheid ontdekt in de discussie en dat gaat over hoe het College zich uitlaat en dat het College met één mond dient te spreken. Wij vinden het onwenselijk dat een Collegelid zijn eigen mening, als hij een afwijkend standpunt heeft ingenomen, op gegeven moment naar buiten brengt en gaat verkondigen. Je werkt daarmee in de hand dat als dat de volgende keer gebeurt – bijvoorbeeld over de herindeling – degene die dat dan gedaan heeft, ook de provincie intrekt en zegt dat de meerderheid wel iets heeft besloten maar zelf iets anders vindt.

Als je dat toestaat ben je ook als Staten je controle volledig kwijt, je geeft een vrijheid aan het College die je niet zou moeten willen en wij willen een motie indienen waarin wij heel nadrukkelijk zeggen dat het College met één mond dient te spreken. En dat gaan wij nu doen.

De VOORZITTER: Dan ga ik die nu met één mond voorlezen. Dit is motie nummer 195, getiteld 'Eenheid van bestuur', ingediend door de fractie van de VVD:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,
Constaterende dat

- het College niet met één mond spreekt;

Overwegende dat

- het ongewenst is voor het aanzien van het provinciebestuur;
- dat niet bijdraagt aan eenheid en uitvoerbaarheid van beleid;
- de Staten het College als geheel zo niet kunnen controleren;

Spreken als mening uit dat

1. het College met één mond moet spreken;

En gaan over tot de orde van de dag!'

De heer BAKKER (VVD): Mag ik daar nog één vraag aan toevoegen? Er zijn twee Collegeleden die zich hierover uitgedrukt hebben. Het zou misschien wel goed zijn als ze ook alletwee in de gelegenheid worden gesteld om hier antwoord op te geven.

De VOORZITTER: Ik dacht net dat u behoefte had aan één mond.

De heer BAKKER (VVD): Als het goed is, komt dat er dan ook uit.

De heer MASTENBROEK (SP): Ja, toch even kort nog over de moties.

Nummer 192 klinkt natuurlijk fantastisch: een motie van vertrouwen in de 'lijn-Eikenaar'. In de constatering en overwegingen kunnen wij ons vinden en uiteraard ook in het vertrouwen in onze gedeputeerde Eikenaar: dat is zelfs vanzelfsprekend, denk ik. Er zit één ding in dat in twee punten terugkomt en waar wij niet zoveel mee kunnen: het besluit heroverwegen lijkt ons gewoon simpelweg onmogelijk en wij houden er niet van om voor een motie te stemmen die niet uitvoerbaar is. Dus het eerste deel van punt 1 maakt dat wij niet voor die motie kunnen stemmen. Daarbij hoort eigenlijk ook punt 3, want als dat de lijn-Eikenaar zou zijn, dan kan dat simpelweg dus niet.

Motie 193 is volstrekt contrair aan ons standpunt ten aanzien van de woningbouwcontingenten, dus daar kunnen wij ook niet voor stemmen.

Dan nummer 195 die net is ingediend: dat lijkt mij een heel mooie motie voor een fractie die veruit het meest verdeeld stemt van alle fracties in deze Staten. Wij steunen niet, nu wij ook niet zien dat dit College niet met één mond zou spreken. Een afwijkend standpunt doet daar helemaal niets aan af. Het College zal vast wel de vragen gaan beantwoorden, maar wij als fractie zien in ieder geval niet dat het College niet met één mond spreekt.

De heer BAKKER (VVD): Vindt u dan niet wat uw eigen gedeputeerde net zei met het verhaal: 'Met mijn standpunt ga ik de provincie in', gewoon met twee monden spreken is?

De heer MASTENBROEK (SP): Nee, dat vind ik niet. Het College heeft één besluit genomen en dat is het besluit van het College. En binnen het College en bij de stemming van dat College heeft gedeputeerde Eikenaar, zoals wij hebben gehoord, tegen dat besluit gestemd. Dus dat is de situatie en dat heeft helemaal niet te maken met één of twee monden spreken: het is gewoon één besluit van GS en dat besluit van GS is klip en klaar en dat is ook waar wij het als Staten mee moeten doen.

De heer ZWIERS (PvH): Ja, nog even ter verduidelijking en ter aanvulling op de heer Bakker. Ik had begrepen dat gedeputeerde Staghout met mevrouw Homan de bespreking gedaan had. Is dat gedaan omdat de heer Eikenaar niet meewilde? Dat vind ik toch een beetje een rare constructie.

De heer MASTENBROEK (SP): Vraagt u dat aan mij? Want dat weet ik niet.

De heer ZWIERS (PvH): Ja, dat vraag ik aan u, omdat u de motie van de VVD niet ondersteunt over met één mond spreken.

De heer MASTENBROEK (SP): Nou ja, dat is volgens mij met name aan het College. Maar ik heb het altijd zo begrepen dat in de stuurgroep daarover gesproken is, over Blauwestad. Daar zijn deze twee

gedeputeerden in beeld. Maar ik denk echt dat u die vraag beter aan het College kunt stellen wie waarom met welke gemeente hebben gepraat.

De heer ZWIERS (PvHn): Nou nee, dan kan deze vraag nog wel even herhaald worden.

De heer ENGELKENS (PvdA): Dank aan het College voor de beantwoording. Niet alle vragen waren beantwoord, maar via de interrupties zijn we wel woorden gewaar geworden.

Even richting de motie. De motie passen wij aan, het wordt een gewijzigde motie. In het dictum schrappen wij één puntje en een ander puntje passen wij aan. Punt 3 vonden wij op zich mooi, duidelijk, helder en eigenlijk staan we ook nog achter deze lijn. Maar we kunnen ermee instemmen om de laatste zin en dit punt 3 eruit te halen. Hierbij dien ik de gewijzigde motie in.

De VOORZITTER: Die ga ik voorlezen. Er is een motie ingediend. Deze motie krijgt nummer 194, getiteld 'Motie vertrouwen in lijn-Eikenaar', ingediend door de fractie van de PvdA:

'Provinciale Staten van Groningen, in vergadering bijeen op 6 juli 2016,
Constaterende dat

- het College op 5 juli jl. het besluit heeft genomen tot verkoop van kavels voor de realisatie van 95 woningen in het Havenkwartier Blauwestad aan ontwikkelaar Geveke Bouw en Ontwikkeling;
- gemeld is dat gedeputeerde Eikenaar het niet eens is met dit besluit omdat het probleem op de particuliere woningmarkt in Oost-Groningen alleen maar groter zou worden;
- er afspraken zijn gemaakt met de gemeente Oldambt in de Bestuursovereenkomst Blauwestad;
- de te realiseren woningen een lagere prijsklasse hebben dan initieel was afgesproken;
- woningafspraken in regionaal verband zijn vastgelegd in het Prestatiekader 2013-2016;
- nieuwbouw alleen mogelijk is als vervanging van een bestaande woning;
- Oost-Groningen als geheel een krimpgebied is en er alleen in Oldambt in dezelfde prijs categorie nu al 699 woningen te koop staan;

Overwegende dat

- draagvlak in de regio voor provinciaal beleid zeer wenselijk is;
- de regio de gevolgen zal voelen van dit Collegebesluit, het krimpprobleem hiermee toe kan nemen en kleine bouwprojecten in de regio op slot kan zetten;
- het College in het Collegeakkoord 'Vol vertrouwen' spreekt van 'een open bestuursstijl op basis van vertrouwen en verantwoordelijkheid (...)' en 'Geen regie van bovenaf, maar elkaar ruimte geven en ondersteunen.';
- de gemeenten in Oost-Groningen overwegen juridische stappen te ondernemen tegen dit besluit;

Roepen het College op om

1. alles op alles te zetten om de verhouding met de betrokken gemeenten te herstellen;
2. alsnog in overleg te treden met de gemeenten, en specifiek Oldambt, om te komen tot een regeling waar alle partijen zich in kunnen vinden;

En gaan over tot de orde van de dag!

De heer BAKKER (VVD): Punt 3 van het dictum is eruit, maar wat gaat u dan doen met de titel: 'Motie vertrouwen in lijn-Eikenaar'?

De heer ENGELKENS (PvdA): Het is een mooie titel. En volgens mij is het wel duidelijk met deze motie wat de constatering en overwegingen zijn en ook de oproep. Dus ik zou het zo laten, als de partijen die van zins zijn om deze te gaan steunen, daar ook mee in kunnen stemmen. Ik zie dat er wordt geknikt, dus dat is mooi.

Nog twee dingetjes. Wij betreuren het ten zeerste dat de gedeputeerde voor de leefbaarheid met zo'n lastig verhaal uiteindelijk nu toch de regio wordt ingestuurd.

Nog even iets over de andere moties. De motie van Groninger Belang steunen wij niet: die gaat ons gewoon te ver.

En de motie van de VVD hebben we zonet gehoord. Daarover wil zometeen nog even overleg over hebben met mijn fractie.

De VOORZITTER: Dus u stelt zometeen voor de stemming even een schorsing voor, begrijp ik. Prima.

De heer STAR (CDA): Vanuit onze fractie zijn wij blij met de toezegging dat de monitoring serieus wordt ingezet, dat daarnaar gekeken wordt en dat die wordt opgezet, zodat we weten waar inwoners vandaan komen die woningen gaan kopen in Blauwestad. Dan kunnen we ook zien welke consequenties dat heeft in de regio – als dat een consequentie heeft –, zodat we daar vervolgens ook op kunnen handelen.

Met betrekking tot de moties het volgende. Bij de motie van Groninger Belang volgen wij het College: deze motie zullen wij dus niet steunen.

Motie nummer 194 van de Partij van de Arbeid: als in de strekking punten 1 en 3 eruit zijn gehaald, voegt het wat ons betreft niks meer toe en is het een motie zoals mijn voorganger, de heer Keurentjes – van wie we afscheid hebben genomen – die noemde: een water-is-nat-motie. En daar gaan wij niet in mee.

Dan de motie van de VVD, nummer 195. Ja, je kunt het ook uitleggen als de kracht van dit College dat je verschillende standpunten inneemt, je ook bereid bent om daar open over te communiceren, je dat op deze manier naar buiten durft te brengen en je op die manier het niet altijd over alles eens hoeft te zijn. Dat vind ik nou juist een sterk punt van dit College. En dat we vervolgens wel met één mond naar buiten toe spreken, dat lijkt mij wel vanzelfsprekend.

De heer BAKKER (VVD): Even los van dit geval, vindt u dat ook in zijn algemeenheid?

De heer STAR (CDA): Daar waar wij in ons coalitieakkoord afspraken over hebben gemaakt, daar houden wij ons aan in dit College en deze coalitie. En daar waar de afspraken van tevoren niet zijn vastgelegd – dit is daar een heel mooi voorbeeld van –, hebben we ook de vrijheid om een minderheidsstandpunt in te nemen. In dat geval vind ik dat een logische keuze.

De heer BAKKER (VVD): Nee, het is dus inderdaad 'vrijheid blijheid': dat begrijp ik goed, dus.

De heer STAR (CDA): Nee, dat begrijpt u niet goed. Want ik geef aan dat er duidelijke afspraken zijn gemaakt binnen het coalitieakkoord en daar heb je je aan te houden en daar we voor in dit College. Daar staat dit College ook voor, daar blijkt zijn kracht ook uit. En waar de afspraken niet over zijn gemaakt, daar maak je afwegingen met elkaar en sta je voor je eigen uitgangspunten. Dat is in dit geval anders: dat is geen meerderheid, maar het is een minderheidsstandpunt geweest.

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Wij zullen geen van de moties steunen.

Wij hebben begrip voor de motie van de VVD, maar wij zullen ook deze niet steunen omdat wij ook begrip hebben voor de positie van de heer Eikenaar en de transparantie van dit College kunnen waarderen. Toch wringt het wel een beetje en wij zijn benieuwd of wij bijvoorbeeld bij een volgende megastal een afwijkend standpunt van de GroenLinks-gedeputeerde gaan krijgen. Het is een glijdende schaal en wij zullen na het reces de verrichtingen van dit College met belangstelling volgen.

De VOORZITTER: Ik begrijp dat u dat laatste zou betreuren.

Heeft het College nog behoefte aan een toelichting? De heer Staghouwer.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ja, ik heb net nog even met mijn collega Eikenaar overlegd, maar wij spreken in die zin gewoon met één mond.

Als we kijken naar de motie van de VVD, dan heb ik daarstraks ook al wat over gezegd. Wij hebben hierover gediscussieerd en daar zijn twee verschillende meningen over. Dat is gelukkig – ik spreek met nadruk uit: gelukkig – de mogelijkheid die dit land biedt en die de wet ons ook geeft. Dus u kunt verwachten dat wij als College altijd met één mond spreken, maar dat er wat verschillen over het een en ander. Gelukkig is dat de bestuursstijl zoals wij die in deze samenstelling met elkaar hebben afgesproken. Daarmee ontraadt het College de motie van de VVD.

En over motie 194 heb ik al het een en ander gezegd en dat advies van het College verandert niet.

De heer BAKKER (VVD): Het College zegt dat men altijd met één mond spreekt. Waarom ontraadt u deze motie dan? Want die vraagt of u dat doet, u kunt ten hoogste zeggen dat die overbodig is. Maar ontraden snap ik niet helemaal. Want u doet al wat erin staat: dat zegt u zelf.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Dan is de motie bij dezen overbodig.

De heer RAM (PVV): Ja, in het kader van transparantie, 'met één mond' en de vrijheid die u elkaar kennelijk gunt in het College heb ik nog een laatste vraag over het compensatiefonds. U had een deal om samen met Oldambt tot een compensatiefonds te komen naar de andere gemeenten. U gaat terug naar het College en de volgende dag is er geen compensatiefonds meer. Volgens mij was mevrouw Homan aanwezig bij de stuurgroep, dus hoe is dan de stemverhouding geweest in het College?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ja, ik ben inderdaad toch ook een antwoord aan de heer Zwiers schuldig over hoe dat nu zit. Ik heb geprobeerd in uw bijdrage ook te schetsen dat er twee gedeputeerden verantwoordelijk zijn voor Blauwestad: dat is een keuze geweest die gemaakt is bij de start van dit College. Net als het de keuze was van de gemeente Oldambt, waarin ook twee leden van het college daar lid zijn van de stuurgroep, dus dat is niet anders. En de keuze is hier gemaakt om de heer Eikenaar daar ook in te betrekken: twee leden van het College van GS, en dus niet een andere keus.

De heer RAM (PVV): Ik krijg toch geen antwoord in het kader van uw transparantie die u zo graag wilt en met één mond uitspreekt. Kennelijk was er een deal met Oldambt. De gemeenten laat u allemaal in de kou c.q. in hun hemd staan en vervolgens gaat u naar het College toe en wordt dat van tafel geveegd. Hoe is nu de stemverhouding geweest? Heeft de heer Eikenaar tegen gestemd bijvoorbeeld? Of de heer Brouns?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Het is een goede gewoonte om niet vanuit het College openbaar te maken wat er precies besproken wordt en wat de stemverhoudingen zijn. Ik kan u ook melden dat er niet gestemd wordt over zaken. Het College bespreekt voorstellen met elkaar en het College besluit. En in dit geval heeft de heer Eikenaar helder aangegeven waarom hij een andere mening is toegedaan en die aantekening heeft die gemaakt.

De heer RAM (PVV): En is dat ook de reden geweest waarom dat compensatiefonds van tafel is gegaan?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik heb geschetst hoe dat proces is gegaan en daar heb ik niets aan toe te voegen.

De heer BAKKER (VVD): Ik had gevraagd om twee reacties. Dat er één reactie komt vanuit het College; kan ik ervan uitgaan dat dat een bewuste keuze is geweest?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik heb net in mijn beginzin gezegd dat ik met de heer Eikenaar heb overlegd en de heer Eikenaar heeft tegen mij gezegd: "Vertel jij maar wat het College vindt."

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Ik hoorde de gedeputeerde in eerste termijn een statement maken en vervolgens wil ik dat even wat helderder hebben. U zei in een opmerking – het was een vrij technisch verhaal, dat kunt u heel gemakkelijk uitzoeken – dat de meeste mensen in Blauwestad van buiten de regio komen. Heb ik dat goed gehoord?

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik heb u gemeld dat een groot aantal mensen van Blauwestad van buiten de regio komt, dat is correct.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Kunt u mij dan schriftelijk voor de volgende vergadering na de zomer een lijst doen toekomen met welke mensen en percentages van wie uit de regio komen en wie niet? Want de informatie die wij hebben is dat 80 procent van de mensen die nu naar Blauwestad komen, wel degelijk uit de regio komt.

De heer STAGHOUWER (gedeputeerde): Ik heb gezegd wat ik heb gezegd.

De VOORZITTER: Ik dank de gedeputeerde. Kan ik dan de beraadslagingen sluiten?

Mevrouw STOLK (PvdA): Mag ik nog een puntje van orde? Wij willen graag nog heel even over de motie van de VVD overleggen, daar hebben nog geen kans toe gehad. Mogen wij twee minuten daarvoor?

De VOORZITTER: Ja, het verzoek om een schorsing was al gedaan. En ik vind twee minuten een aangenaam korte termijn.

De vergadering is geschorst.

[Schorsing van 4 minuten.]

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Ik ben blij dat de eenheid binnen de PvdA-fractie weer gediend is met deze schorsing. Ik sluit de beraadslagingen.

Ik wil overgaan tot de stemming over de moties. Ik neem aan dat er behoefte is aan het geven van een stemverklaring over alle moties in één keer.

De heer MASTENBROEK (SP): Ja, waarbij ik uitsluitend over motie 195 van de VVD een stemverklaring wil afgeven. Wij zullen daartegen stemmen. Niet omdat wij niet vinden dat het College met één mond moet spreken, maar wel omdat wij vinden dat het College met één mond spreekt en het in die zin niet eens zijn met de constatering.

Mevrouw STOLK (PvdA): Ja, ook over motie 195. Wat ons betreft is het aan het College zelf uit hoeveel monden men wat dan ook wil spreken. Maar naar onze mening is het wel gewenst dat dan op één lijn zit. In dit geval vinden we ook dat het de geloofwaardigheid en de bestuurskracht niet ten goede is gekomen en het ook de positie van gedeputeerde Eikenaar heeft verzwakt. Dit ook al noemt hij deze keuze zelf 'verfrissend', maar ondanks dat gaan wij dus niet mee in de motie.

De heer ZWERTBROEK (D66): Ik zal alle drie moties in één keer bij langs lopen.

Motie 194 van de PvdA zullen wij niet steunen in verband met een aantal woorden in de overwegingen en constatering waar wij het niet mee eens zijn.

Motie 193 zullen wij niet steunen.

En tot slot de VVD-motie 195: de gedeputeerde heeft goed geschetst hoe het juridisch in elkaar zit. Daarnaast vinden wij het als liberalen mooi dat je de ruimte hebt om als bestuurder een aantekening te kunnen maken.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Wij zullen meegaan met de motie van de Partij van de Arbeid, nummer 195: eigenlijk hebben wij dezelfde redenering als de Partij van de Arbeid. Alleen, een andere keuze: wij vinden het voor de duidelijkheid, juist naar buiten toe, dat er juist wel met eenduidig stemgeluid namens het College wordt gesproken. En dan is het onwenselijk dat als de gedeputeerde die het werk moet opknappen, een afwijkende mening mag hebben. Dus daarom gaan we in dit geval er wel in mee/

De heer NOLLES (GroenLinks): Ik wou nog een keer zeggen dat water nat is, maar dat laat ik mooi achterwege.

De VOORZITTER: En terecht. Anderen nog een stemverklaring? Niet? Dan gaan wij over tot de stemmingen over de moties.

Dat begint dus met motie 193, waarboven staat: 'Niet met twee maten meten!'. Wie is voor deze motie? Dat zijn de fracties van de PVV, de Partij voor het Noorden en Groninger Belang. Wie is daartegen? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de SP, D66, de ChristenUnie, de VVD, GroenLinks, de Partij voor de Dieren en het CDA, zodat de motie is verworpen.

Dan is motie 194 van de Partij van de Arbeid, de vertimmerde versie van nummer 192. Wie is daarvoor? Dat zijn de fracties van de Partij van de Arbeid, de Partij voor het Noorden, de PVV, Groninger Belang en de SP. Wie is daartegen? Dat zijn de fracties van D66, de ChristenUnie, de VVD, de Partij voor de Dieren, GroenLinks en het CDA, zodat de motie is verworpen.

Dan motie 195, ingediend door de VVD over de eenheid van bestuur. Wie is voor deze motie? Dat zijn de fracties van de PVV, Groninger Belang, de VVD en de Partij voor het Noorden. Wie is daartegen? De Partij van de Arbeid, de SP, D66, de ChristenUnie, GroenLinks, de Partij voor de Dieren en het CDA, zodat deze motie is verworpen.

De heer SCHMAAL (Groninger Belang): Wij willen graag nog even iets weten over de stemming over de tweede moties. Hoeveel zijn er daarbij uitgebracht? Volgens ons waren dat er namelijk 20 voor en 20 tegen.

De VOORZITTER: De griffier komt uit op 19 stemmen voor en 20 tegen. En bij 20-20 zou de uitkomst dezelfde zijn, namelijk dat de motie dan zou zijn verworpen. Dat is het geval bij het staken van stemmen. Ik snap het enthousiasme. Volgens mij is de conclusie over deze motie volstrekt eenduidig: als u wilt, kunnen we tellen.

Zullen wij de handen nog één keer tellen om aan alle onduidelijkheid een einde te maken? Ik verzoek de heer Ram te gaan zitten en stel nog een keer de vraag: wie is er voor deze motie? [Er worden 20 handen opgestoken.] En wie is daartegen? [Er worden 20 andere handen opgestoken.]

De uitslag is inderdaad 20 stemmen voor en 20 stemmen tegen. Dan is de conclusie dezelfde: de motie heeft geen meerderheid en is dus verworpen.

De heer RAM (PVV): Ik kan me een andere gelegenheid herinneren – daar was u helaas niet bij, natuurlijk. Maar toen hadden we ook een motie met als stemverhouding 20:20 en toen staakten de stemmen en moest er de volgende Statenvergadering worden overgestemd. Dat is volgens mij de orde van hoe het hoort.

De VOORZITTER: Nou, de griffier corrigeert mij nu ook, dus die was loyaal aan mijn initiële keuze. Maar als dat in het Reglement van Orde staat, dan doen we het zo. Dan komt de motie de volgende keer weer in stemming. Dank voor de correctie, meneer Ram. Nou, zo is zo'n stemming ook weer leerzaam. Dat betekent dus dat we één kwestie over de vakantie heen tillen.

Dames en heren, dit waren de besprekpunten. Let op, want nu komen de hamerstukken.

4. Hamerstukken

A. Voordracht GS Wijziging Legesverordening 1993 (Tarievenbeleid 2016) in verband met de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening provincie Groningen 2016 (2016-32), 19 april 2016

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld.

B. Voordracht GS Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier; procedure Provinciale m Inpassingsplan en m.e.r. (2016-37), 10 mei 2016

Mevrouw WULFSE (VVD): De VVD wordt geacht hierbij tegen te stemmen om de bevoegdheid over te dragen.

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld, waarbij de fractie van de VVD wordt geacht tegen te hebben gestemd.

C. Voordracht Presidium Aanbevelingen rapport Noordelijke Rekenkamer 'Provinciaal ruimtelijk beleid: instrumenten en doorwerking' (2016-40)

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld.

D. Voordracht GS Wensen en bedenkingen provinciale financiering project Geothermie Noordwest (2016-41), 24 mei 2016

Mevrouw WULFSE (VVD): Opnieuw wordt de VVD geacht tegen gestemd te hebben.

De heer RAM (PVV): De PVV wordt geacht om tegen gestemd te hebben.

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld, waarbij de fracties van de VVD en de PVV worden geacht tegen te hebben gestemd.

- E. Voordracht GS Vaststelling van de gecorrigeerde SISA-bijlage van de Geïntegreerde Programma- en Productenrekening 2015 (2016-48), 14 juni 2016

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld.

- F. Voordracht Zienswijze begroting 2017 NRK (2016-46)

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld.

- G. Voordracht Presidium Aanwijzing lid en plaatsvervangend lid AB Waddenfonds (2016-49)

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld.

- H. Voordracht Presidium Burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht' (2016-50)

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Het wordt niet besproken, deze voordracht, want de provincie heeft geen bevoegdheden op het gebied van de plezierjacht, ondanks dat de bespreking van de nieuwe natuurwet dat eerder wel suggereerde. In het najaar wordt er teruggekomen op deze onderwerpen en de Partij voor de Dieren wil de initiatiefnemer en alle burgers die zich door middel van een handtekening zich tegen het doodschieten van dieren hebben uitgesproken, toch van harte bedanken.

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld, met inachtneming van de stemverklaring van de fractie van de Partij voor de Dieren.

- I. Verordening Luchthavenbesluit Heliport Eemshaven (2016-44) (was punt 3F)

Mevrouw DE WREDE (PvdD): Wij zijn tegen de verdere industrialisering van de Waddenzee en de Waddenzeekust en wij stemmen daarom tegen de voordracht.

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld, waarbij de fractie van de Partij voor de Dieren wordt geacht tegen te hebben gestemd.

- J. Voordracht Presidium Vergaderschema Provinciale Staten 2017 (2016-53)

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld.

- K. Aanvullende Voordracht Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020 en de Omgevingsverordening provincie Groningen 2016 (2016-28a), 28 juni 2016

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld.

5. Ingekomen brieven van derden

- A. Ingekomen brieven van Gedeputeerde Staten

-

- B. Ingekomen brieven van derden

-

6. Kortetermijnagenda en volgende cyclus commissievergaderingen

Zonder beraadslaging of stemming vastgesteld.

7. Notulen vergadering Provinciale Staten van 1 juni 2016

Zonder verdere beraadslaging of stemming vastgesteld.

8. Sluiting

De VOORZITTER: Dames en heren, daarmee zijn we aan het eind van de Statenvergadering gekomen en daarmee ook aan het eind van het seizoen. Ik wil u graag en van harte uitnodigen voor een glaasje en de nodige evaluerende teksten in de Plaza in het provinciehuis: dat is even lopen, maar dat is zeer de moeite waard. Daar is ook iets bij te eten en dan is ook volop de gelegenheid om elkaar een heel prettige vakantie te wensen. Ik doe dat vanaf deze plek bij dezen.

De vergadering is bij dezen gesloten. (17.56 uur).